

Denní motýli a vřetenuškovití (Papilionoidea, Hesperidae, Zygaenidae) Znojemska II.

Butterflies and burnet moths (Papilionoidea, Hesperidae, Zygaenidae) of the Znojmo Region II.

MILAN ŠVESTKA¹, PAVEL VÍTEK²

¹Coufalova 19, CZ-669 02 Znojmo; e-mail: svestka.zn@seznam.cz; ²Za Plovárnou 1, CZ-671 81 Znojmo; e-mail: pavell.vitek@centrum.cz

Publikováno on-line 00. 00. 2017

Abstract: Systematic part of this work is based on authors' team data from 1987–2016 and data by Švestka et Vitek (1988) from 1969–1986, which allows evaluation of presence and abundance of butterflies in last 47 years. In the area under study, 148 species of butterflies (Papilionoidea, Hesperidae, Zygaenidae) have been recorded. Twenty-four species (16 %) are considered as regionally extinct at present. Ninety-three species (63 %) (group A) occur regularly, abundantly and in more or even numerous localities, and thus are expected to flourish. Other 23 species (16 %) (group B) occur regularly, however locally, not common or even rare, and thus considered endangered. The last group C includes 8 species (5 %) occurring sporadically and only in some years; 3 of them are species spreading rarely from the south and 5 remaining species are near to regional extinction.

Key words: faunistics, butterflies, burnet moths, species richness, abundance changes, Znojmo Region, Czech Republic

ÚVOD

V příspěvku jsou shrnuty údaje o rozšíření a početnosti denních motýlů a vřetenuškovitých na Znojemsku v období let 1987 až 2016. Práce navazuje na obdobnou studii uskutečněnou v letech 1969 až 1986 (Švestka et Vitek 1988). Trendy v rozšíření jednotlivých druhů tak bylo možno zhodnotit za zhruba půlstoletí (47 let). V tomto období došlo k mnoha zásahům do přírodního prostředí v důsledku zemědělské i lesnické činnosti, výstavby lidských sídel, komunikací aj. Zásadní změnou bylo zpřístupnění pohraničních oblastí po roce 1989 a vyhlášení NP Podyjí v roce 1991 a NP Thayatal v roce 2000. Následně se výrazně zvýšila intenzita terénního průzkumu v kaňonu Dyje, na Šatovsku, v okolí zaniklé obce Ječmeniště i jinde v pohraničí. Autoři práce vedle vlastních sbírkových materiálů a terénních pozorování vycházeli i z pozorování a dokladů spolupracovníků a z publikovaných údajů jiných autorů. Faunu motýlů NP Podyjí kompletně zpracoval Šumpich (2011) s uvedením historického i aktuálního rozšíření motýlů v této oblasti. Některé nové údaje o výskytu denních motýlů a vřetenuškovitých v NP Podyjí i na celém Znojemsku jsou uvedeny v kratších příspěvcích (Šumpich et al. 2014, Šumpich et Vitek 2014 a Vitek 2004). Historie průzkumů na Znojemsku je zdokumentována v práci Švestka et Vitek (1988).

Cílem práce je prezentovat faunistické nálezy denních motýlů a vřetenuškovitých na Znojemsku a současně zhodnotit vývoj a změny ve fauně motýlů v zájmovém území v celém sledovaném období let 1969 až 2016 i s přihlédnutím k dřívějším údajům.

METODIKA

Přírodní poměry Znojemska jsou popsány ve výchozí práci Švestka et Vitek 1988, a tam jsou uvedeny i historie, prozkoumanost území a faunistické zdroje z minulosti.

Pro každý druh uvádíme latinský a český název, písmenem (A, B, C, V) je klasifikována pravidelnost a početnost výskytu. Následuje text stručně popisující biotop druhu, živnou rostlinu housenek, počet generací a dobu výskytu dospělců ve vztahu k podmínkám Znojemska. Obecnější informace o biologii druhu, živných rostlinách a stavu rozšíření v ČR byly čerpány z publikace Macek et al. (2015). V závěrečné části popisu je zhodnocení početnosti druhu na Znojemsku, případně pozorovaných změn početnosti ve sledovaném období.

Prezentovaná data byla získána především odchycem dospělců do sítky, případně sběrem vývojových stádií. Materiál je dokladován ve sbírkách autorů, pokud není uvedeno jinak a také fotografickou dokumentací v terénu v letech 1987–2016 na území okresu Znojmo. V kapitole výsledky jsou pro jednotlivé druhy zahrnuta pozorování a sbírkové doklady získané po roce 1986. Tyto údaje tak navazují na data publikovaná v práci Švestka et Vitek (1988). Pro jednotlivá pozorování jsou uvedena data nálezů a někdy i počet pozorovaných jedinců u faunisticky a ochrannářsky významných druhů, případně u druhů ohrožených či jinak významných. U hojných a široce rozšířených druhů jsou uvedeny jen příklady výskytu. Data výskytu jsou uspořádána chronologicky od nejstarších po nejnovější dle lokalit a pozorovatelů. Za jednotlivými údaji jsou uvedeny příslušné zkratky jmen autorů nálezů. Převzatá publikovaná data, která jsou zdrojem této práce, jsou označena jménem autora publikace a rokem vydání.

Pravidelnost a početnost výskytu druhů zjištěných na sledovaném území:

- A – výskyt pravidelný, druh pozorovaný každoročně, relativně častý až velmi hojný
- B – výskyt pravidelný, velmi lokální, obvykle nehojný až vzácný
- C – výskyt nepravidelný, ojedinělý
- V – vymizelý, druh na sledovaném území již nežije

V případech druhů označených jako vymizelé je někdy v textu používán termín nezvěstný druh. Je to v případech, kdy dle názoru autorů je ještě určitá naděje na jejich objevení v terénu nebo návrat do sledovaného regionu. Není to tedy striktně stanovená kategorie, ale názor vycházející z doby, po kterou druh nebyl zjištěn, jak daleko jsou nejbližší výskytisté, případně zda jsou k dispozici vhodné biotopy s režimem péče umožňujícím jejich život.

Termín „hojný výskyt“ obvykle znamená desítky jedinců určitého druhu na lokalitě.

V systematické části práce jsou uvedeny všechny druhy z nadčeledí Papilionoidea a Hesperioidea a čeledi Zygaenidae, které byly na Znojemsku zjištěny. Řazení druhů a nomenklatura podle Macek et al. (2015), česká jména motýlů podle Novák et al. (1992).

Seznam použitých zkratk:

ex. = jedinec, det. = determinoval, lgt. = sebral, obs. = pozoroval, coll. = uloženo ve sbírce, gen. prep. = genitálie preparoval, NP = národní park

Seznam zdrojů dat – sbírkových zdrojů, pozorování:

Dí – Petr Dítě, Brno

Hš – Jaromír Hanuš, Moravské Budějovice

Jo – Karel Jordán, Pardubice, poskytl údaje v soukromé korespondenci

Ma – Jaroslav Marek, Brno

Sa – Robert Stejskal, Znojmo

Šv – Milan Švestka, Znojmo

Št – Vladimír Štěrba, Brno

Vt – Pavel Vítek, Znojmo

SYSTEMATICKÝ PŘEHLED DRUHŮ

Níže prezentujeme v systematickém pořadí druhy motýlů (skup. Papilionoidea, Hesperioidea a Zygaenidae) zaznamenané na Znojemsku.

Čeď: Otakárkovití – Papilionidae

Z pěti druhů otakárkovitých, zastoupených na území ČR, žijí na Znojemsku aktuálně čtyři druhy, tj. *Papilio machaon*, *Iphiclides podalirius*, *Parnassius mnemosyne* a *Zerynthia polyxena*. *Parnassius apollo* vymizel v první třetině 20. století. Byla to poslední oblast původního výskytu tohoto druhu v ČR. Všechny pět druhů otakárkovitých patří mezi druhy chráněné a údaje o jejich výskytu na Znojemsku, zejména v NP Podyjí, svědčí o zachovalosti přírodního prostředí této oblasti.

Ve sledovaném období 1969–2016 nedošlo ke změně v zastoupení druhů v čeledi otakárkovitých.

1. *Papilio machaon* (Linnaeus, 1758)

– otakárek fenyklový – A

Objevuje se v otevřené krajině na místech s výskytem nektaronosných rostlin, tj. na stepích, lesostepích, loukách, v agrocenózách (např. na kvetoucí vojtěšce, okrajích vinic) i lesních pasekách. Živnými rostlinami housenek jsou různé

druhy miříkovitých, např. bedrník, fenykl, smldník aj. Vývoj má obvykle dvougenerační (IV. až zač. VI., konec VI. až zač. VIII.), v příznivých podmínkách (např. v roce 2013 na Znojemsku) se může objevit částečná 3. generace (konec VIII. až zač. X.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 26. 5. 1987 1 ex. obs. Vt; 2. 5. 1990 1 ex. obs. Šv; **Podmolí** 5. 5. 1988 1 ex. obs. Šv; 7. 8. 1993 1 ex., 21. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; **Hradiště** 21. 7. 1988 1 ex., 30. 4. 2008 1 ex. obs. Šv; 21. 6. 1996 4 housenky, 5. 5. 2000 1 ex. obs. Vt; 3. 5. 2003 1 ex. obs. Dí; **Šobes** 24. 5. 1989, 18. 4. 1990, 28. 4. 1994, 6. 4. 2007 vždy 1 ex. obs. Šv; 4. 9. 1994 1 ex. obs. Vt; 3. 5. 2003 1 ex. obs. Dí; **Vevčice** 21. 7. 1989 1 ex. obs. Vt; **Tvořihráz** 17. 7. 1990 1 ex. obs. Dí; **Horní Břečkov** 24. 7. 1990 1 ex. obs. Dí; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; 1. 5. 2012, 7. 7. 2015 vždy 1 ex. obs. Šv; **Podmolí – Nový Hrádek** 5. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; 8. 6. 2006 1 housenka obs. Šv; **Podmyče** 12. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; **Konice** 20. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; **Hnanice – Devět mlýnů** 4. 5. 1995 1 ex. obs. Vt; 13. 5. 2001 1 ex. obs. Dí; **Lukov – Gálišská louka** 16. 5. 1995 1 ex. obs. Vt; **Mašovice – Široká louka** 4. 5. 2001 1 ex. obs. Dí; 30. 5. 2012 1 housenka obs. Ví; **Hnanice – vinohrady** 19. 5. 2002 1 ex. obs. Vt; **Popice** 31. 8. 2003 1 ex. obs. Vt; **Načeratický kopec** 9. 5. 2004 1 ex. obs. Vt; **Lubnice** 15. 8. 2007 2 ex. obs. Šv; **Čížov – Hardegská stráň** 18. 5. 2006, 22. 5. 2010 vždy 1 ex. obs. Vt; 12. 7. 2013 1 ex. obs. Šv; **Čejkovice** 10. 9. 2013 1 ex. obs. Šv; **Šatov – Peklo** 1. 5. 2014 1 ex. obs. Šv; **Miroslav** 5. 5. 2015 1 ex. obs. Vt; **Čížov – Široké pole** 24. 6. 2015 1 ex. obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 30. 6. 2016 1 ex. obs. Šv.

Častěji byl výskyt zaznamenán v NP Podyjí, zejména v prostoru mezi Kraví horou u Znojma a Hnanicemi, v okolí vinice Šobes i na loukách podél Dyje. Motýl se vyskytuje obvykle jednotlivě a jen v některých letech (např. 1983–1985) bylo možno pozorovat více jedinců na určité lokalitě. Například v letech 2013–2015 byl výskyt velmi vzácný. Motýli v horku sají na vlhké půdě a rádi se zdržují na vyvýšených místech v krajině, např. na vřesovišti východně od Hnanic. Místní populace mohou být doplňovány migrujícími a tažnými jedinci.

2. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758)

– otakárek ovocný – A

Vyhledává výslunná místa s křovinatou vegetací, zejména se zastoupením hlavních živných rostlin housenek, trnky, slivoně a mahalebky. Jsou to stepní a lesostepní stráně, květnaté louky, okraje kvetoucích vojtěškových polí, staré sady a zahrady. Vývoj má obvykle dvougenerační (IV. až zač. VI., VII. až VIII.), ojediněle se mohou objevit první motýli již koncem března (např. 28. 3. 2012 v hrušňovém sadu u Ječmeniště) a v příznivých podmínkách ojediněle čerství motýli třetí generace, např. 10. 9. 2012 u Lamplberku. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Popice** 29. 5. 1987, 3. 5. 2007, 11. 5. 2011 vždy 1 ex. obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 6. 10. 1987 16 housenek obs. Vt; 28. 4. 2012 1 ex. obs. Dí; **Dobšice** 11. 10. 1987 4 housenky obs. Vt; **Šobes** 24. 5. 1989,

16. 5. 1990 vždy 1 ex. obs. Šv; **Hradiště** 2. 5. 1990 1 ex., 13. 7. 2007 2 ex., 18. 7. 2007, 27. 4. 2008, 8. 7. 2008, 25. 7. 2008, 12. 7. 2010, 15. 7. 2010, 2. 5. 2012, 9. 7. 2012, 18. 4. 2014 vždy 1 ex. obs. Šv; 14. 5. 1993, 7. 8. 2001, 18. 5. 2009, 18. 5. 2015 vždy 1 ex. obs. Vt; 1. 8. 1999 2 ex., 23. 4. 2000 2 ex., 5. 7. 2002 2 ex., 3. 5. 2003 5 ex., 14. 4. 2007 1 ex., 1. 5. 2010 2 ex. obs. Dí; **Znojmo – Leska** 21. 7. 1989, 6. 8. 1989, 18. 7. 1992, 1995 vždy 1 ex., 12. 7. 2010 2 ex. obs. Šv; **Hnanice – Devět mlýnů** 4. 5. 1995 1 ex. obs. Vt; 17. 5. 2003, 1. 5. 2004 vždy 1 ex. obs. Dí; **Podmolí – Lipinská louka** 23. 5. 1995 1 ex. obs. Vt; **Hnanice – vinohrady** 19. 5. 2002 1 ex. obs. Vt; 29. 6. 2003 1 ex. obs. Dí; 30. 4. 2012 2 ex., 21. 7. 2013 1 ex., 26. 7. 2013 1 ex. obs. Šv; **Havraníky** 11. 5. 2003 2 ex., 8. 5. 2012, 30. 6. 2012 vždy 1 obs. Dí; 26. 5. 2011 1 ex. obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 27. 6. 2003 1 ex. obs. Vt; 19. 5. 2012 1 ex. obs. Dí; **Načeratický kopec** 9. 5. 2004, 7. 5. 2008 vždy 1 ex. obs. Vt; **Tasovice – údolí Dyje** 26. 4. 2007 1 ex. obs. Vt; **Čížov – louka vedle celnice** 11. 5. 2007 1 ex. obs. Vt; **Hrabětice** 24. 5. 2010, 24. 4. 2014 vždy 1 ex. obs. Vt; **Ječmeniště** 12. 5. 2008, 29. 4. 2010, 10. 9. 2012, 28. 3. 2014 vždy 1 ex. obs. Šv; **Čížov – Hardegská stráž** 12. 7. 2013 1 ex. obs. Šv; **Mašovice – lom** 3. 8. 2014 1 ex. obs. Šv.

Nejhojněji se vyskytuje v NP Podyjí ve stráních a terasách nad Dyjí pod Hradištěm a Znojmem a dále přes Kraví horu, Konice, Popice až do okolí Hnanic. Motýli navštěvují nektaronosné keře, na jaře často šeřík, v letním období komuli, nebo byliny, např. zběhovec nebo bodlák, rádi sají na vlhké půdě a někdy poletují na vyvýšených místech, např. kolem hrádku Lamplberk (Ječmeniště) nebo u Hradiště a Hnanic. V příznivých letech (např. 2003, 2008, 2012) bylo možno pozorovat několik motýlů na lokalitě, obvykle je výskyt spíše jednotlivý, ale každoročně se opakující.

3. *Zerynthia polyxena* (Denis et Schiffermüller, 1775) – pestrokrídlec podražcový – A

Chráněný druh, vázaný na výslunná stanoviště s výskytem živné rostliny housenek, podražce křovištního. V regionu jsou to lesostepní lokality, často okraje vinohradů, zplanělé plochy kolem polí a zahrad. Vývoj má jednogenerační, s letovým obdobím od pol. IV. do zač. VI. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Popice** 1987 1 ex. obs. P. Lazárek, osobní sdělení; 26. 5. 1988 1 ex. obs. Vt; 15. 6. 1989 několik housenek, obs. Vt; 11. 5. 2002 4 ex. obs. Vt; 30. 4. 2005 2 ex. obs. Vt; 7. 5. 2008 23 ex. obs. Vt; **Šobes – louka** 16. 5. 1988 2 ex., 11. 5. 1989 5 ex., 15. 5. 1989 2 ex., 24. 5. 1989 1 ex., 29. 5. 1989 2 ex., 6. 7. 1989 30 housenek, 3. až 16. 5. 1990 19 ex., 1991, 1994, 1995, 2001, 2007 vždy více ex. obs. Šv; 2. 6. 1991 5 ex., 16. 5. 1992 3 ex., 10. 5. 1993 6 ex., 17. 5. 1994 1 ex., 25. 6. 1996 20 housenek, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2007, 2008, 2009, 2014, 2015 každoročně 1 až 5 ex. obs. Vt; 13. 5. 2001, 4. 5. 2002 vždy 5 ex., 4. až 24. 5. 2003 11 ex., 1. 5. 2004 1 ex., 1. 5. 2007 5 ex. obs. Dí; **Hradiště** 12. 5. 1994 1 ex., 11. 6. 1997 8 housenek obs. Vt; 1995, 2001, 2003, 30. 4. 2008, 2012, 18. 4. 2014 vždy více ex. obs. Šv; 23. 4. 2000 2 ex., 4. 5. 2001 3 ex., 1. 5. 2010 2 ex. obs. Dí; **Vémyslice – Kocourky** 14. 6. 2002 housenky obs.

Vt; **Podmolí – Lipinská louka** 18. 5. 2002 3 ex., 12. 6. 2003 housenky, 21. 5. 2005, 14. 5. 2008, 18. 5. 2009 vždy 2 ex., 21. 6. 2011 25 housenek obs. Vt; **Hnanice – vinohrady** 30. 4. 2003, 4. 5. 2003, 12. 5. 2003 vždy více ex., 30. 4. 2012, 19. 5. 2013, 27. 4. 2014 vždy více ex., 17. 6. 2014 desítky až stovky housenek, 12. 5. 2015 2 ex., 5. 5. 2016 1 ex. obs. Šv; 21. 6. 2011 6 housenek obs. Vt; **Načeratický kopec** 9. 5. 2004 10 ex., 30. 4. 2005 2 ex., 3. 5. 2005 4 ex. obs. Vt; květen 2009 4 ex. obs. Šv; **Tasovice – údolí Dyje** 26. 4. 2007 2 ex. obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 1. 5. 2007 5 ex., 14. 4. 2012, 28. 4. 2012 vždy 1 ex. obs. Dí; **Pravice** 28. 4. 2009 10–15 ex., 30. 4. 2014 1 ex. obs. Šv; **Hrabětice** 17. 5. 2009 3 ex. obs. Šv; 20. 6. 2011 20 housenek obs. Vt; **Podmolí** 14. 5. 2011 1 ex. obs. Šv; 29. 4. 2012 1 ex. obs. Dí; **Ječmeniště** 19. 4. 2014 1 ex. obs. Šv; **Šatov – Peklo** 1. 5. 2014 1 ex. obs. Šv; **Hrušovany n. J.** 20. 5. 2014 1 ex. obs. Vt.

Sbírkové doklady z minulosti (Švestka et Vítek 1988) potvrzují hojně rozšíření ještě v první polovině 20. století, zejména v Podyjí. Od 50. let již nebyl pozorován zřejmě i v důsledku omezeného přístupu do hraničního pásma a byl považován v regionu za nezvěstný druh. Pravděpodobně však stále přežíval v malé početnosti, např. v křovinatých okrajích louky pod vinicí Šobes a ve vinohradech u Popic, po roce 1980 až do současnosti se začaly množit nálezy jednak v širším okolí Znojma (Hrušovany n. J., Pravice, Hrabětice, Načeratice, Podmolí, Ječmeniště, Šatov) a zejména v Podyjí (Popice, Šobes, Hradiště, Hnanice), kde byl zjištěn i lokálně hojný výskyt. Početnost na lokalitách kolísá od ojedinělého po hojný výskyt v některých letech, např. pod Šobesem byl hojný výskyt zjištěn v letech 1990–1995 (v roce 1990 desítky motýlů a cca 300 housenek, v dalších letech se početnost výrazně snížila) nebo v okolí Hnanic v r. 2014 (desítky až stovky housenek). Pravidelný každoroční výskyt se opakuje mimo výše uvedených dvou lokalit také na Hradišti a v okolí Popic, případně u Pravic a Hrabětic. Ojedinělý výskyt na některých místech (Šatov, Ječmeniště) svědčí o šíření motýlů v krajině při hledání vhodných stanovišť se živnou rostlinou.

4. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) – jasoň dymnivkový – A

Žije na světlínách, pasekách a okrajích luk v listnatých lesích, kde rostou živné rostliny housenek, především dymnivka bobovitá. Patří mezi druhy v ČR výrazně ustupující. Vývoj má jednogenerační, s letovým obdobím v V. a VI. Přezimuje vajíčko.

Pozorování a doklady výskytu: **Šobes – louka** 1988, 1989, 1990, 1993, 1995, 1997, 1999, 2007 každoročně desítky ex. obs. Šv; 1991, 1994, 2001, 2002, 2005, 2008, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 každoročně desítky ex. obs. Vt; 17. až 24. 5. 2003 hojný výskyt, 1. 5. 2007 10 ex. obs. Dí; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1989, 2007, 2009, 2012 vždy desítky ex. obs. Šv; 1993, 2005, 2006, 2007, 2009, 2010 vždy 3 až 10 ex. obs. Vt; **Bitov – Cornštejn** 18. 5. 1989, 20. 5. 1990 vždy více ex. obs. Vt; **Hradiště – Široká louka** 14. 5. 1990 více ex., 24. 5. 1997 3 ex., 30. 5. 2012 5 ex., 13. 5. 2014 3 ex. obs. Vt; 1. 5. 2007 10 ex., 29. 4. 2012 5 ex. obs. Dí; **Čížov**

– **louka vedle celnice** 1995, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011 každoročně 10–20 ex. obs. Vt; **Podmolí – Lipinská louka** 1995, 1998, 1999, 2002, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 každoročně desítky ex. obs. Vt; **Lukov – Sloní hřbet** 16. 5. 2001, 29. 5. 2001 vždy 1 ex. obs. Vt; **Lukov** 19. 5. 2016 1 ex. obs. Šv; **Havraníky** 24. 5. 2004 3 ex. obs. Dí; **Lukov – Gálišská louka** 2005, 2008, 2009, 2010, 2011 každoročně desítky ex. obs. Vt; 19. 5. 2012 25 ex. obs. Dí; **Střelice** 13. 5. 2007 15–20 ex. obs. Hš; **Vranov n. D. – Ptačí vrch** 8. 5. 2009 2 ex. obs. Sa; **Mašovice – Šafářka** 28. 5. 2010 2 ex. obs. Sa; **Hnanice – Fládnitzská chata** 15. 5. 2012 1 ex. obs. Šv; **Uherčice** 1. 6. 2014 5–6 ex. obs. Hš; **Lukov – Uhlířova louka** 19. 5. 2016 5 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku, zejména v NP Podyjí, je dosud rozšířený a lokálně hojný v důsledku vhodných podmínek a postupů ochrany. Motýli se soustřeďují na květnatých loukách v kaňonu Dyje a často i na úbočích strání s východní až západní expozicí. V minulosti vymizel v okolí Tavíkovíc (v první čtvrtině 20. století). Obdobně zanikla koncem 70. let 20. století i početná populace objevená na počátku 70. let v údolí potoka Únanovka (mezi Únanovem a Tvoříhrází), kde byl poslední motýl pozorován v roce 1979. Nová lokalita výskytu na Znojemsku byla objevena v roce 2007 u obce Střelice, severně od Znojma. Populace v NP Podyjí jsou zřejmě nejpočetnější v rámci celé ČR. Motýly je možno každoročně pozorovat mezi Znojmem až Uherčicemi na loukách podél Dyje i ve stráních nad nimi. Na některých místech, např. pod Šobesem, na Lipinské a Gálišské louce nebo pod Ledovými slujemi, je možno pozorovat na dosud nepokosených loukách i desítky jedinců v jednom dni.

5. *Parnassius apollo* (Linnaeus, 1758)

– **jason červenooký** – V

Druh vázaný na otevřené biotopy bez souvislého vegetačního krytu. V minulosti žil na skalnatých a stepních lokalitách na jižních svazích nad Dyjí s výskytem živých rostlin housenek, rozchodníku bílého a r. velkého. V Podyjí žil poddruh *P. apollo marcomanus* Kammel s jednogeneračním vývojem a letovým obdobím v VII. a VIII. Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Lokality výskytu se nacházely od Znojma až po Uherčice a dále v Rakousku po Raabs an der Thaya, hojnější byl např. u Znojma, Vranova n. D. a Bítova (Švestka 1977, Švestka et Vítek 1988, Šumpich 2011). Nejdříve motýl vymizel z okolí Znojma (kolem roku 1910), později ve 20. letech z okolí Vranova n. D. a Bítova a poslední, nedoložený údaj je od Uherčic z roku 1935. Poslední doložený údaj o výskytu druhu na území celé ČR je z 22. 7. 1928 z hradu Cornštejn.

Možnost návratu do Podyjí by mohla spočívat v repatriaci druhu (ovšem jiného poddruhu a po odpovídající přípravě) obdobně jako na vrch Kotouč u Štramberku v roce 1986. Posilování populace tohoto motýla umělým chovem a vypouštěním do přírody je odzkoušeno např. v NP Pieniny na Slovensku.

Čeď: Běláskovití – Pieridae

Z 19 druhů běláskovitých, zjištěných v ČR, bylo na Znojemsku zjištěno 15 druhů, z toho je devět bělásků, z nichž dva druhy vymizely a šest žluťásků, z nichž jeden vymizel. Mezi vymizelými druhy náleží *Leptidea morsei*, *Aporia crataegi* a *Colias myrmidone*. Z běláskovitých vyskytujících se na Znojemsku mohou dva z nich (*Pieris brassicae* a *P. rapae*) při přemnožení škodit v zelinařství a početnost tří druhů (*Pontia edusa*, *Colias erate*, *C. crocea*) může silně kolísat až do přechodného vymizení v závislosti na příletu z jihu.

Ve sledovaném období 1969–2016 došlo ke třem změnám v zastoupení druhů čeledi běláskovitých. Mezi nové druhy náleží *Colias erate*, který rozšířil svůj areál a *Leptidea juvernica*, jako nově rozlišovaný druh. *Aporia crataegi* byl zjištěn pouze v roce 2004 a dále je opět nezvěstný. Jeho opětovný výskyt v budoucnu je možný.

6. *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758)

– **bělásek hrachorový** – A

7. *Leptidea juvernica* (Williams, 1946)

– **bělásek luční** – A

Uvedené dva druhy jsou makroskopicky dle vzhledu nerozlišitelné a spolehlivě se odlišují podle kopulačních orgánů. Rozdíly jsou v biotopové vazbě. Bělásek hrachorový preferuje teplé suché lesostepní (křovinaté a skalní) biotopy na rozdíl od bělásky lučního, který je více vázán na vlhčí květnaté louky nebo světliny v listnatých lesích. Živnými rostlinami housenek jsou hrachor luční, vikev ptačí, čičorka pestrá aj. Oba druhy mají dvougenerační vývoj (IV. až V. a VII. až VIII), v příznivých podmínkách se může objevit částečná třetí generace (pol. VIII až pol. IX.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady – komplex druhů *Leptidea sinapis/juvernica*: **Tvoříhráz** 1989 obs. Šv; **Popice** 21. 7. 1989 obs. Šv; **Hnanice** 29. 6. 2003, 22. 4. 2009 obs. Šv; **Jamolice** 31. 8. 2005, 16. 7. 2007 obs. Šv; **Šobes** 14. 7. 2005, 23. 4. 2012 obs. Šv; **Čermákovice** 14. 4. 2007 obs. Št; **Vranov n. D.** 19. 8. 2007, 28. 4. 2009; 14. 7. 2004 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 5. 2008, 14. 4. 2009, 19. 8. 2009, 29. 4. 2010, 15. 6. 2010, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 15. 8. 2011, 4. 4. 2012, 4. až 9. 8. 2012, 19. 4. 2014 obs. Šv; **Hradiště** 2. 5. 2008, 20. 4. 2010, 18. 4. 2014, 21. 8. 2014 obs. Šv; **Mašovice** 28. 4. 2011, 25. 5. 2011, 19. 4. 2012, 26. 4. 2012, 8. 4. 2014 obs. Šv; **Havraníky** 14. 5. 2011 obs. Dí; **Znojmo – Kraví hora** 14. 4. 2012 obs. Dí; **Čížov** 11. 7. 2013, 15. 7. 2014 obs. Šv.

Výskyt *L. sinapis* byl prokázán na lokalitách Podmolí 5. 5. 1995 a Popice 19. 5. 2002 (P. Vítek lgt. coll.; J. Šumpich det., gen prep.).

Výskyt *L. juvernica* byl prokázán na lokalitě Havraníky 11. 5. 2002 (P. Vítek lgt., coll.; J. Šumpich det., gen prep.).

Oba druhy jsou na Znojemsku rozšířené, vyskytují se pravidelně, někdy i na malých neobdělávaných plochách, na vhodných biotopech i ve zvýšeném počtu. Motýli létají pomalu nad bylinnou vegetací, rádi sají na mokré zemi a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. pampelišku, plicník, hrachor aj.

8. *Leptidea morsei* Fenton, 1881

– bělásek východní – V

Velmi vzácný druh, v současnosti v celé ČR nezvěstný, poslední doložené výskyty na Moravě jsou z 80. a 90. let 20. století. Žil na světlinách, pasekách a okrajích teplých listnatých lesů, kde se vyskytovaly živné rostliny housenek, hrachor černý a vikev ptačí. Vývoj má dvougenerační (pol. IV až V., pol. VI. až poč. VIII.). Přezimuje kukla.

Na Znojemsku je výskyt doložen z okolí Bítova dne 6. 7. 1951 (Moucha 1951). Motýli létají pomalu nad bylinnou vegetací, rádi sají na mokré zemi a vyhledávají květy nektaronosných bylin.

9. *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758)

– bělásek řeřichový – A

Nápadně zbarvený motýl, žijící na svěžích až vlhkých loukách podél řek a potoků i na okrajích světlých listnatých lesů, lesních světlinách a pasekách, kde rostou živné rostliny housenek, řeřišnice luční, česnáček lékařský aj. Má jednogenerační vývoj, s letovým obdobím v IV. až zač. VI. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Znojmo – Leska** 8. 4. 1989, 7. 4. 2014 obs. Šv; **Šobes** 2. 4. 1990 více ex., 6. 4. 2007, 23. 4. 2012, 5. 4. 2016, 13. 4. 2016 obs. Šv; **Vranov n. D. – Braitava** 10. 5. 1998 obs. Vt; **Lukov** 29. 5. 2001, 22. 5. 2010 obs. Vt; 18. 5. 2015 obs. Šv; **Lukov** 29. 5. 2001 obs. Vt; 18. 5. 2015 obs. Šv; **Načeratický kopec** 30. 4. 2005 obs. Vt; **Hradiště** 8. 4. 2008 obs. Šv; **Podmolí** 11. 5. 2006, 18. 5. 2006, 30. 5. 2012 obs. Vt; **Čížov** 11. 5. 2006, 19. 5. 2011, 18. 5. 2006 obs. Vt; 18. 5. 2015 obs. Šv; **Vranov n. D.** 16. 5. 2006 obs. Vt; **Horní Břečkov** 13. 6. 2013 obs. Šv; **Hrabětice** 24. 4. 2014 obs. Vt; **Hnanice** 27. 4. 2014 obs. Šv; **Havraníky** 5. 5. 2016 obs. Šv; **Lukov** 19. 5. 2016 obs. Šv; **Mašovice** 22. 4. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku je široce rozšířen např. v údolích Dyje, Jevišovky, Rokytne i řady potoků a na mnoha dalších místech, na vhodných bitopech s výskytem živných rostlin, obvykle v nepočetných populacích. Motýli poletují nad bylinnou vegetací a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. zběhovec, pampelišku, violky.

10. *Pontia edusa* (Fabricius, 1777)

– bělásek rezedkový – A

Vzácnější druh, žijící v otevřené krajině na výslunných stepních místech ruderního charakteru, na okrajích vinic, zplanělých plochách, okrajích polních cest, vojtěškových polích, strništích, v bývalých vojenských cvičištích, kde se vyskytují jeho hlavní živné rostliny, rýty. Početnost v jednotlivých letech výrazně kolísá v závislosti na klimatických podmínkách v průběhu zimy a intenzitě přiletu motýlů z jihu. Na Znojemsku může mít až čtyři generace (konec III. až pol. IV., VI. až VII., VIII. až pol. IX., konec IX. až X.). Motýli první generace jsou menší a vyskytují se vzácně v relativně krátkém období. Druhá a třetí generace se časově prolínají a motýli částečně čtvrté generace se objevují v příznivých teplých letech. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Šobes** 8. 8. 1988 1 ex. obs. Šv; **Havraníky** 11. 8. 1988, 22. 7. 1993 obs. Vt; 2. až 15. 6. 1993 desítky ex. obs. Šv; 14. 7. 2001 1 ex. obs. Dí; **Popice** 11. 8. 1988, 12. 5. 1998 obs. Vt; 1988, 2. až 15. 6. 1993 více ex. obs. Šv; **Vevčice** 31. 8. 1989 obs. Šv; **Lechovice** 23. 10. 1989 1 ex. obs. Šv; **Načeratice** 18. 9. 1992, 8. 6. 1993 více ex. obs. Šv; **Čejkovice** 28. 8. 1992 obs. Šv; **Znojmo – okolí** 13. 6. 1993 obs. Vt; VIII.–IX. 1993 desítky ex., 16. 9. 2016 2 ex. obs. Šv; **Šobes** 25. 7. 1993, 21. 8. 1993 obs. Vt; **Vranov n. D.** 1. 8. 1993, 7. 8. 1993, 10. 5. 1998 obs. Vt; **Šatov – Peklo** 2. 8. 1993 obs. Vt; 3. 9. 2012 desítky ex. obs. Šv; **Konice** 20. 8. 1993, 5. 8. 2005 obs. Vt; **Hradiště** 15. 7. 1999, 10. 8. 2003 obs. Dí; 12. 7. 2012, 14. 7. 2013 obs. Šv; **Načeratický kopec** 19. 6. 2007, 11. 7. 2008, 13. 6. 2016 obs. Vt; **Ječmeniště** 8. 7. 2008, 18. 7. 2008, 4. 8. 2008, 22. 8. 2008, 2. 9. 2008, 27. 7. 2009 vždy více ex., 24. 9. 2011 10 ex., 28. 3. 2014 obs. Šv; **Hnanice** 18. 7. 2008 obs. Vt; **Hrabětice** 3. 6. 2009 obs. Šv; **Mašovice** 15. 6. 2009 obs. Šv.

Nejčastěji se vyskytuje v okrajové teplé části NP Podyjí (Konice, Popice, Havraníky, Hnanice) a dále směrem na jihovýchod (např. Šatov, Načeratice, Ječmeniště). V 70. a 80. letech 20. století byl výskyt jen ojedinělý a teprve v dalších letech až do současnosti se objevuje každoročně a někdy i hojně. Např. v srpnu a září 1993 poletovali motýli i v okrajových částech Znojma a v blízkém okolí. Také v letech 2009 až 2015 byl zaznamenán početný výskyt v druhé polovině letního období v širším okolí lokality Ječmeniště. Motýli létají vytrvale a rychle, sluní se na holé zemi a vyhledávají květy různých nektaronosných rostlin.

11. *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758)

– bělásek zelný – A

Všudypřítomný druh obývající otevřenou krajinu včetně agroceoz, tj. polí a zahrad. Početnost ovlivňuje výskyt živných rostlin housenek, zejména pěstovaných druhů brukvovitých a také kvetoucích nektaronosných bylin. Občas se může přemnožit a způsobit silné žíry, především na zelí. V podmínkách Znojemska má obvykle tři generace (konec IV. až zač. VI., konec VI. až zač. VIII., konec VIII. až pol. X.). Motýli mají sklon migrovat, na jaře směrem na sever, v létě na jih. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Hradiště** 24. a 25. 8. 2012, 19. 10. 2012 obs. Šv; **Vranov n. D.** 20. 7. 2012, 8. 8. 2016 obs. Šv; **Mašovice** 28. 4. 2012, 3. 8. 2012 vždy 3 až 5 ex. obs. Šv; 22. a 26. 6. 2015 vždy 3 ex. obs. Šv; **Čížov – Široké pole** 26. 6. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 17. 6. 2014 obs. Šv; **Znojmo** 16. 9. 2016 obs. Šv.

Početnost je kolísavá, v jarním období obvykle spíše nízká a obvykle se na některých místech zvyšuje v průběhu vegetačního období.

12. *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758)

– bělásek řepový – A

Všudypřítomný hojný druh, který obývá nejrůznější biotopy a je přizpůsobený i intenzivně obdělávané krajině. Na Znojemsku je to nejhojnější bělásek, který má od jara do

podzimu tři generace, které se překrývají (konec III. až zač. VI., konec VI. až zač. VIII., VIII. až pol. X.). Přezimuje kukla. Při přemnožení může škodit na kulturních brukvovitých plodinách společně s housenkami běláška zelného.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Jamolice** 31. 8. 2005, 29. 7. 2009, 5. 7. 2013, 13. 6. 2014 obs. Šv; **Vranov n. D.** 1. 7. 2007 obs. Šv; **Hradiště** 8. 8. 2007, 4. 8. 2010, 18. 4. 2014 obs. Šv; **Ječmeniště** 10. 4. 2009, 14. 4. 2009, 7. 7. 2009, 7. 7. 2010, 19. 8. 2009, 31. 8. 2009, 6. 9. 2011, 30. 9. 2011, 19. 9. 2015 obs. Šv; **Popice** 19. 8. 2009 obs. Šv; **Podmolí** 9. 10. 2010 obs. Šv; **Hnanice** 16. 8. 2012 obs. Šv; **Mašovice** 22. 6. 2014, 28. 6. 2015, 30. 4. 2016 obs. Šv.

Výskyt je každoročně hojný, zejména v letním období, kdy se někdy shromažďují až stovky motýlů na vlhké půdě nebo kolem kaluží na polních cestách.

13. *Pieris napi* (Linnaeus, 1758)

– bělásek řepkový – A

Všudypřítomný hojný druh, který obývá nejrůznější biotopy a je přizpůsobený i intenzivně obdělávané krajině. Na Znojemsku má v průběhu vegetačního období až tři generace (konec III. až zač. VI., konec VI. až zač. VIII., VIII. až zač. IX.). Let motýlů třetí generace netrvá tak dlouho jako u běláška řepového. Housenky se nevyvíjí a neškodí na kulturních brukvovitých plodinách, živnými rostlinami jsou různé planě rostoucí brukvovité. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 6. 4. 2007, 21. 8. 2009, 23. 4. 2012, 5. 4. 2016 obs. Šv; **Bitov** 19. 4. 2009 obs. Šv; **Ječmeniště** 22. 4. 2009, 19. 8. 2009, 31. 8. 2009, 7. 7. 2010, 15. 8. 2011, 28. 3. 2014 obs. Šv; **Hradiště** 20. 8. 2009, 12. 7. 2012, 24. 8. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 10. 6. 2011, 20. 4. 2012, 29. 4. 2012, 16. 8. 2012, 11. 6. 2014, 12. 5. 2015 obs. Šv; **Šatov** 3. 9. 2012 obs. Šv; **Mašovice** 26. 6. 2014, 28. 6. 2015 obs. Šv; **Vranov n. D.** 2. 7. 2015, 8. 8. 2016 obs. Šv.

Výskyt je každoročně hojný, zejména v letním období, kdy se motýli v horku shromažďují na vlhké půdě a kolem kaluží společně s běláskem řepovým.

14. *Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758)

– bělásek ovocný – V

Druh vázaný na lesostepní křovinatá stanoviště, sady, zahrady, neobdělávané plochy s výskytem nektaronosných bylin, např. bodláků. Rád navštěvuje kvetoucí vojtěšková pole. Hlavními živnými rostlinami housenek jsou hlohy a také ovocné stromy, na kterých při přemnožení housenek vznikají škodlivé žíry. Až do 50. let minulého století byl rozšířený na celé Moravě, včetně Znojemska, později vymizel. Poslední jednotlivý výskyt motýlů byl zjištěn u Mramotic v letech 1963 a 1965 a později ojedinělý výskyt v roce 2004 u Vranova n. D. Vývoj má jednogenerační, s letovým obdobím od konce V. do konce VI. Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 12. 6. 2004 1 ex, lgt., coll. Vt.

V důsledku známého střídání silných výkyvů v početnosti až do úplného vymizení a opětovného návratu a schopnosti motýlů šířit se na velké vzdálenosti, není vyloučen návrat

i na Znojemsko, zejména v souvislosti se šířením druhu na více místech v Čechách.

15. *Colias erate* (Esper, 1804)

– žluťásek tolicový – B

Původně byl areál druhu v Evropě od jihovýchodu ohraničen Karpatským obloukem a teprve při masivní expanzi na severozápad došlo od roku 1988 k jeho šíření přes Chorvatsko, Maďarsko, Slovensko, Moravu, Čechy, Polsko až do Německa v roce 1995. Jako stepní druh žije v otevřené krajině, především na polích s vojtěškou, která je hlavní živnou rostlinou housenek, případně na výslunných stepních neobdělávaných lokalitách i ve vinicích. Motýli migrují i na velké vzdálenosti a mohou tak v příznivých podmínkách osídlovat velká území. Napomáhá tomu i vícegenerační vývoj. Na Znojemsku má tři až čtyři generace (konec IV. až V., pol. VI. až VII., VIII. až pol. IX., konec IX. až zač. XI.). Třetí a čtvrtá generace se časově prolínají. Přezimuje housenka. Motýli první generace se objevují jen zcela ojediněle i v případě, že na podzim v předchozím roce byl hojný výskyt. To signalizuje skutečnost, že zimní období přežívají housenky spíše výjimečně a populace je doplňována jedinci šířícími se z jihu. Také druhá generace je nepočtená. Nejhojnější je třetí generace, s masovým výskytem na kvetoucích vojtěškových polích, kdy motýli poletují všude v krajině. Ve čtvrté generaci, která je někdy jen částečná a méně početná, jsou někdy menší motýli. Velká expanze na severozápad vyvrcholila kolem roku 2007 a v následujících letech nastal ústup zpět na jihovýchod.

Pozorování a doklady výskytu: **Litobratřice** 10. 9. 1991 3 ex., 13. 9. 1991 5 ex., 19. 9. 1991 2 ex., 17. a 20. 8. 1992 desítky ex., 1997 desítky ex. obs. Šv; **Načeratice** VII. až X. 1992 stovky ex., 29. a 30. 6. 1993 10 ex., 19. 7. 1993 3 ex., 30. 8. 1993 desítky ex., konec IX. až pol. X. 1993 nehojně čerství motýli obs. Šv; 11. 7. 2008 obs. Vt; **Tavíkovice** 23. 7. 1993 1 ex. obs. Št; **Šatov** 2. 8. 1993 obs. Vt; **Mašovice** 19. 8. 1993, 10. 8. 1994, 11. 9. 1997 obs. Vt; **Lukov** 19. 8. 1993, 1. 9. 1998 obs. Vt; **Konice** 20. 8. 1993 obs. Vt; **Podmolí** 21. 8. 1993, 27. 8. 1998 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1. 9. 1994 obs. Vt; **Miřslav** 6. 7. 1995 obs. Vt; **Havraníky** 28. 9. 1996, 5. 9. 2002, 22. 8. 2008 obs. Vt; **Lechovice** 1. 9. 1998, 22. a 23. 9. 2009 desítky ex. obs. Šv; **Znojmo** 13. 9. 1997 obs. Vt; **Hnanice** 7. 8. 1998 obs. Vt; **Hradiště** 20. 8. 1998 obs. Vt; 15. 9. 2003 1 ex. obs. Šv; **Čejkovice** 23. 10. 1998 obs. Šv; **Hodonice** 27. 8. 2001 obs. Šv; **Popice** 31. 8. 2002 obs. Vt; **Šobes** 10. 8. 2006 1 ex., 13. 5. 2007 1 ex. obs. Šv; **Jamolice** 19. 6. 2007 1 ex. obs. Šv; **Lesná** 2 8. 2007 obs. Vt; **Ječmeniště** VIII. 2009 1 ex., 17. 9. 2015 1 ex., 19. 9. 2015 2 ex., 22. 9. 2015 1 ex. obs. Šv; **Znojmo – Kuchařovice** 1. a 2. 10. 2015 10–15 ex., 15. a 16. 9. 2016 desítky ex. obs. Šv.

V září 1991 byl zjištěn první výskyt ve východní části Znojemska (Švestka 1995), v následujícím roce 1992 byl již velmi hojný např. v okolí Načeratice, v roce 1993 se vyskytoval k linii mezi Znojmem a Moravským Krumlovem, v roce 1994 u Vranova n. D. a od roku 1995 na celém území okresu Znojmo. Početnost druhu mezi lety 1991 až 2016 na

Znojmsku výrazně kolísala od hojného výskytu v letech 1992, 1993, 1994, 1997, 1998, 2005, kdy motýli proletovali v krajině i přímo ve Znojmě, k poklesu k hranici pozorovatelnosti v letech 1996 a 1999. Mezi roky 2010 až 2014 již nebyl pozorován a teprve po extrémně teplém letním období 2015 byl v druhé polovině září až začátkem října zaznamenán nehojný výskyt u Znojma, Kuchařovic a Ječmeniště a hojný výskyt od poloviny září 2016 v širším okolí Znojma. Centrum výskytu je v agrocenózách v rovinaté jihovýchodní části okresu Znojmo.

16. *Colias crocea* (Geoffroy in Fourcroy, 1785)

– žluťásek čilimníkový – A

Pravidelně migrující druh, který přilétá ze Středomoří, náleží mezi teplomilné a výrazně heliofilní motýly. Obývá výslunná místa v otevřené krajině, především pole s vojtěškou, která je hlavní živnou rostlinou housenek a přelétá na stepní lokality, místa s ruderalní vegetací, okraje vinic i svěží luční biotopy. Má vícegenerační vývoj, v podmínkách Znojmska obvykle tři generace (pol. IV. až pol. VI., pol. VII. až VIII., IX. až zač. XI.). Motýly první generace, tj. migranty z jihu, se podaří pozorovat jen výjimečně a teprve motýli druhé a zejména třetí generace (mohou létat až do konce X. až začátku XI.), jejichž vývoj proběhl v tuzemsku, se mohou vyskytovat ve vysokém počtu, zejména na kvetoucích vojtěškových polích a část motýlů se vrací na jih. Nemá schopnost v našich podmínkách (teploty pod bodem mrazu) úspěšně přezimovat.

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 29. 8. 1988 obs. Jo; 20. 8. 1993 obs. Vt; **Znomo – Kraví hora** 17. 9. 1988 obs. Jo; **Popice** 26. 9. 1988, 7. 10. 1989 obs. Šv; **Kravsko** 3. 9. 1989 obs. Jo; **Litobratřice** 10. 9. 1991 obs. Šv; **Čermákovice** 26. 9. 1991 obs. Št; **Lechovice** 13. 8. 1991, 22. a 23. 9. 2009 desítky ex. obs. Šv; **Načeratice** 10. a 15. 9. 1992 obs. Šv; 11. 9. 2008, 20. 9. 2009 obs. Vt; **Šobes** 19. 7. 1994, 4. 9. 1994 obs. Vt; **Čížov** 20. 8. 1998 obs. Vt; 4. 8. 2002, 13. 10. 2011 obs. Dí; **Lukov** 1. 9. 1998 obs. Vt; **Havraníky** 5. 9. 2002 obs. Vt; 30. 7. 2006 obs. Dí; **Hradiště** 25. 7. 2008, 12. 8. 2010, 10. 10. 2010, 19. 10. 2012 vždy 3 až 5 ex. obs. Šv; **Ječmeniště** 18. 7. 2008, 4. 8. 2008, 2. 9. 2008, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 3. 11. 2010, 25. 9. 2011, 2. 10. 2011 více ex., 10. a 11. 9. 2012, 18. 9. 2012, 25. 9. 2012 více ex., 19. 4. 2014 obs. Šv; **Hnanice** 21. 7. 2013, 26. 7. 2013 obs. Šv; **Znojmo – Kuchařovice** 1. 10. 2015, 15. a 16. 9. 2016 desítky ex. obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 22. 7. 2016 obs. Šv.

Na Znojmsku se nejčastěji vyskytuje v okrajové teplé části NP Podyjí (Hradiště, Konice, Popice, Havraníky) a dále směrem na jihovýchod v kulturní stepi. Výskyt a populační hustota v jednotlivých letech výrazně kolísá, od hojného výskytu až k hranici pozorovatelnosti, v závislosti na intenzitě přiletu motýlů z jihu i na povětrnostních podmínkách. Hojný výskyt byl zaznamenán např. v letech 1983, 1987, 1988, 1991, 2009, 2012, 2013. V souvislosti s oteplováním klimatu a mírnými zimami v posledních letech se zvyšuje možnost úspěšného přezimování housenek. Tomu napoví-

dá pozorování jednoho motýla dne 19. 4. 2014 na lokalitě Ječmeniště (jedno z nejteplejších míst Znojmska).

17. *Colias myrmidone* (Esper, 1781)

– žluťásek barvoměnný – V

Velmi vzácný, lokální druh vázaný na stepní, lesostepní a suché luční biotopy, průseky a okraje lesů s výskytem jeho živných rostlin, čilimníků. Vývoj má dvougenerační, s letovým obdobím V. až VI. a VII. až VIII. Přezimuje housenka. Je označován za nejhroženějšího denního motýla Evropy, který vymizel na většině původních lokalit i v celé ČR (poslední nález z roku 2006 v Bílých Karpatech).

Na Znojmsku žil v první polovině minulého století v okolí Lesné a Starého Petřína a až do počátku 40. let mezi Popicemi a Znojmem (Švestka et Vítek 1988, Šumpich 2011). Ještě v roce 1971 se vyskytoval u Rouchovan (Švestka leg., coll.), poblíž hranice znojmského okresu. Od té doby již nebyl pozorován a je nutno jej považovat za vymizelý druh.

18. *Colias hyale* (Linnaeus, 1758)

– žluťásek čičorečkový – A

19. *Colias alfacariensis* Ribbe, 1905

– žluťásek jižní – A

Všeobecně rozšířené a hojné druhy otevřených stanovišť. *C. hyale* osídluje převážně agrocenózy, zejména pole s vojtěškou, která je hlavní živnou rostlinou housenek, na okrajích vinic, květnatých loukách i místech s ruderalní vegetací. Motýli se šíří v krajině i na velké vzdálenosti. Má vícegenerační vývoj, v podmínkách Znojmska tři až čtyři generace (pol. IV. až V., pol. VI. až VII., pol. VIII. až IX., IX. až zač. X.), přičemž třetí a čtvrtá generace se navzájem prolínají. Jarní generace je méně početná. Imaga *C. hyale* jsou obtížně rozlišitelná od *C. alfacariensis*. Spolehlivá determinace je možná např. podle zbarvení housenek. *C. alfacariensis* je vázaný na teplé stepi a lesostepi, suché louky, skalnaté stráně, železniční násypy apod., kde se vyskytuje živná rostlina housenek, čičorka pestrá. Má vícegenerační vývoj, v podmínkách Znojmska tři generace (pol. IV až V., pol. VI. až VIII., IX. až zač. XI.). U obou druhů přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady – komplex druhů *Colias hyale/alfacariensis*: **Havraníky** 1989 obs. Šv; **Načeratice** 24. 10. 1989, 1993 obs. Šv; **Šobes** 1990, 1995, 2007, 15. 11. 2011 obs. Šv; **Znojmo – Leska** 1999 obs. Šv; **Hnanice** 2002, 2003, 19. 6. 2011, 15. 5. 2012, 21. 5. 2012, 16. a 17. 8. 2012 obs. Šv; **Vranov n. D.** 1. 7. 2007 obs. Šv; **Hradiště** 22. 8. 2007, 20. 8. 2009, 23. 7. 2010, 28. 8. 2012 obs. Šv; **Ječmeniště** 21. 4. 2009, 15. 8. 2011, 18. 8. 2011, 25. 9. 2011, 2. 10. 2011, 18. 9. 2012, 24. 4. 2014, 17. a 19. 9. 2015 obs. Šv; **Lechovice** 23. 9. 2009 obs. Šv; **Mašovice** 1. 8. 2010, 6. 7. 2012, 21. 7. 2012, 15. 8. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 10. 10. 2010, 26. 9. 2011, 19. 10. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 18. 9. 2014 obs. Šv; **Znojmo – Kuchařovice** 1. 10. 2015 obs. Šv; 15. a 16. 9. 2016 obs. Šv.

Výskyt *C. hyale* byl prokázán např. na lokalitě Havraníky (Šumpich 2011) a dle housenek v chovech na lokalitách Načeratice a Ječmeniště.

Výskyt *C. alfacariensis* byl prokázán např. na lokalitě Šobes (Šumpich 2011) a dle housenek v chovech na lokalitě Mašovice.

Oba druhy se vyskytují na celém území Znojemska, nejhojněji v rovinaté jihovýchodní části okresu. V letním a podzimním období se motýli shromažďují na kvetoucích vojtěškových polích často společně s *C. crocea* a *C. erate*.

20. *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758)

– žlutásek řešetlákový – A

Všeobecně rozšířený a lokálně hojný druh, žijící na okrajích listnatých i jehličnatých lesů, na pasekách, v průsecích, na lesních loukách, podél vodních toků, kde se vyskytují živné rostliny housenek, řešetlák počistivý a krušina olšová. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až zač. X.), pak přezimuje a létá v III. až zač. VI. Motýli v podmínkách Znojemska již uprostřed nejteplejších letních měsíců upadají do diapauzy, z které se někteří motýli probouzejí ještě na podzim a sají nektar, např. na kvetoucí vojtěšce (pol. IX. až pol. X.). Po přezimování ve starém listí se první motýli, převážně samci, probouzejí již v průběhu března, případně při silném oteplení i dříve (např. 22. 2. 2016 na lokalitě Božice – Karlov).

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Vranov n. D.** 9. 8. 2006, 1. 5. 2012 obs. Šv; **Šobes** 15. 3. 2007, 26. 3. 2007, 23. 4. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 15. 7. 2007, 12. 3. 2014, 29. 8. 2016 obs. Šv; **Ječmeniště** 10. 4. 2009, 24. 9. 2011, 1. a 2. 10. 2011 obs. Šv; **Jamolice** 5. 7. 2013 obs. Šv; **Hnanice** 22. 7. 2013 obs. Šv; **Božice – Karlov** 2. 3. 2014, 22. 2. 2016 obs. Šv; **Znojmo** 2. 10. 2015, 15. 9. 2016 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 30. 6. 2016 obs. Šv.

Žije na vhodných biotopech na celém území Znojemska. V časném jaru patří společně s některými babočkami k prvním motýlům objevujícím se v přírodě.

Čeď: Modráskovití – Lycaenidae

Ze 48 druhů modráskovitých, zjištěných v ČR, bylo na Znojemsku dosud zjištěno 42 druhů, z toho je 1 pestrobarvec, 7 ohniváčků, z nichž 1 vymizel, 8 ostruháčků, z nichž 1 vymizel a 26 modrásků, z nichž 7 druhů vymizelo, 1 je druh vzácně se šířící z jihu. Mezi vymizelé druhy náleží *Lycaena thersamon*, *Satyrrium ilicis*, *Scolitantides vicrama*, *Phengaris arion*, *Phengaris teleius*, *Phengaris nausithous* a *Polyommatus dorylas*. *Leptotes pirithous* není trvalým příslušníkem naší fauny a jeho výskyt na území ČR byl prokázán jen ve dvou případech.

Ve sledovaném období 1969–2016 došlo k sedmi změnám v zastoupení druhů čeďi modráskovitých. Vymizely druhy *Satyrrium ilicis*, *Scolitantides vicrama*, *Phengaris arion*, *P. teleius*, *P. nausithous* a *Polyommatus dorylas* a byl objeven *Leptotes pirithous*.

21. *Hamearis lucina* (Linnaeus, 1758)

– pestrobarvec petrklíčový – C

Lokální, nehojný druh, žijící na lesních loučkách a světlinách, křovinatých lesostepích, kde rostou živné rostliny housenek, prvosenky. Vývoj má jednogenerační, v teplejších polohách dvougenerační. Na Znojemsku byla pozorována jen jedna generace (V. až pol. VI.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Podmolí** 13. 5. 1993 1 ex. obs. Vt; **Čížov – Hardegská stráň** 14. 5. 1994 2 ex. obs. Vt (Šumpich 2011); **Vranov n. D.** 27. 5. 2001 1 ex. obs. Dí; **Lukov – Sloní hřbet** 16. 5. 2002 2 ex. (Šumpich 2011), 11. 5. 2006 1 ex., 11. 5. 2007 1 ex. obs. Vt (Šumpich 2011).

Na Znojemsku se vyskytuje vzácně, jen na několika místech. Motýli se sluní na bylinné vegetaci a vyhledávají květy nektaronosných rostlin.

22. *Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1761)

– ohniváček černokřídlý – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na suchopárech, stepích, lesostepích, loukách, polních cestách, neobdělávaných plochách, kde rostou živné rostliny housenek, šťovíky. V podmínkách Znojemska má tři generace (pol. IV. až V., konec VI. až VII., pol. VIII. až pol. X.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Vevčice** 4. 5. 1986 obs. Šv; **Tulešice** 18. 8. 1988 obs. Št; **Šobes** 11. 5. 1989 obs. Šv; **Čermákovice** 11. 9. 1999 obs. Št; **Hradiště** 2003, 14. 7. 2013, 19. 7. 2014, 21. 8. 2014, 29. 6. 2015, 2. 7. 2015 obs. Šv; **Hnanice** 26. 5. 2004, 16. 8. 2012, 19. 5. 2013, 21. 9. 2015, 5. 5. 2016 obs. Šv; **Vranov n. D.** 13. 8. 2007, 20. 5. 2009 obs. Šv; **Lukov** 15. 5. 2008 obs. Vt; 19. 5. 2016 obs. Šv; **Ječmeniště** 14. 8. 2012 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 22. 4. 2016 obs. Šv; **Havraníky** 5. 5. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, lokálně je hojný. Motýli prudce létají nad bylinnou vegetací, sluní se na listech nebo holé zemi a vyhledávají květy nejrůznějších nektaronosných rostlin.

23. *Lycaena tityrus* (Poda, 1761)

– ohniváček černoskvřinný – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na stepních a lesostepních lokalitách, suchých i svěžích loukách, lesních průsecích, kde rostou živné rostliny housenek, šťovíky. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (konec IV. až V., pol. VII. až VIII.), někdy se objevuje částečná třetí generace (IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 25. 8. 1987, 15. 8. 1989, 27. 7. 2003 obs. Št; **Tulešice** 18. 8. 1988 obs. Št; **Vranov n. D.** 20. 5. 1989, 21. 7. 2012 obs. Šv; **Havraníky** 13. 8. 1989, 5. 5. 2016 obs. Šv; 8. 5. 2012 obs. Dí; **Načeratický kopec** 3. 5. 2005 obs. Vt; **Podmolí** 18. 5. 2006 obs. Vt; 22. 7. 2012 obs. Dí; **Hrabětice** 23. 5. 2009 obs. Šv; **Jamolice** 29. 7. 2009 obs. Šv; **Hradiště** 4. 8. 2010, 18. 5. 2011 obs. Šv; **Hnanice** 22. 7. 2011, 1. 8. 2012, 2. 6. 2016 obs. Šv; **Mašovice** 6. 5. 2012, 29. 4. 2014 obs. Šv; **Popice** 1. 6. 2015 obs. Šv; **Lukov** 19. 5. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, lokálně je hojný. Motýli prudce létají nad bylinnou vegetací, sluní se na listech nebo holé zemi a vyhledávají květy nejrůznějších nektaronosných rostlin.

24. *Lycaena thersamon* (Esper, 1784)

– ohniváček janovcový – V

Velmi vzácný druh, který v ČR v současnosti trvale nežije, z jižní Moravy jsou poslední pozorování z 80. let 20. století. Žil na teplých stepních lokalitách, úhorech, okrajích vinic a polí, kde rostla živná rostlina housenek, rdesno ptačí. Vývoj má dvougenerační (V. až VI., VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Výskyt na Znojemsku je doložen jediným údajem z roku 1923 (Švestka et Vítek 1988).

Motýli prudce létají nad vegetací, sluní se na zemi a vyhledávají kvetoucí rostliny, např. mateřídoušku, ostružiník aj.

25. *Lycaena dispar* (Haworth, 1802)

– ohniváček černočárny – A

V 1. polovině 20. století na Moravě vzácný druh, jehož početnost se v 2. polovině století začala zvyšovat postupně na celém území ČR, kde se v současnosti vyskytuje na mnoha místech. Žije na mokřích až podmáčených loukách, neobdělávaných mokřinách, kolem melioračních struh, kde rostou živné rostliny housenek, širokolisté šťovíky. Vývoj má dvougenerační (konec V. až VI., konec VII. až IX.), někdy se objeví v druhé polovině IX. noví motýli částečné třetí generace, např. 23. 9. 2012 u obce Dyje. Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 26. 5. 1986, 3. 6. 1986, 6. 6. 1989 obs. Jo; **Kravsko** 17. 6. 1987, 16. 7. 1987 obs. Jo; **Čermákovice** 25. 8. 1987, 15. 8. 1989, 20. 8. 1990 obs. Št; **Popice** 10. 9. 1987, 27. 5. 1988, 4. 6. 1988, 13. 6. 1988, 16. 6. 1988, 8. 8. 1988, 28. 5. 1989, 30. 7. 1989, 13. 8. 1989, 2. 6. 1990, 2. 6. 1993, 1. 6. 2002, 23. 5. 2009 obs. Šv; 26. 5. 1988, 1. 8. 1998, 27. 5. 2000 obs. Vt; **Mramotice** 12. 9. 1987, 8. 6. 1988, 10. 7. 1989 obs. Jo; 12. 8. 1988 obs. Vt; **Znojmo – Oblekovic** 29. 7. 1988, 9. 8. 1988 obs. Vt; **Šobes** 3. 6. 1988, 18. 6. 1988, 8. 8. 1988, 24. 5. 1989, 29. 5. 1989, 21. 5. 1990, 18. 5. 1993, 24. 5. 1993, 16. 6. 1993, 26. 5. 1999, 30. 5. 2005, 10. 6. 2009 obs. Šv; 7. 6. 1991, 8. 8. 1995, 5. 6. 1998, 31. 5. 2001, 10. 5. 2007 obs. Vt; **Olbramkostel** 13. 6. 1988 obs. Šv; **Tulešice** 18. 8. 1988 obs. Št; **Vevčice** 5. 6. 1989 obs. Jo; **Tvořihráz** 10. 6. 1989 obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 10. 8. 1989 obs. Jo; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 12. 6. 1990, 27. 6. 1990, 9. 8. 2006, 26. 5. 2012, 7. 6. 2014 obs. Šv; 11. 6. 2011 obs. Dí; **Havraníky** 13. 8. 1991, 19. 5. 2002 obs. Vt; 21. 6. 2006 obs. Dí; **Lukov** 14. 6. 1992, 1. 9. 1998 obs. Vt; **Mašovice** 14. 8. 1992, 15. 6. 2007 obs. Vt; 27. 5. 2007, 17. 6. 2013, 3. 7. 2013 obs. Šv; **Načeratice** 17. 9. 1992 obs. Šv; **Únanov IX.** 1999 obs. Šv; **Hnanice** 28. 5. 2002, 1. 6. 2002, 28. 7. 2002, 23. 5. 2003, 25. 5. 2012, 27. 5. 2012, 1. 8. 2012, 13. 8. 2012, 16. a 17. 8. 2012, 17. 6. 2013, 6. 8. 2013, 3. 6. 2015, 3. 6. 2016, 15. 8. 2016 obs. Šv; **Lubnice** 19. 6. 2002 obs. Šv; **Onšov** 26. 5. 1993 obs. Vt; **Podmolí** 8. 6. 1993, 21. 6. 1998, 30. 5. 2012 obs. Vt; **Horní Břečkov** 21. 7. 2003 obs.

Dí; **Znojmo – Nový Šaldorf** 5. 8. 2005 obs. Vt; **Hrabětice** 23. 5. 2009, 3. 6. 2009 obs. Šv; 30. 5. 2011 obs. Vt; **Ječmeniště** 15. 6. 2010, 17. 8. 2011, 20. a 21. 8. 2011, 13. a 14. 8. 2012 obs. Šv; **Dyje** 23. 9. 2012 obs. Šv; **Podmyče** 14. 6. 2016 obs. Šv; **Čížov – Široké pole** 18. 6. 2016 obs. Dí.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, v některých letech je lokálně hojný, např. u Čermákovic v roce 1989, u Popic v letech 1988, 1989, 1990, 1993, pod Šobesem v letech 1989, 1993, 1999. Motýli prudce létají nad bylinnou vegetací, sluní se na listech a trávě, vyhledávají květy mnoha nektaronosných rostlin.

26. *Lycaena alciphron* (Rottemburg, 1775)

– ohniváček modrolesklý – B

Vzácnější podhorský druh, žijící lokálně i v nížinách, kde vyhledává svěží louky i suchá stanoviště stepního charakteru, okraje vinic, vřesoviště, kde rostou živné rostliny housenek, šťovíky. Vývoj má jednogenerační (konec V. až začátek VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 26. 6. 1986, 14. a 15. 6. 1988, obs. Jo; **Havraníky** 28. 6. 1987 obs. Jo; 6. 6. 2003, 21. 6. 2006, 14. 6. 2008, 5. 6. 2011 obs. Dí; 21. 6. 1991, 4. 6. 1993, 10. 6. 1993, 22. 6. 1997, 2. 9. 1998, 13. 6. 2003 obs. Vt; **Šobes** 18. 6. 1988, 2. 6. 1993, 6. 6. 2007, 11. a 12. 6. 2009 obs. Šv; 31. 5. 2001 obs. Vt; **Lubnice** 22. 6. 1989 obs. Šv; **Popice** 4. 6. 1988, 13. 6. 1988, 16. 6. 1988, 23. 5. 1989, 6. a 7. 6. 1989, 15. 6. 1989, 2. 6. 1990, 31. 5. 1993, 6. 6. 1993, 8. 6. 1993 obs. Šv; 27. 6. 1996, 18. 7. 2014 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 27. 6. 1990, 11. 6. 2012, 16. 6. 2012 obs. Dí; **Podmolí** 4. 6. 1993, 8. 6. 1993, 10. 6. 1993, 21. 6. 1998, 30. 5. 2012 obs. Vt; **Mašovice** 4. 6. 1993 obs. Vt; 3. 7. 2013, 16. 6. 2014, 31. 5. 2015, 8. 6. 2016 obs. Šv; **Hnanice** 12. 6. 2002, 30. 5. 2005, 25. 5. 2012, 27. 5. 2012, 17. 6. 2012, 1. 6. 2013, 17. 6. 2013, 11. 6. 2014, 12. 6. 2015, 3. 6. 2016 obs. Šv; **Hradiště** 11. 6. 2011 obs. Šv; **Lukov – Gálišská louka** 26. 5. 2012 obs. Dí; **Čížov – Široká louka** 24. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na více místech v NP Podyjí, jednak na suchých biotopech v okolí Popic, Havraníků, Hnanic, Mašovic a také v údolí Dyje na květnatých vlhkých i sušších loukách, např. pod Šobesem nebo u Vranova n. D. V některých letech je lokálně hojný, např. u Popic v letech 1988, 1989, 1990 a zejména v roce 1993, kdy bylo možné pozorovat desítky motýlů v jednom dni. Obvykle je výskyt spíše jednotlivý, nebo se objevuje jen několik jedinců na lokalitě. Motýli prudce létají nad bylinnou vegetací, sluní se na listech a trávě, vyhledávají květy nektaronosných bylin.

27. *Lycaena hippothoe* (Linnaeus, 1761)

– ohniváček modrolelý – B

Vzácnější podhorský druh, žijící lokálně i v nížinách, kde žije na svěžích i sušších loukách s hustým bylinným i travním porostem, kde roste živná rostlina housenek, šťovík kyselý. Vývoj má monovoltinný (konec VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Čížov – louka u celnice** 6. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Lukov – Uhlířova louka** 16. 6. 2014 3 ex. obs. Sa; 17. 6. 2015 2 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku je velmi vzácný a nehojný, vyskytuje se jednotlivě v údolí Dyje a v okolí Zálesí a Bítova. Motýli se sluní na bylinné vegetaci a vyhledávají květy nektaronosných bylin.

28. *Lycaena virgaureae* (Linnaeus, 1758)

– ohniváček celíkový – A

Rozšířený druh, žijící na svěžích i suchých loukách, na lesostepích, okrajích lesa a lesních pasekách, kde rostou živné rostliny housenek, šťovíky. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Popice** 16. 6. 1988, 15. 6. 1989, 21. 7. 1989, 12. 6. 1990 obs. Šv; **Šobes** 21. 7. 1988, 6. 7. 1989, 25. 6. 1990, 14. 7. 2005, 4. 7. 2006, 6. 6. 2007 obs. Šv; 23. 6. 2009 obs. Vt; **Čížov** 6. 7. 1989, 14. 6. 2009, 14. 6. 2012, 12. 7. 2013 obs. Šv; **Havraníky** 22. 6. 1997 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 9. 8. 2006, 20. 7. 2012 obs. Šv; 16. 6. 2012 obs. Dí; **Hnanice** 13. 6. 2011, 11. 6. 2012, 17. 6. 2013, 11. 6. 2014, 17. 6. 2014 obs. Šv; 22. 6. 2014, 26. 6. 2014 obs. Šv; **Čížov – Široké pole** 18. 6. 2016 obs. Dí.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, někdy je hojný, zejména na květnatých lokalitách. Motýli vyhledávají květy mnoha nektaronosných rostlin, sluní se na listech bylin i keřů.

29. *Thecla betulae* (Linnaeus, 1758)

– ostruháček březový – B

Rozšířený, nehojný druh, žijící na křovinatých stráních, lesostepích, kolem polních cest s liniovou zelení, v zahradách, kde se vyskytují živné rostliny housenek, trnka, švestka, slivoň, meruňka. Vývoj má jednogenerační (pol. VII. až pol. X.). Přezimuje vajíčko.

Pozorování a doklady výskytu: **Dobšice** 5. 8. 1988 obs. Vt; **Znojmo** 8. 8. 1988, 19. 8. 1988, 29. 7. 1990, 8. 8. 1992, 14. 8. 1992, 21. 8. 1992, 9. 8. 2003 obs. Šv; **Popice** 1992 obs. Šv; 19. 8. 2001 obs. Vt; **Havraníky** 12. 9. 2010 obs. Dí; **Hradiště** 27. 10. 2010, 1. 9. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 1. 9. 2009, 17. 8. 2011 3 ex., 10. 9. 2012 obs. Šv; **Lubnice** 26. 7. 2002 obs. Šv;

Na Znojemsku se vyskytuje řídko, obvykle jednotlivě, po roce 2000 se stal vzácnějším a vymizel zejména v zahradách s meruňkami na severním okraji Znojma, kde byl v 80. a 90. letech pozorován každoročně. Ojediněle byl v roce 1985 pozorován hojný výskyt (desítky ex.) na slivoních podél polní cesty mezi Popicemi a Šatovem. Motýli poletují kolem keřů a stromů, sluní se na listech, vyhledávají květy rostlin, např. pcháč, zlatobýl a rádi sají na přezrálém ovoci, např. broskvích.

30. *Favonius quercus* (Linnaeus, 1758)

– ostruháček dubový – A

Rozšířený druh, žijící na okrajích lesních světlin, výslunných lesostepních stráních, kolem lesních cest, kde rostou živné rostliny housenek, duby. Vývoj má jednogenerač-

ní (konec VI. až VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Suchohrdly** 5. 7. 1989 obs. Šv; **Vevčice** 5. 7. 1989 obs. Jo; **Podmolí – Lipinská louka** 1. 8. 1992 obs. Vt; **Šobes** 21. 8. 1993, 15. 8. 2006 obs. Vt; **Havraníky** 1994 obs. Ma; **Hradiště** 29. 6. 1999, 11. 8. 2001 3 ex., 10. 8. 2003 hojný obs. Dí; 3. až 5. 7. 1990 hojný, 20. 7. 2007 hojný, 15. 7. 2011 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 4. 7. 2000 2 ex. obs. Dí; **Hnanice** 29. 6. 2003 2 ex. obs. Dí; 29. 8. 2011, 17. 8. 2012, 15. 8. 2016 obs. Šv; **Mašovice** 21. 7. 2012 obs. Šv; **Čížov – Hardegská stráž** 12. 7. 2013 obs. Šv.

Na Znojemsku pozorován obvykle jednotlivě, hojný výskyt zaznamenán na stráních nad Dyjí za Hradištěm, kdy kolem dubů v letech 1990 a 1993 i meruňk s přezrálými plody v roce 2007 poletovaly desítky motýlů, kteří se sluní na listech, sají na vyvíjejících se nebo zakrnělých plodech dubů, nebo přezrálých meruňkách a jen zřídka na květech rostlin, např. chebdlí.

31. *Callophrys rubi* (Linnaeus, 1758)

– ostruháček ostružinový – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na lesostepních a křovinatých stráních, svěžích i suchých loukách a také na rašeliništích. Má široké spektrum živných rostlin, např. kručinku barvířskou, štírovník obecný, vičenec, tolici aj. Vývoj má jednogenerační (konec III. až začátek VII.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Kravsko** 4. 7. 1987 obs. Jo; **Bítov** 22. 5. 1989 obs. Jo; **Popice** 25. 6. 1988, 24. 5. 1989 obs. Jo; **Šobes** 7. 5. 1990, 21. 3. 2012 obs. Šv; 11. 5. 1995 obs. Vt; **Vranov n. D.** 21. 5. 1993 obs. Vt; 18. 5. 2002 2 ex. obs. Dí; **Čížov – Široké pole** 26. 5. 1995 obs. Vt; **Hnanice** 18. 5. 2002, 24. 5. 2003, 23. 4. 2005 obs. Dí; 4. 5. 2003, 23. 5. 2003, 27. 4. 2014 obs. Šv; **Ječmeniště** 24. 5. 2010, 15. 6. 2010, 7. 7. 2010, 19. 5. 2011 obs. Šv; **Hradiště** 2. 5. 2011 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 1. 5. 2012 obs. Dí; 29. 4. 2014, 22. 4. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na více místech, obvykle spíše jednotlivě, zajímavé je široké rozpětí doby letu, např. 21. 3. 2012 na kvetoucích sněženkách pod Šobesem a 7. 7. 2010 na lokalitě Ječmeniště. Motýli poletují kolem keřů, sluní se na listech a vyhledávají různé kvetoucí byliny.

32. *Satyrium w – album* (Knoch, 1782)

– ostruháček jilmový – B

Lokální, vzácný druh, žijící na okrajích lesních porostů, na křovinatých stráních, lesostepích, ve větrolamech, kde se vyskytují živné rostliny housenek, jilmy. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Popice** 3. 7. 1987 obs. Jo; **Šobes** 21. 7. 1988, 16. 6. 1993, 14. 7. 2005 8 ex. obs. Šv; 21. 8. 1993, 15. 8. 2006 obs. Vt; **Hnanice** 20. 8. 1989 obs. Dí; **Vracovice** 4. 7. 1996 obs. Vt (Šumpich et Vítek 2014); **Havraníky** 20. 6. 1999 obs. Šv; **Horní Břečkov** 25. 7. 1999 obs. Dí; **Vranov n. D.** 15. 7. 2007, 20. 7. 2012 15 až 20 ex., 23. 7. 2012 obs. Šv; **Ječmeniště** 15. 6. 2010 obs. Šv; **Hrabětice** 25. 5. 2011 2 ex. (Šumpich et Vítek 2014); **Mašovice – střelnice**

6. 7. 2013 5–10 ex. (Šumpich et al. 2014); **Čížov** 23. 7. 2013 1 ex. (Šumpich et al. 2014).

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně, vzácně, obvykle jednotlivě. Motýli vyhledávají na loukách květy různých nektaronosných rostlin, např. vratič, starček, chebdí aj. Na kvetoucích rostlinách je někdy soustředěno více jedinců, jak bylo možno pozorovat na louce pod Šobesem na květech starčeku v roce 2005, nebo na louce pod Ledovými slujemi na květech vratiče v roce 2012.

33. *Satyrium pruni* (Linnaeus, 1758)

– ostruháček švestkový – B

Lokální, nehojný druh, žijící na křovinatých stráních, slunných okrajích lesa, kolem polních cest, v sadech, kde se vyskytují živné rostliny housenek, trnka a švestka. Vývoj má jednogenerační (konec V. až zač. VII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Znojmo – Kraví hora** 30. 6. 1987 obs. Vt; **Šobes** 3. až 10. 6. 1988 5 ex., 2. 6. 1993 obs. Šv; 30. 5. 2001 obs. Vt; **Vevčice** 24. 5. 1989 obs. Jo; 1. 6. 1999 5 ex. obs. Šv; **Tvořihráz** 10. 6. 1989 4 ex. obs. Vt; 11. 6. 1989 4 ex. obs. Šv; **Znojmo – Leska** 29. 5. 1993 obs. Šv; **Podmolí** 10. 6. 1993 obs. Vt; **Vranov n. D.** 19. 6. 1997 4 ex. obs. Vt; **Hnanice** 1. 6. 2002, 25. 5. 2012, 27. 5. 2012 obs. Šv; 21. 6. 2013 obs. Dí; **Hradiště** 26. 5. 2003, 11. 6. 2011 obs. Šv; **Hrabětice** 23. 5. 2009 obs. Šv; 30. 5. 2011 obs. Vt; **Ječmeniště** 15. 6. 2010 10 ex. obs. Šv; **Podmyče** 14. 6. 2016 5 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku je spíše vzácnější, obvykle je výskyt jednotlivý nebo jen několik motýlů na lokalitě, relativně početnější výskyt (10–15 ex.) byl pozorován v roce 2012 mezi lesem a vinicemi u Hnanic. Motýli poletují kolem keřů, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. svidu, ptačí zob, ohnici.

34. *Satyrium spini* (Fabricius, 1787)

– ostruháček trnkový – B

Lokální, nehojný druh, žijící na křovinatých stráních, křovinatých lesostepích, na lesních okrajích a mýtinách, kde roste živná rostlina housenek, řešetlák počistivý. Vývoj má jednogenerační (VI. až zač. VII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Kravsko** 4. 7. 1987 4 ex. obs. Jo; **Hradiště** 3. 7. 1990, 5. 7. 1990, 11. 6. 1993, 11. 6. 2011, 29. 6. 2015 obs. Šv; 16. 7. 1991, 29. 6. 1999 15 ex., 22. 6. 2002 (Šumpich 2011), 12. 7. 2016 obs. Dí; **Šobes** 25. 7. 1993 obs. Vt; 16. 7. 2016 obs. Dí; **Havraníky** 1. 7. 2000 (Šumpich 2011), 6. 7. 2006 obs. Dí; **Hnanice** 21. 6. 2011, 6. 7. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku je vzácný, obvykle se objevuje jednotlivě, početnější výskyt byl zjištěn na kvetoucí lípě na terasách pod Hradištěm v roce 1999. Motýli poletují kolem keřů, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. ptačí zob, chebdí aj.

35. *Satyrium acaciae* (Fabricius, 1787)

– ostruháček kapiníkový – A

Lokální, nehojný druh, žijící na výslunných křovinatých stráních, osluněných okrajích lesů, křovinatých lesostepích, kde roste živná rostlina housenek, trnka obecná. Vývoj má jednogenerační (VI. až pol. VII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Vevčice** 8. 7. 1989 4 ex. obs. Jo; **Hradiště** 3. 7. 1990, 11. 6. 1993, 22. 6. 1998 4 ex., 16. 6. 2008 10 ex., 4. 6. 2007, 16. 6. 2008 6 ex., 1. 6. 2011, 11. 6. 1993, 29. 6. 2015 30 ex. obs. Šv; 21. 6. 1997, 14. 7. 2002 obs. Vt; 29. 6. 1999, 22. 6. 2002, 24. 6. 2005 obs. Dí; **Popice** 8. 6. 1993 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 13. 6. 1992, 19. 6. 1993 15 ex. obs. Vt; **Šobes** 8. 6. 1993, 16. 6. 1993 obs. Šv; **Hnanice** 29. 6. 1993 2 ex., 14. 7. 2001 3 ex. obs. Dí; 21. 6. 2002, 13. 6. 2011, 19. 6. 2011, 21. 6. 2011, 17. 6. 2014 obs. Šv; 29. 6. 2004 obs. Vt; **Havraníky** 20. 6. 1999, 26. 6. 1999, 16. 6. 2002 5 ex., 6. 6. 2003 obs. Dí; 14. 6. 2003 obs. Vt; **Lubnice** 19. 6. 2002 obs. Šv; **Mašovice** 27. 6. 2003 obs. Vt; 3. 7. 2014, 16. 6. 2014 obs. Šv; **Ječmeniště** 10. 6. 2011 obs. Šv.

Na Znojemsku je nejhojnější ze všech ostruháčků, vyskytuje se nejčastěji v oblasti od Hradiště, přes Kraví horu, Havraníky až po Hnanice. Lokálně hojný výskyt byl pozorován např. na Kraví hoře v roce 1993 nebo na Hradišti v letech 2008 a 2015. Motýli poletují kolem keřů, nejčastěji trnky, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, s oblibou rmen barvířský, dále ptačí zob a řadu dalších.

36. *Satyrium ilicis* (Esper, 1779)

– ostruháček česvinový – V

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na křovinatých lesostepích, výslunných stráních, lesních světlinách, kde rostou živné rostliny housenek, zakrslé duby. Vývoj má jednogenerační (VI. až VII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 3. 6. 1988 1 ex. obs. Jo (Šumpich 2011); **Tvořihráz** 7. 7. 1989 1 ex. lgt., coll. Šv.

Na Znojemsku je znám poslední výskyt v roce 1989, v současnosti náleží mezi nezvěstné druhy. Poněvadž ještě žije na několika místech na jižní polovině Moravy (Mohelno 2004, Uherskohradištsko 2013, Kroměříž 2014, Silůvky 2015, www.biolib.cz 2017, www.vithotarek.cz 2017), není vyloučeno jeho nalezení i na Znojemsku. Motýli poletují kolem nízkých (do 2 m) křovinatých dubů, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. ptačí zob, mateřídoušku aj.

37. *Leptotes pirithous* (Linnaeus, 1767)

– modrásek tažný – C

Ve střední Evropě velmi vzácný druh, který ze Středomoří sporadicky zalétá až do střední Evropy. Žije na stepích a křovinatých lesostepích, úhorech. Živnými rostlinami housenek jsou např. různé druhy bobovitých a řada dalších. Vývoj má vícegenerační, na jihu létá od II. do X., ve střední Evropě od VII. do IX. V ČR byl výskyt v minulosti doložen v Pavlovských vrších u Klentnice (28. 8. 1952 1 ex. lgt. E. Hachler).

Na Znojemsku byl výskyt zaznamenán pouze jedenkrát. Pozorování a doklady výskytu: **Hnanice** 28. 7. 2002 1 ex. lgt., coll. Šv (Šumpich 2011, uvádí nesprávný sbírkový zdroj). Druh není trvalým příslušníkem naší fauny.

38. *Cupido minimus* (Fuessly, 1775) – modrásek nejmenší – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na suchých stepních a lučních lokalitách, úhorech, okrajích vinic, kde roste hlavní živná rostlina housenek, úročník bolhoj. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (konec IV. až VI., pol. VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Miroslav** 6. 7. 1995 obs. Vt; **Čížov** 11. 5. 2006 obs. Vt; **Jamolice** 19. 6. 2006 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 5. 6. 2007 obs. Vt; 8. 6. 2011, 21. 7. 2012, 17. 6. 2013 obs. Šv; **Načeratický kopec** 7. 5. 2008 obs. Vt; **Ječmeniště** VIII. 2009 obs. Šv; **Hnanice** 13. 6. 2011, 15. 5. 2012, 6. a 7. 6. 2013 15 ex., 12. 5. 2015 obs. Šv; 26. 7. 2013 obs. Dí.

Na Znojemsku je rozšířený, nehojný, vyskytuje se obvykle v blízkosti živné rostliny, hojný výskyt byl pozorován v roce 2013 na stepní lokalitě pod lesem u Hnanic. Motýli se sluní na nízké vegetaci, vyhledávají květy bylin, např. úročník, štírovník aj.

39. *Cupido argiades* (Pallas, 1771) – modrásek štírovníkový – A

Rozšířený, lokálně hojný druh, žijící na suchých stepních lokalitách, suchých i svěžích loukách, lesostepích, okrajích vinic, kde rostou živné rostliny housenek, různé druhy bobovitých, např. tolíce vojčtška, štírovník růžkatý aj. V podmínkách Znojemska má tři generace (konec IV. až V., VI. až VII., VIII. až pol. IX.). Motýli jarní generace jsou výrazně menší a vzácnější než motýli letních generací. Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 22. 5. 1987, 30. 8. 1988 obs. Jo; **Popice** 28. 6. 1988 obs. Jo; 19. 8. 2001 obs. Vt; **Znojmo – Leska** 20. 8. 1988, 30. 8. 1999 obs. Šv; **Vevčice** 5. 7. 1989 obs. Jo; **Šobes** 7. 5. 1990 obs. Šv; 19. 8. 2001 obs. Vt; **Hradiště** 5. 7. 1990, 23. 7. 2007, 4. 8. 2010 obs. Šv; 25. 8. 2001, 22. 6. 2002, 24. 8. 2006 obs. Dí; **Vranov n. D.** 16. 7. 1990 obs. Dí; 16. 7. 1990, 13. 8. 2007 obs. Šv; **Tvořihráz** 17. 7. 1990 obs. Dí; **Čermákovice** 27. 7. 2003 obs. Št; **Horní Břečkov** 12. 5. 2001 obs. Dí; **Hnanice** 13. 5. 2001, 15. 7. 2001, 23. 6. 2002 obs. Dí; 21. 6. 2002, 28. 7. 2002, 1. 8. 2002, 26. 4. 2003, 3. 7. 2007, 10. 6. 2011, 21. 6. 2011, 14. 7. 2013, 17. 6. 2014 obs. Šv; 26. 6. 2012 obs. Vt; **Lesná** 16. 8. 2001, 2. 8. 2007 obs. Vt; **Havraníky** 16. 6. 2002, 24. 8. 2006, 12. 9. 2010 obs. Dí; **Načeratický kopec** 17. 6. 2003 obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 27. 6. 2003, 1. 7. 2003 obs. Vt; 4. 8. 2010, 28. 4. 2011, 25. a 26. 4. 2012, 28. 4. 2012, 30. 4. 2012, 3. 8. 2012, 29. 4. 2014 obs. Šv; 1. 5. 2012 obs. Dí; **Ječmeniště** 22. 8. 2008, 27. 7. 2009, 29. 4. 2010, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 10. 6. 2011, 4. 8. 2012 obs. Šv; **Jamolice** 5. 7. 2013 obs. Šv.

Druh byl v posledních desetiletích 20. století na Znojemsku vysloveně vzácný, po roce 1990 došlo k rychlému šíření

i nárůstu početnosti, v současnosti žije na mnoha místech, někdy je lokálně hojný, např. na lokalitě Ječmeniště v letech 2008 až 2010 a v okolí Hnanic v roce 2011. Motýli se sluní na bylinné vegetaci, sají na vlhké půdě, vyhledávají květy, např. pampelišku, jahodník aj.

40. *Cupido decoloratus* (Staudinger, 1886) – modrásek tolicový – A

Druh rozšířený na jižní Moravě, lokálně hojný, žijící na stepích a lesostepích, suchých i svěžích loukách, úhorech, výslunných okrajích lesa, kde rostou hlavní živné rostliny housenek, tolíce dětelová a t. vojčtška. Vývoj má dvougenerační (konec IV. až zač. VI., pol. VII. až pol. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 25. 5. 1987, 9. 5. až 12. 6. 1988, 6. 7. 1989 obs. Jo; 25. 5. 1988, 27. 5. 1999 obs. Vt; **Znojmo – Leska** 31. 5. 1987, 20. 8. 1988, 18. 5. 1989, 15. a 16. 7. 1999, 29. a 30. 7. 1989, 5. 8. 1989, 15. až 20. 7. 1999, 30. 8. 1999, 3. až 5. 9. 1999, 9. a 10. 9. 1999 obs. Šv; **Šobes** 16. 5. 1988, 26. 5. 1988, 8. 8. 1988, 11. 5. 1990 obs. Šv; 7. 6. 1991, 16. 5. 1992, 7. 8. 1993 obs. Vt; **Hradiště** 17. 5. 1988 obs. Dí; 5. 8. 1989 obs. Šv; **Popice** 27. 5. 1988, 18. 5. 1989, 28. 5. 1989, 6. 6. 1989 obs. Šv; 25. 5. 1989 obs. Jo; 10. 9. 1990 obs. Vt; **Čermákovice** 15. 8. 1989 obs. Št; **Čížov** 21. 5. 1992, 24. 5. 1992, 7. 8. 1993 obs. Vt; 15. 7. 2014 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 27. 5. 1992, 20. 5. 1993 obs. Vt; **Vranov n. D.** 1. 8. 2001 obs. Dí; **Podmolí** 13. 5. 1993, 24. 5. 1994, 5. 5. 1995, 12. 8. 1997 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1. 8. 1993, 16. 5. 2008 obs. Vt; **Vranov n. D. – u přehrady** 1. 8. 1993 obs. Vt; **Mašovice** 30. 7. 2002 obs. Vt; 1. 8. 2010, 4. 8. 2010, 3. 8. 2012, 31. 5. 2015, 10. 6. 2016 obs. Šv; **Hnanice** 3. 7. 2007, 19. 6. 2011, 16. a 17. 8. 2012, 15. 5. 2012, 21. 5. 2012, 25. 5. 2012, 3. 7. 2012, 16. 8. 2012, 12. 5. 2003, 23. 5. 2003, 19. 5. 2013, 14. 7. 2013, 21. 7. 2013, 26. 7. 2013, 3. 6. 2016 obs. Šv; 5. 8. 2012, 18. 8. 2012 obs. Dí; **Ječmeniště** 29. 4. 2010, 4. 8. 2012 obs. Šv.

Druh žije na Znojemsku na mnoha místech, někdy je lokálně hojný, např. na lokalitě Znojmo – Leska, v místě opuštěného vojenského muničního skladu, kde byl druh mezi lety 1989 až 1999 velmi hojný. Motýli se sluní na bylinné vegetaci, sají na vlhké půdě, vyhledávají květy bylin.

41. *Cupido alcetas* (Hoffmannsegg, 1803) – modrásek čičorkový – B

Velmi vzácný druh, žijící na lesních loukách, okrajích, pasekách a v průsecích lučních lesů, v povodí Dyje na Znojemsku a Břeclavsku, kde rostou živné rostliny housenek, jeřábina lékařská, vikev, čičorka. Vývoj má dvougenerační (V. až poč. VI., VII. až poč. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Hrabětice** 24. 5. 2008 5–10 ex. lgt., coll. Vt (Šumpich et Vítek 2014); 24. 5. 2012 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku byla dosud zjištěna jen jarní generace na jedné lokalitě, kde je velmi vzácný. Motýli posedávají na keřích a bylinné vegetaci, poletují rychle a klikatě nízko nad zemí, sají na vlhké zemi, vyhledávají květy bylin.

42. *Celastrina argiolus* (Linnaeus, 1758)**– modrásek krušinový – A**

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící v listnatých lesích, na křovinatých biotopech, v zahradách a parcích, kde rostou živné rostliny housenek, jsou jich desítky druhů, hlavní jsou krušina olšová a svída krvavá. Vývoj má dvougenerační (konec III. až poč. VI., konec VI. až pol. IX.), motýli létající v IX. mohou patřit k částečné třetí generaci. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 2. 4. 1990, 13. 4. 2016 obs. Šv; **Čermákovice** 15. 4. 2005 obs. Št; **Hradiště** 14. 4. 2007 obs. Dí; **Znojmo** 22. 4. 2007, 7. 4. 2014, 29. 8. 2014 obs. Šv; **Ječmenišťe** 20. 6. 2008, 14. 4. 2009, 7. 7. 2009, 7. 7. 2010, 16. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 9. 8. 2012, 18. 8. 2012, 17. 6. 2014, 2. 8. 2014 obs. Šv; **Hnanice** 29. 4. 2012 obs. Š; **Mašovice – stělnice** 26. 6. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha lokalitách, motýli létají v krajině, často se zdržují kolem živných rostlin, sluní se na listech, sají na vlhké zemi, vyhledávají květy různých nektaronosných rostlin, např. chebdi, vratič aj., přitahují je páchnoucí látky.

43. *Scolitantides vicrama* (Moore, 1865)**– modrásek východní – V**

Velmi vzácný druh, na Moravě vymizel před koncem 20. století, žil na skalních stepích, křovinatých stepích, suchopárech s nesouvislým vegetačním krytem, kde rostly živné rostliny housenek, mateřídoušky. Vývoj má dvougenerační (V. až pol. VI., VII. až VIII.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 12. 6. 1987 1 ex., 15. 5. 1988 1 ex. obs. Jo (Šumpich 2011); **Popice** 13. až 25. 5. 1989 10 ex. obs. Jo; 26. 5. 1988 1 ex. obs. Vt (Šumpich 2011); 24. 5. 1989 1 ex., 28. 5. 1989 1 ex. obs. Šv; **Havraníky** 1. 9. 1989 1 ex. obs. Dí; **Rudlice** 19. 5. 1986 1 ex. leg., coll. Jo (Šumpich 1998).

Na Znojemsku byl nejčastěji pozorován na vřesovištích u Konic, Popic a Havraníků, poslední údaje jsou z roku 1989. Vyskytoval se také u Vevčic, kde byl v roce 1975 lokálně hojný a poslední výskyt zde byl zaznamenán v roce 1983 a také u Rudlic, kde byl naposledy zjištěn v roce 1986. Motýli létají nízko nad vegetačním krytem, vyhledávají květy bylin, často mateřídoušku.

44. *Scolitantides orion* (Pallas, 1771)**– modrásek rozchodníkový – A**

Lokální, nehojný druh, žijící na teplých a suchých biotopech, skalnatých stepích a svazích, kde rostou živné rostliny housenek, rozchodník bílý a r. velký. Vývoj má dvougenerační (IV. až V., konec VI. až VIII.). V podmínkách Znojemska jsou motýli letní generace větší, samičky výrazně tmavé a jedinci líhnoucí se až do konce VIII. mohou patřit k částečné třetí generaci. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Hradiště** 17. 7. 1989, 23. 7. 1989, 13. 7. 1990, 21. 7. 1990, 29. 6. 1999, 23. 4. 2000 hojný, 12. 5. 2001 hojný, 10. 8. 2003, 1. 5. 2010 hojný obs. Dítě; 2. a

3. 5. 1990, 2. až 5. 7. 1990, 10. 5. 1999, 25. 4. 2006, 2. 5. 2006 hojný, 19. 4. 2007, 18. 7. 2007, 30. 4. 2008, 18. 8. 2009, 16. 7. 2010, 20. 4. 2010, 23. 7. 2010, 28. 4. 2011, 2. 5. 2011, 21. 6. 2011, 2. 5. 2012, 2. 7. 2012, 5. 7. 2012, 10. 7. 2012, 15. 8. 2012, 24. 8. 2012, 28. 8. 2012, 29. 5. 2013, 14. 7. 2013, 18. 4. 2014, 8. 7. 2014, 19. 7. 2014, 10. a 11. 8. 2014, 15. 8. 2014, 17. a 18. 8. 2014, 21. 8. 2014, 29. 6. 2015, 2. 7. 2015, 6. 7. 2015, 9. 8. 2015, 12. a 13. 8. 2015, 21. 8. 2015, 29. 4. 2016 obs. Šv; 27. 5. 1992, 14. 5. 1993 hojný, 12. 5. 1994 hojný, 5. 5. 2000 hojný, 14. 7. 2002, 17. 4. 2009, 8. 5. 2013 obs. Vt; **Mašovice – Široká louka** 4. 5. 2001, 1. 5. 2012 obs. Dí; **Lukov – Sloní hřbet** 10. 5. 2002 obs. Vt; 22. 5. 2016 obs. Dí; **Znojmo** 1. 7. 2008, 21. 4. 2010, 25. 4. 2013 vždy více ex. obs. Sa; **Čížov – Hardeggská stráň** 24. 4. 2009 2 ex. obs. Sa; **Hnanice – vinohrady** 21. 6. 2011, 30. 4. 2012 obs. Šv; **Vevčice** 4. 5. 2014 2 ex. obs. Sa; **Lukov – Nový Hrádek** 17. 4. 2014 obs. Dí.

Na Znojemsku žije početná populace na terasách pod Hradištěm, hojný výskyt byl pozorován např. v letech 1993, 1994, 2000, 2001, 2006, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015. Na jiných lokalitách se vyskytuje jen jednotlivě. Motýli se zdržují v bylinné vegetaci, sluní se na rostlinách a kamenech, vyhledávají květy bylin, např. ptačinec, prysec, hadinec aj.

45. *Glaucopteryx alexis* (Poda, 1761)**– modrásek kozincový – A**

Lokální, nehojný druh, žijící na stepních a lesostepních lokalitách, výslunných stráních, okrajích vinohradů, kde rostou živné rostliny housenek ze skupiny bobovitých, např. kozince, vikve, čičorka aj. Vývoj má jednogenerační (pol. V. až zač. VII.). Přezimuje housenka i kukla.

Pozorování a doklady výskytu: **Dobšice** 18. 6. 1988, 13. 6. 1992 obs. Vt; **Znojmo** 15. 6. 1989 obs. Šv; **Dobré Pole** 17. 5. 1993, 9. 6. 1993 obs. Šv; **Popice** 2. 6. 1993 obs. Šv; 14. 5. 2008 obs. Jo; **Znojmo – Kraví hora** 13. 6. 1993 obs. Vt; **Jamolice** 14. 6. 2004, 18. 6. 2013, 5. 7. 2013, 13. 6. 2014, 13. 6. 2015, 28. 6. 2015 obs. Šv; **Miřoslav** 14. 6. 1997, 21. 6. 1997 obs. Vt; **Bítov** 25. 5. 2008 obs. Jo; **Konice** 6. 6. 1989 obs. Jo; **Ječmenišťe** 12. 6. 2008, 15. 6. 2010, 7. 7. 2010, 10. 6. 2011 obs. Šv; 28. 5. 2016 obs. Vt; **Hradiště** 11. 6. 2011, 21. 6. 2011, 22. 5. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 13. 6. 2011, 19. 6. 2011, 21. 6. 2011, 21. 5. 2012, 27. 5. 2012, 29. a 30. 5. 2012, 17. 6. 2013, 19. 6. 2013, 17. 6. 2014, 3. 6. 2015 obs. Šv; 9. 6. 2013 obs. Dí (Šumpich et al. 2014); **Mašovice – stělnice** 6. 7. 2013 2 ex. ((Šumpich et al. 2014)); 16. 6. 2014, 22. 6. 2014, 31. 5. 2015, 25. 6. 2015, 10. 6. 2016, 22. 6. 2016 obs. Šv; 18. 6. 2015 obs. Vt.

Na Znojemsku je lokální a nehojný, početnější výskyt byl zaznamenán koncem 70. let 20. století mezi Znojemem a Tasovicemi ve stráních nad Dyjí, později do konce století početnost poklesla a zvýšený výskyt byl pozorován po roce 2010. Motýli jsou dobří letci, poletují na lokalitě výskytu i v krajině, sluní se na vegetaci a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. šalvěj, ohnici, mateřídoušku aj.

46. *Phengaris arion* (Linnaeus, 1758)

– modrásek černoskvřinný – V

Velmi vzácný, kriticky ohrožený druh, žijící na stepích a lesostepích, pastvinách, výslunných mezích a okrajích lesa, kde se vyskytují živné rostliny housenek, mateřídoušky a dobromysl. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až zač. VIII.), někdy se jednotliví motýli líhnou již na počátku V. Přezimuje housenka.

Na Moravě žije už jen na Vsetínsku a vzácně se vyskytuje na Svitavsku. Na Znojemsku je poslední pozorování z roku 1976 od Zblovic (Švestka et Vítek 1988). Motýli létají pomalu nízko nad vegetačním krytem a vyhledávají květy bylin, např. mateřídoušku, dobromysl, bukvice aj.

47. *Phengaris teleius* (Bergsträsser, 1779)

– modrásek očkovaný – V

Lokální druh, žijící spíše v podhorských oblastech, ale i v nižších polohách, na mokřích loukách, s bohatým porostem živné rostliny housenek, krvavce totenu. Vývoj má jednogenerační (VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku žil až do 80. let 20. století (Švestka et Vítek 1988) na loukách mezi Mramoticemi a Citonicemi, do doby než byly rozorány. V současnosti se krvavec toten vyskytuje i ve větším množství na některých loukách v údolí Dyje, např. pod Ledovými slujemi a také v údolí Želetavky. Předpokladem případného návratu tohoto motýla je obhospodařování luk jednou sečí mimo období letu motýla a květu živné rostliny, případně s uplatněním mozaikové seče, aby aspoň část kvetoucích živných rostlin byla ušetřena. Motýli létají v místech, kde roste krvavec toten, sají přednostně na jeho květech, méně na jiných bylinách, sluní se na vegetaci.

48. *Phengaris nausithous* (Bergsträsser, 1779)

– modrásek bahenní – V

Lokální, rozšířený druh, žijící na mokřích a podmáčečných loukách i druhotně vzniklých mokřinách s bohatým porostem živné rostliny housenek, krvavce totenu. Na jižní Moravě je vzácný v důsledku zániku vhodných lokalit. Vývoj má jednogenerační (VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku byl naposledy zjištěn v roce 1976 (Švestka et Vítek 1988) na loukách mezi Mramoticemi a Citonicemi a u Kravska 7. 8. 1976 1 ex. leg., coll. Jo (Šumpich 1998). Případný návrat na louky s jeho živnou rostlinou v údolí Dyje a Želetavky je podmíněn úpravou obhospodařování s jednou sečí mimo období letu motýla a květu živné rostliny, případně s mozaikovou sečí, podobně jako v případě modráška očkovaného. Motýli létají v místech, kde roste krvavec toten, sají přednostně na jeho květech i na jiných bylinách, sluní se na vegetaci.

49. *Phengaris alcon* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– modrásek hořcový – B

Lokální, vzácný druh, žijící na křovinatých stepích a lesostepích, výslunných svazích, suchých loukách, kde roste živná rostlina housenek, hořec křížatý. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Tvořihráz** 7. 7. 1987 2 ex., 3. 7. 1997 1 ex. obs. Šv; **Jamolice** 14. 6. 2000 hojný, 20. 6. 2000, 23. 7. 2000, 22. 6. 2001, 20. 6. 2002, 19. 6. 2006, 3. 7. 2006, 5. 7. 2013, 13. 6. 2014, 28. 6. 2015 obs. Šv; 16. 6. 2003 20 ex. obs. Vt (Šumpich et Vítek 2014); 28. 6. 2012 5 ex. (Šumpich et Vítek 2014); **Štítary** 13. 6. 2011 5–10 ex., 16. 6. 2014 3 ex. obs. Vt (Šumpich et Vítek 2014); 10. 6. 2014, 16. 6. 2014 obs. Šv; **Čížov – Široké pole** VI. 2014 vajíčka na hořci obs. Sa; 22. 6. 2015 2 ex., 24. 6. 2015 6 ex., 22. 6. 2016 6 ex. obs. Šv; 18. 6. 2016 3 ex. obs. Dí.

Na Znojemsku velmi lokální a vzácný druh, pouze u Jamolic byl pozorován v některých letech (např. 2000) hojný výskyt, který se v posledních letech výrazně snižuje. Populace v údolí potoka Únanovky mezi Tvořihrází a Únanovem postupně vymizela do roku 1997. V současnosti žije ve dvou minipopulacích u Štítary a Čížova. Motýli létají pomalu, obvykle v blízkosti živných rostlin, sluní se na vegetaci a vyhledávají květy rostlin, např. štírovník, jetel aj.

50. *Plebejus argus* (Linnaeus, 1758)

– modrásek černolemý – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící na stepích a lesostepích, písčitých a kamenitých suchopárech, vřesovištích, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, čičorka, podkovka aj. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (V. až VI., pol. VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 25. 8. 1987 obs. Št; **Jamolice** 4. 8. 2004, 8. 6. 2006, 13. 6. 2005, 19. 6. 2006, 22. 5. 2007, 29. 7. 2009 obs. Šv; **Mirolavské kopce** 8. 6. 2004 obs. Vt; **Mašovice** 18. 6. 2010, 8. 6. 2011, 21. 7. 2012, 3. 8. 2012, 17. 6. 2013, 16. 6. 2014, 31. 5. 2015, 1. 6. 2016 obs. Šv; 8. 6. 2013 obs. Dí; **Hnanice** 26. 5. 2012 obs. Dí; 3. 6. 2014 obs. Šv; **Načeratický kopec** 27. 6. 2012 obs. Vt.

Na Znojemsku žije na mnoha místech a je lokálně hojný, např. na Mašovické střelnici mezi lety 2010 až 2016 nebo u Jamolic. Motýli létají nízko nad vegetačním krytem, sluní se na listech bylin i keřů a vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. štírovník, kopretinu, marulku aj.

51. *Plebejus idas* (Linnaeus, 1761)

– modrásek obecný – A

52. *Plebejus argyrognomon* (Bergsträsser, 1779)

– modrásek podobný – A

Uvedené dva druhy jsou makroskopicky dle vzhledu nerozlišitelné a spolehlivě se odlišují podle kopulačních orgánů. Žijí často společně na stejných lokalitách, stepích, lesostepích, okrajích vinic, suchých loukách, lesních okrajích, kde rostou živné rostliny housenek, např. štírovník, kručinka, komonice, úročník, čičorka aj. V podmínkách Znojemska mají dvougenerační vývoj (konec IV. až VI., VII. až VIII.), motýli objevující se někdy v druhé polovině IX. až začátkem X. mohou patřit k částečné třetí generaci. Přezimuje housenka ve vajíčku.

Pozorování a doklady výskytu – příklady – komplex druhů *Plebejus idas/argyrognomon*: **Vevčice** 6. až 22. 6. 1987 obs. Jo; 1. 6. 1989, 23. 5. 1990, 11. až 13. 8. 1997, 1. 6. 1999,

2. 8. 1999, 29. 7. 2002, 7. 6. 2010 obs. Šv; **Tulešice** 18. 8. 1987 obs. Št; **Čermákovice** 25. 8. 1987, 27. 7. 2003 obs. Št; **Šobes** 3. 6. 1988, 26. 9. 1988, 6. 8. 1989, 31. 5. 1990, 2. 6. 1993, 8. 6. 1993, 11. 6. 2009 obs. Šv; **Popice** 4. 6. 1988, 13. 6. 1988, 27. 6. 1989 obs. Šv; **Lubnice** 14. 6. 1989, 23. 6. 1989, 25. 8. 1989, 18. 6. 1990 obs. Šv; **Jamolice** 14. 6. 2000, 11. 6. 2002 obs. Šv; **Hnanice** 12. 6. 2002, 28. 7. 2002, 1. 8. 2002, 18. 8. 2005, 10. 8. 2006, 22. 4. 2009, 3. 7. 2012, 26. 7. 2013, 28. 7. 2014 obs. Šv; **Havraníky** 28. 9. 2006 1 ex., 10. 10. 2006 2 ex. obs. Dí; **Hradiště** 20. 7. 2007, 15. 7. 2011, 7. 8. 2011 obs. Šv; **Ječmeniště** 7. 7. 2009, 27. 7. 2009, 19. 8. 2009, 21. 8. 2009, 28. 8. 2009, 31. 8. 2009, 24. 5. 2010, 27. 7. 2010, 18. 5. 2012, 4. 8. 2012, 28. 8. 2016 obs. Šv; **Mašovice** 18. 6. 2010, 25. 5. 2011, 14. 6. 2011, 3. 8. 2012, 4. 6. 2016 obs. Šv; 8. 6. 2013 obs. Dí.

Výskyt *P. argyrognomon* byl prokázán na lokalitách Podmolí 5. 5. 1995 a Popice 19. 5. 2002 (P. Vitek lgt., coll.; J. Šumpich det., gen prep.).

Výskyt *P. idas* je na Znojemsku v současnosti nejistý.

Na Znojemsku je *P. argyrognomon* na mnoha místech lokálně hojný, např. mezi Konicemi až Hnanicemi, také na Jevišovicku a v lokalitě Ječmeniště. Motýli létají nízko nad bylinnou vegetací, sluní se na rostlinách, často se shromažďují a sají na vlhké půdě, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. štírovník, mateřídoušku aj.

53. *Aricia eumedon* (Esper, 1780)

– modrásek bělopatrný – A

Lokální, nehojný druh, žijící na svěžích až vlhkých loukách, na okrajích vodních nádrží, ve vlhkých příkopech, kde rostou živné rostliny housenek, kakosty. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až zač. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Horní Břečkov** 27. 6. 1989, 5. 7. 1989, 12. 7. 2014, 14. 7. 2014 obs. Šv; **Únanov** 7. 7. 1989 obs. Vt; **Mramotice** 13. 7. 1989 4 ex. obs. Jo; 16. 7. 1990 7 ex., 22. 7. 1990 2 ex. obs. Dí; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 16. 7. 1990 4 ex., 4. 7. 2006 1 ex., 9. 8. 2006 1 ex., 22. 6. 2007 hojný, 1. 7. 2007 hojný, 15. 7. 2007 1 ex., 8. 7. 2012, 10. 7. 2013 obs. Šv; **Podmolí** 21. 7. 1992 3 ex., 22. 7. 1999 3 ex., 27. 6. 2003 obs. Vt; 22. 7. 2012 1 ex, 8. 7. 2013 4 ex. obs. Dí.

Na Znojemsku je velmi lokální v důsledku nedostatku vhodných lučních biotopů, obvykle nehojný, početný výskyt byl pozorován v roce 2007 na louce pod Ledovými slujemi. Motýli poletují v blízkosti živných rostlin, sluní se na bylinách, vyhledávají často květy kakostu.

54. *Aricia agestis* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– modrásek tmavohnědý – A

Lokální, nehojný druh, žijící na stepích, suchých loukách, okrajích vinic, kde rostou živné rostliny housenek, kakosty, pumpava, devaterník. V podmínkách Znojemska má vývoj třígenerační (konec IV. až zač. VI., VII. až VIII., IX. až X.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Podmolí** 8. 6. 1993 1 ex., 22. 5. 1999 obs. Vt; **Popice** 1. 8. 1998 obs. Vt; **Konice** 27. 5. 1999 obs. Vt; **Šobes** 25. a 26. 5. 1999, 9. 7. 2010 obs. Šv; 12. 5. 2014 obs. Vt; **Znojmo – Leska** 9. 9. 1999 obs.

Šv; **Hnanice** 28. 5. 2002, 3. 6. 2010, 22. 7. 2011, 21. 5. 2012, 25. 5. 2012, 19. 5. 2013, 6. a 7. 6. 2013, 21. 7. 2013, 27. 4. 2014, 3. 6. 2014, 6. 7. 2014 hojný, 28. 7. 2014, 3. 6. 2015, 4. 7. 2015, 22. 5. 2016 obs. Šv; 24. 7. 2005 obs. Dí; **Havraníky** 30. 7. 2006, 28. 9. 2006, 13. 9. 2011, 4. 10. 2011 obs. Dí; 5. 5. 2016 obs. Šv; **Hradiště** 24. 8. 2006 obs. Dí; **Ječmeniště** 2. 9. 2008, 7. 9. 2012, 17. 10. 2012 obs. Šv; **Šatov – Peklo** 18. 5. 2012 obs. Šv; **Lukov – Gálišská louka** 19. 5. 2012 obs. Dí; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 20. a 21. 7. 2012 obs. Šv.

Na Znojemsku byl v druhé polovině 20. století velmi vzácný, téměř vymizel a teprve od 90. let se začal objevovat a postupně se počet lokalit i početnost druhu postupně zvyšuje až do současnosti. Hojný výskyt byl zaznamenán např. mezi vinohrady u Hnanic v roce 2014. Motýli létají nízko nad bylinnou vegetací, sluní se na rostlinách, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. pampelišku, jahodník, vratič, šalvěj aj.

55. *Polyommatus semiargus* (Rottemburg, 1775)

– modrásek lesní – B

Rozšířený druh ve vyšších polohách, lokální a vzácný v nižších polohách, žije na svěžích, vlhkých až podmáčených loukách, ale i na suchých biotopech, kde rostou živné rostliny housenek, jetel, vičenec, vlnice. Vývoj má jednogenerační (konec V. až pol. VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Lubnice** 22. 6. 1989 hojný, 27. 6. 1989 3 ex., 18. 6. 1990 4 ex., obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 27. 6. 1990 2 ex., 28. 6. 1990 1 ex. obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 15. 6. 2009, 24. 6. 2010 1 ex., 25. 5. 2011, 8. 6. 2011, 3. 7. 2013 2 ex., 16. 6. 2014, 22. 6. 2014, 15. 7. 2014, 2. 6. 2015, 1. 6. 2016, 8. 6. 2016 2 ex., 10. 6. 2016 obs. Šv; 6. 6. 2011 1 ex., 24. 6. 2012 1 ex. obs. Vt; 8. 6. 2013 2 ex. obs. Dí; **Čížov – Široké pole** 22. 6. 2015 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku je vysloveně vzácný, objevuje se jen na několika lokalitách, pravidelně u Mašovic, hojnější výskyt byl zaznamenán v roce 1989 u Lubnice. Motýli se zdržují na květnatých místech, rádi sají na mokré půdě, vyhledávají květy bylin, např. jetel, štírovník aj.

56. *Polyommatus dorylas* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– modrásek komonicový – V

Velmi vzácný druh, dříve rozšířený, v současnosti kriticky ohrožený, žije na skalnatých stepích a lesostepích, kamenitých stráních a pastvinách, kde roste živná rostlina housenek, úročník bolhoj. Na jižní Moravě má dvougenerační vývoj (konec V. až VI., konec VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku byl naposledy zjištěn v roce 1975 u Vevčic (Švestka et Vitek 1988). Motýli přeletují nad lokalitou, rádi sají na vlhké zemi, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. štírovník, úročník aj.

57. *Polyommatus amandus* (Schneider, 1792)

– modrásek ušlechtilý – B

Rozšířený druh ve vyšších polohách, lokální na jižní Moravě, žije na svěžích až zamokřených loukách, ale také na sušších až stepních biotopech, kde roste živná rostlina hou-

senek, vikev ptačí. Vývoj má jednogenerační (konec V. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Lubnice** 14. 6. 1989 hojný, 22. 6. 1989 hojný, 27. 6. 1989 hojný, 18. 6. 1990 hojný, 10. 6. 2002, 19. 6. 2002 obs. Šv; **Čížov** 6. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 27. a 28. 6. 1990 2 ex., 15. 7. 2007 1 ex. obs. Šv; **Vevčice** 13. 7. 1990 1 ex. obs. Dí; **Šobes** 22. 7. 1990 1 ex. obs. Dí; 24. 5. 1993 2 ex., 16. 6. 1993 1 ex. 6. 6. 2007 1 ex., 11. 6. 2009 obs. Šv; **Podmolí** 26. 6. 1992, 21. 6. 1998 1 ex. obs. Vt; **Vranov n. D. – Braitava** 9. 7. 1992 obs. Vt; **Hnanice** 4. 7. 2006 1 ex., 13. 6. 2011 1 ex., 19. 6. 2011, 30. 5. 2012, 17. 6. 2013 3 ex., 19. 6. 2013, 11. 6. 2014, 17. 6. 2014 1 ex. obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 22. 6. 2014 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se objevuje vzácně a jednotlivě, výjimkou byl velmi hojný výskyt u Lubnice v roce 1989. Motýli se sluní na vegetaci, vyhledávají květy rostlin, např. jetel, hrachor, kozinec aj., rádi sají na vlhké půdě, kde se shromažďují.

58. *Polyommatus daphnis* (Denis et Schiffmüller, 1775) – modrásek hnědoskvrnitý – B

Lokální, nehojný druh, žijící na suchých stepních a lesostepních lokalitách, výslunných stráních, okrajích lesa, kde roste živná rostlina housenek, čičorka pestrá. Vývoj má jednogenerační (VII. až pol. VIII.). Přezimuje vajíčko nebo housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Vevčice** 22. 7. 1986 8 ex., 8. 7. 1989 6 ex. obs. Jo; 21. 7. 1989, 19. 7. 1990 obs. Vt; 13. 7. 1990 10 ex. obs. Dí; 2. 8. 1999, 29. 7. 2002 obs. Šv; **Lubnice** 20. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Hnanice** 12. 7. 1990 1 ex., 26. 7. 2013 5 ex. obs. Dí; 28. 7. 2002, 22. 7. 2011, 3. 7. 2012, 14. 7. 2013, 21. 7. 2013, 28. 7. 2014 obs. Šv; 18. 7. 2006, 7. 8. 2009 obs. Vt; **Havraníky** 6. 7. 2000 2 ex. obs. Dí; 23. 7. 2012 1 ex. (Šumpich et al. 2014); **Ječmeniště** 7. 7. 2009 8 ex., 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně, nehojně, vyšší početnost byla zjištěna u Vevčic kolem roku 1990 a na lokalitě Ječmeniště v roce 2010. Motýli poletují na květnatých místech, sluní se na vegetaci a vyhledávají květy mnoha nektaronosných bylin, např. hrachor, chrpu, chebďí aj.

59. *Polyommatus coridon* (Poda, 1761) – modrásek vikvicový – A

Rozšířený a hojný druh, žijící na stepích a lesostepích, skalnatých lokalitách, okrajích vinic, neobdělávaných plochách, kde rostou živné rostliny housenek, čičorka pestrá a podkovka chocholatá. Vývoj má jednogenerační (konec VII. až zač. IX.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Lubnice** 20. 7. 1989 obs. Šv; **Hradiště** 5. 8. 1989, 8. 8. 2007, 9. 8. 2015 obs. Šv; **Vevčice** 12. a 13. 8. 1997, 2. 8. 1999 obs. Šv; **Jamolice** 23. 7. 2000 obs. Šv; **Hnanice** 28. 7. 2002, 13. 8. 2012 obs. Šv; 26. 7. 2013 obs. Dí; **Šobes** 18. 8. 2005 obs. Šv; **Ječmeniště** 4. 8. 2008, 22. 8. 2008, 2. 9. 2008, 27. 7. 2009, 7. 7. 2010, 18. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 7. 8. 2015 obs. Šv;

Havraníky 4. 9. 2011, 19. 8. 2012 obs. Dí; **Čížov** 4. 8. 2015 obs. Šv; **Mašovice** 8. 8. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku je rozšířený a na některých místech hojný, např. u Hnanic, Havraníků, Hradiště, Ječmeniště aj. Motýli vyhledávají květnatá místa, sluní se na bylinách i kamenech, vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. chrpu, dobromysl, máčku, pupavu a sají na vlhké půdě, někdy ve velkém počtu.

Modrásek vikvicový se v přírodě někdy kříží s modráskem jetelovým. Kříženci označovaní jako hybr. *polonus* Zeller, 1845 se vyskytují i na Znojemsku – **Ječmeniště** 7. 7. 2009 1 ex. foto Šv; **Mašovice** 28. 6. 2015 1 ex. lgt., coll. Dí.

60. *Polyommatus bellargus* (Rottemburg, 1775) – modrásek jetelový – A

V minulosti rozšířený a hojný druh, postupně se jeho stavy snižují, žije na stepích a lesostepích, skalnatých a neobdělávaných lokalitách, okrajích vinohradů, kde rostou živné rostliny housenek, podkovka chocholatá a čičorka pestrá. Vývoj má dvougenerační (konec V. až VI., konec VII. až pol. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Vevčice** 7. 6. 2010 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 5. 2008, 22. 8. 2008, 17. 5. 2009, 19. 8. 2009, 28. 8. 2009, 31. 8. 2009, 24. a 25. 5. 2010, 15. 6. 2010, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 4. 8. 2012, 13. 8. 2012, 19. 8. 2012, 5. 9. 2012, 8. 9. 2012, 28. 9. 2013, 7. 8. 2015, 4. 8. 2016 obs. Šv; 22. 5. 2014, 13. 6. 2016 obs. Vt; **Hradiště** 22. 5. 2012, 16. 8. 2012, 24. 8. 2012, 28. 8. 2012, 11. 8. 2014, 21. 8. 2014, 6. 6. 2015, 9. 8. 2015 obs. Šv; **Hnanice** 25. a 27. 5. 2012, 29. až 31. 5. 2012, 13. 8. 2012, 16. až 19. 8. 2012, 29. 8. 2012, 6. až 9. 6. 2013, 17. a 19. 6. 2013, 3. 6. 2014, 15. 8. 2014, 14. 8. 2015, 2. a 3. 6. 2016 obs. Šv; 26. 5. 2012, 5. 8. 2012, 9. 6. 2013, 14. 8. 2013 obs. Dí; **Šatov – Peklo** 8. 5. 2012, 3. 9. 2012 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 15. 8. 2012, 4. 6. 2015, 10. 6. 2016 obs. Šv; 18. 6. 2015 obs. Vt; **Havraníky** 1. 6. 2013 obs. Dí (Šumpich et al. 2014); 27. 5. 2014 obs. Vt; **Čížov** 24. 9. 2013 (Šumpich et al. 2014); **Lukov** 21. 5. 2014 obs. Vt; **Popice** 22. 5. 2014, 31. 5. 2016 obs. Vt; 2. 6. 2016 obs. Šv; **Grešlové Mýto** 4. 6. 2014 obs. Vt; **Šobes** 4. 6. 2014, 8. 6. 2014 obs. Dí; **Jamolice** 13. 6. 2014 obs. Šv; **Načeratický kopec** 16. 8. 2014, 13. 6. 2016 obs. Vt; **Hostěradice** 28. 8. 2016 hojně obs. Sa.

Na Znojemsku vymizel v 70. letech 20. století a teprve po roce 2005 se začal znovu objevovat, postupně se počet míst výskytu i populační hustoty zvyšují a na některých lokalitách je hojný, např. u Hnanic, Ječmeniště. Motýli vyhledávají květnatá místa, sluní se na vegetaci i kamenech, vyhledávají květy nektaronosných rostlin, např. štírovník, úročník, chrpu, hlaváč aj., sají na vlhké půdě.

61. *Polyommatus icarus* (Rottemburg, 1775) – modrásek jehlicový – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na nejrůznějších biotopech mimo les, v zemědělské krajině, na vojtěškových polích, poblíž lidských sídlišť, kde rostou živné rostliny housenek, tolíce, jetel, štírovník, čičorka aj. V podmínkách

Znojemska má tři generace (pol. V. až VI., VII. až VIII., IX. až X.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Načeratice** 24. 10. 1989 obs. Šv; **Jamolice** 14. 6. 2000, 19. 6. 2006, 22. 5. 2007, 12. 6. 2013, 13. 6. 2015 obs. Šv; **Hnanice** 28. 5. 2002, 15. 9. 2003, 21. 5. 2012, 13. 8. 2012, 16. 8. 2012, 29. 8. 2012, 6. 6. 2013, 3. 6. 2014, 18. 9. 2014 obs. Šv; 5. 8. 2012 obs. Dí; **Šobes** 2. 6. 2006 obs. Šv; **Vranov n. D.** 9. 8. 2006, 23. 7. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 8. 8. 2007, 22. 5. 2012, 29. 5. 2013, 13. 5. 2015, 21. 8. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 2. 9. 2008, 17. 5. 2009, 7. 7. 2009, 24. 5. 2010, 15. 6. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 10. 6. 2011, 20. 8. 2011, 30. 9. 2011, 28. 9. 2013, 17. 9. 2015 obs. Šv; **Vevčice** 7. 6. 2010 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 8. 6. 2011, 3. 8. 2012, 15. 8. 2012, 1. 6. 2016 obs. Šv; **Havraníky** 11. 8. 2012, 19. 8. 2012 obs. Dí; **Šatov** 3. 9. 2012 obs. Šv; **Štítary** 16. 6. 2014 obs. Šv.

Výskyt je každoročně hojný, motýli poletují na květnatých místech, sluní se na bylinách, vyhledávají květy mnoha nektaronosných bylin, např. štírovník, zlatobýl, vratic, vojtěšku aj., rádi sají na vlhké půdě, někdy ve velkém počtu.

62. *Polyommatus thersites* (Cantener, 1834)

– modrásek vičencový – B

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na teplých stepních lokalitách, sprašových stepích, výslunných kamenitých stráních, kde roste živná rostlina housenek, vičenec. Vývoj má dvougenerační (V. až VI., VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 14. 6. 1988 obs. Jo; **Mašovice – střelnice** 16. 6. 2014 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku dosud pozorován jen nepravidelný ojedinělý výskyt, nebyla zjištěna stálá populace. Motýli poletují na květnatých místech, sluní se na bylinách a vyhledávají květy mnoha nektaronosných rostlin, např. štírovník, vičenec, kakost aj.

Čeď: Babočkovití – Nymphalidae

Ze 70 druhů babočkovitých, zjištěných v ČR, bylo na Znojemsku zjištěno 52 druhů, z toho 21 okáčů, z nichž sedm druhů vymizelo, dále deset druhů perleťovců, z nichž jeden vymizel a jeden je druh vzácně se šířící, který není trvalým příslušníkem naší fauny, dva batolci, tři bělopásci, z nichž jeden vymizel, sedm baboček, z nichž jeden druh vymizel a osm hnědásků, z nichž dva vymizeli, a jeden je na hranici pozorovatelnosti. Mezi vymizelé druhy náleží *Lopinga achine*, *Hyponephele lycaon*, *Hipparchia semele*, *Hipparchia statilinus*, *Chazara briseis*, *Erebia ligea*, *Erebia aethiops*, *Argynnis niobe*, *Neptis sappho*, *Nymphalis xanthomelas*, *Melitaea trivia* a *Melitaea diamina*. Na hranici pozorovatelnosti je *Melitaea phoebe*. *Argynnis pandora* je vzácný migrant, který není trvalým příslušníkem naší fauny.

Ve sledovaném období 1969–2016 došlo k pěti změnám v zastoupení druhů čeďi babočkovitých. Vymizely druhy *Hyponephele lycaon*, *Hipparchia semele*, *Erebia ligea* a *Erebia aethiops* a byl objeven druh *Argynnis pandora*.

63. *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758)

– okáč pýrový – A

Druh všeobecně rozšířený v prosvětlených listnatých a smíšených lesích, kolem cest a průseků, na světlinách. Živnými rostlinami housenek jsou lesní trávy, mnoho druhů. V podmínkách Znojemska má tři generace (IV. až zač. VI., VII. až pol. VIII., IX.). Přezimuje housenka nebo kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Tvořihráz** 11. 5. 1988 obs. Šv; **Havraníky** 30. 7. 1989 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Vranov n. D.** 9. 8. 2006, 1. 7. 2007, 8. 8. 2016 obs. Šv; **Znojmo – Leska** 22. 4. 2007, 7. 7. 2010 obs. Šv; **Podmolí** 27. 4. 2008 obs. Šv; **Čermákovice** 27. 4. 2009 obs. Št; **Šobes** 9. 7. 2010 obs. Šv; **Ječmeniště** 3. 9. 2010, 17. 9. 2012, 6. 8. 2013 obs. Šv; **Jevišovice** 21. 7. 2010 obs. Šv; **Hradiště** 2. 5. 2011 obs. Šv; **Pravice** 23. 4. 2014 obs. Šv.

Žije na mnoha lokalitách Znojemska, vyskytuje se i v rozptýlené zeleni v krajině, motýli se zdržují na stinných místech s malými osluněnými ploškami, sluní se na listech i holé zemi, živí se medovicí na listech stromů, jen výjimečně navštěvují květy, např. chebďi.

64. *Lasiommata maera* (Linnaeus, 1758)

– okáč ječmínkový – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na okrajích listnatých i jehličnatých lesů, na lesních světlinách a cestách, křovinatých lesostepích, okrajích vinohradů. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, mnoho druhů. V podmínkách Znojemska má dvě až tři generace (druhá pol. V. až pol. VI., druhá pol. VII. až VIII., pol. IX.). Menší motýli třetí generace byli pozorováni v polovině září 2003 na terasách u Hradiště. Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Znojmo – Leska** 30. 7. 1989 obs. Šv; **Havraníky** 30. 7. 1989 10 ex. obs. Šv; **Hradiště** 2011, 2012, 14. 9. 2003 3 ex. obs. Šv; **Ječmeniště** 24. 5. 2010 obs. Šv; **Hnanice** 25. a 27. a 29. 5. 2012, 6. 8. 2013, 28. 7. 2014, 29. 5. 2015 6 ex., 3. 6. 2015, 15. 8. 2016 2 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje spíše řídce, motýli se zdržují na osluněných místech, posedávají a sluní se na kamenech, ležícím dřevě, holé zemi, vyhledávají květy bylin.

65. *Lasiommata megera* (Linnaeus, 1767)

– okáč zední – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na osluněných výsušných biotopech, kamenitých stráních, stepních a lesostepních biotopech, ve vinicích a jejich okolí. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, mnoho druhů. V podmínkách Znojemska má tři generace (pol. IV. až pol. VI., pol. VII. až pol. VIII., konec VIII. až pol. X.). Přezimuje housenka nebo kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Havraníky** 10. 9. 1987, 2. 5. 1989 obs. Šv; **Znojmo** 11. 10. 1988 obs. Šv; **Čermákovice** 15. 8. 1989, 27. 7. 2003 obs. Št; **Hradiště** 3. 5. 1990, 27. 4. 2008, 30. 4. 2008, 2. 5. 2012, 29. 5. 2013, 19. 7. 2014 obs. Šv; **Vevčice** 23. 5. 1990 obs. Šv; **Horní Kounice** 23. 7. 2000 obs. Št; **Vranov n. D.** 10. 8. 2006 obs. Šv; **Hnanice** 3. 7. 2007 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 5. 2008, 8. 7. 2008, 18. 7. 2008, 4. 8. 2008, 22. 8. 2008, 2. 9. 2008, 31. 8. 2009, 24. 5.

2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 21. 8. 2012, 17. 9. 2012, 28. 9. 2013, 19. 4. 2014, 24. 4. 2014 obs. Šv; **Hrabětice** 5. 8. 2009 obs. Šv; **Šatov – Peklo** 18. 5. 2012 obs. Šv.

Na Znojemsku je to hojný druh, zejména v okolí vinohradů, např. u Šatova, Ječmeniště, Havraníků aj. Motýli se zdržují na osluněných místech, sluní se na kamenech, zídkách i holé zemi a vyhledávají květy různých bylin.

66. *Lopinga achine* (Scopoli, 1763)

– okáč jílkový – V

Velmi vzácný druh, který v druhé polovině 20. století v ČR vymizel na naprosté většině známých lokalit. Poslední lokality se dochovaly na jižní Moravě v doubravách poblíž Hodonína. Dnes je v ČR kriticky ohrožený. Obývá řídké listnaté lesy s rozptýleným keřovým patrem a bohatým bylinným podrostem, kde rostou živné rostliny housenek, ostřice. Vývoj má jednogenerační (VI.). Přezimuje housenka.

Přítomnost druhu na Znojemsku dokládá několik historických údajů z první poloviny 20. století. Poslední pozorování je z Čermákovic z 10. 7. 1937 lgt. Št (Švestka et Vítek 1988). Motýli se zdržují v polostínu, sluní se na listech keřů nebo bylin, sají medovici na listech a přitahují je páchnoucí látky.

67. *Coenonympha pamphilus* (Linnaeus, 1758)

– okáč pohánkový – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící na lučních biotopech všech typů, stepních, svěžích, vlhkých, lesních i pěstovaných trávnících a v agrokulturách. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, mnoho druhů. V podmínkách Znojemska má tři generace (pol. IV. až zač. VI., pol. VI. až VII., VIII. až IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 18. 4. 1990, 21. 5. 1990 obs. Šv; **Hradiště** 7. 5. 1990, 26. 5. 2003, 19. 9. 2003, 4. 6. 2007, 8. 8. 2007, 20. 8. 2009, 18. 5. 2011, 7. 8. 2011, 22. 5. 2012, 12. 7. 2012, 13. 5. 2015, 1. 9. 2015 obs. Šv; **Popice** 12. 5. 2002, 23. 5. 2009 obs. Šv; **Jamolice** 11. 6. 2002, 12. 8. 2004 obs. Šv; **Hnanice** 3. 6. 2003, 1. 8. 2003, 30. 5. 2005, 15. 5. 2012, 1. 8. 2012, 13. 8. 2012, 19. 5. 2013, 6. 6. 2013 obs. Šv; **Ječmeniště** 18. 7. 2008, 22. 4. 2009, 17. 5. 2009, 31. 8. 2009, 25. 8. 2010, 21. 8. 2011, 7. 9. 2012, 2. 8. 2014 obs. Šv; **Hrabětice** 17. 5. 2009, 3. 6. 2009 obs. Šv; **Vranov n. D.** 20. 5. 2009, 21. 7. 2012, 23. 7. 2012 obs. Šv.

Na Znojemsku je celoplošně rozšířený na mnoha lokalitách, včetně intravilánů lidských sídel. Motýli se sluní na listech keřů a bylin a vyhledávají květy různých rostlin.

68. *Coenonympha arcania* (Linnaeus, 1761)

– okáč strdivkový – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na lesostepích, lesních okrajích, průsecích, okrajích lesních cest, křovinatých stráních, kde se vyskytují hlavní živné rostliny housenek, válečka prapořitá, medyněk vlnatý aj. Vývoj má jednogenerační (konec V. až pol. VII.), v teplých letech se může objevit částečná druhá generace v IX. Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 3. 6. 1988 obs. Šv; **Popice** 4. 6. 1988, 15. 6. 1989 obs. Šv; **Lubnice** 27.

5. 1989 obs. Šv; **Tvořihráz** 11. 6. 1989 obs. Šv; **Podmolí** 10. 6. 1993 obs. Vt; **Vranov n. D.** 19. 6. 1997 obs. Vt; **Jamolice** 19. 6. 2006 obs. Šv; **Mašovice** 8. 6. 2011, 16. 6. 2014, 26. 5. 2015, 1. 6. 2016 obs. Šv; **Hradiště** 11. 6. 2011, 22. 5. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 17. 6. 2014, 18. 9. 2014, 3. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na mnoha vhodných biotopech, ojedinělý motýl druhé generace byl pozorován 18. 9. 2014 u Hnanic. Motýli poletují kolem keřů, na kterých se sluní a vyhledávají kvetoucí nektaronosné rostliny, např. ptačí zob, šalvěj aj.

69. *Coenonympha glycerion* (Borkhausen, 1788)

– okáč třeslicový – A

Rozšířený, někdy hojnější druh, žijící na křovinatých lesostepích, stepích, lesních loukách, lesních okrajích a pasekách, ale i na vlhkých až mokřých loukách. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, mnoho druhů. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (pol. V. až VI., VII. až pol. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Popice** 6. 6. 1989 obs. Šv; 13. 5. 2000 obs. Vt; **Havraníky** 30. 7. 1989 obs. Šv; 22. 7. 2012 obs. Dí; **Hnanice** 3. 6. 2003, 1. 8. 2012 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Jamolice** 8. 6. 2006, 19. 6. 2006 obs. Šv; **Šobes** 3. 7. 2007 obs. Šv; **Hrabětice** 17. 5. 2009, 23. 5. 2009, 3. 6. 2009, 1. 8. 2012 obs. Šv; **Ječmeniště** 15. 6. 2010, 18. 5. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 11. 6. 2011, 14. 7. 2013, 15. 8. 2012, 13. 8. 2015, 28. 8. 2015 obs. Šv; **Šatov** 18. 5. 2012 obs. Šv; **Mašovice** 11. 7. 2012 obs. Šv; **Vranov n. D.** 7. 6. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na mnoha vhodných biotopech. Motýli poletují nad bylinnou vegetací, sluní se na listech bylin a keřů, vyhledávají květy nektaronosných rostlin.

70. *Aphantopus hyperantus* (Linnaeus, 1758)

– okáč prosičkový – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící na křovinatých stráních, lesostepích, suchých i vlhkých loukách, okrajích lesů, lesních pasekách. Živnými rostlinami housenek jsou různé druhy trav. Vývoj má jednogenerační (VI. až pol. VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Horní Břečkov** 27. 6. 1989 obs. Šv; **Lubnice** 27. 6. 1989, 19. 6. 2002 obs. Šv; **Tavíkovice** 15. 7. 1993 obs. Št; **Horní Kounice** 23. 7. 2000 obs. Št; **Hnanice** 21. 6. 2002, 19. 6. 2013 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Vranov n. D.** 22. 6. 2007, 1. 7. 2007, 15. 6. 2009 obs. Šv; **Havraníky** 10. 7. 2010 obs. Šv; **Hradiště** 11. 6. 2011 obs. Šv; **Mašovice** 22. 6. 2014 obs. Šv; **Lukov** 22. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na mnoha biotopech. Motýli poletují kolem keřů, sluní se na jejich listech a bylinách, vyhledávají kvetoucí keře, např. ptačí zob, chebdi, ostružiník.

71. *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758)

– okáč luční – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící na loukách všech typů, stepích, lesostepích, okrajích lesů, neobdělávaných

plochách. Živnými rostlinami housenek jsou různé druhy trav. Vývoj má jednogenerační (VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 18. 8. 1988, 27. 7. 2003 obs. Št; **Tavíkovice** 15. 7. 1993 obs. Št; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Šobes** 14. 7. 2005, 10. 6. 2009 obs. Šv; **Vranov n. D.** 9. 8. 2006, 22. 6. 2007, 1. 7. 2007, 15. 6. 2009, 23. 7. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 13. 7. 2007, 18. 7. 2007, 9. 8. 2011, 9. 8. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 15. 6. 2010, 10. 6. 2011 obs. Šv; **Mašovice** 4. 8. 2010, 24. 6. 2015, 8. 8. 2015 obs. Šv; **Hnanice** 3. 6. 2012, 14. 6. 2012, 3. 6. 2014 obs. Šv; **Podmyče** 16. 6. 2014 obs. Šv; **Lukov** 22. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku široce rozšířený druh, žije na mnoha místech, obvykle je hojný. Motýli poletují nad bylinným porostem, sluní se na vegetaci a vyhledávají květy nejružnějších rostlin.

72. *Hyponephele lycaon* (Kühn, 1774)

– okáč šedohnědý – V

Původně rozšířený druh, v současnosti kriticky ohrožený, v ČR žije na posledních dvou lokalitách. Je vázaný na suchopáry, stepi, skalnaté stráně, opuštěné lomy s nízkou nesouvislou vegetací, kde se vyskytují živné rostliny housenek, kostřavy, sverp, kavyl. Vývoj má jednogenerační (VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Znojmo – Kraví hora** 24. 7. 1987, 19. 7. 1988, 27. 7. 1989 obs. Vt (Šumpich 2011); 27. až 29. 7. 1989 10 ex., 23. 7. 1990 5 ex. obs. Dí; **Konice** 16. 9. 1987 obs. Jo; 1994 obs. Ma.

Na Znojemsku byl ještě ve druhé polovině 20. století lokálně hojný (Jevišovicko, mezi Kraví horou a Konicemi), postupně se jeho početnost snižovala a v polovině 90. let vymizel. Poslední pozorování je z Konic z roku 1994. Podobně vymizel i na jiných jihomoravských lokalitách. Motýli poletují nad bylinným porostem, sluní se na kamenech a holé zemi, vyhledávají květy bylin, např. mateřídoušky.

73. *Melanargia galathea* (Linnaeus, 1758)

– okáč bojínkový – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, žijící na suchých i vlhkých loukách, stepních a lesostepních lokalitách, okrajích lesů, lesních pasekách i neobdělávaných plochách, kde se vyskytují živné rostliny housenek, trávy, mnoho druhů. Vývoj má jednogenerační (VI. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 18. 8. 1988 obs. Št; **Tavíkovice** 15. 7. 1993, 23. 7. 1993 obs. Št; **Jamolice** 16. 6. 2003 obs. Vt; **Ječmeniště** 12. 6. 2008, 20. 6. 2008, 8. 7. 2008, 18. 7. 2008, 4. 8. 2008, 7. 7. 2009, 15. 6. 2010, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 10. 6. 2011 obs. Šv; **Hradiště** 13. 7. 2010 obs. Šv; **Vevčice** 3. 7. 2012 obs. Vt.

Na Znojemsku široce rozšířený druh, žije na mnoha lokalitách v hojném počtu. Motýli poletují nad bylinnou vegetací a vyhledávají květy mnoha rostlin i páchnoucí látky.

74. *Hipparchia fagi* (Scopoli, 1763)

– okáč medýňkový – A

Vzácný druh, žijící na lesostepích, na pasekách a okrajích borových a dubových lesů, na skalách a kamenitých stráních, kde rostou živné rostliny housenek, sverp vzpřímený, kostřava červená, válečka prapořitá. V ČR žije již jen na jižní Moravě, kde může být lokálně hojný. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 18. 8. 1988, 20. 8. 1990 obs. Št; **Havraníky** 6. 7. 1989 obs. Šv; **Čížov – Hardegská stráň** 6. 7. 1989, 11. a 12. 7. 2013 obs. Šv; **Podmolí** 26. 6. 1992, 21. 7. 1992 obs. Vt; **Šobes** 5. 7. 1992 obs. Vt; **Tavíkovice** 23. 7. 1993 obs. Št; **Horní Kounice** 11. 7. 1994 obs. Št; **Lukov** 21. 6. 1998, 30. 6. 2001, 29. 6. 2012 obs. Vt; **Havraníky** 22. 6. 2003, 10. 8. 2006, 22. 8. 2008, 15. 7. 2014 obs. Vt; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Vranov n. D.** 9. 8. 2006, 2. 7. 2015, 5. 7. 2015 obs. Šv; **Hradiště** 18. 7. 2007, 25. 7. 2008, 18. 8. 2009 obs. Šv; 7. 7. 2011 obs. Dí; **Lančov** 12. 7. 2013 obs. Sa; **Jamolice** 13. 6. 2014, 28. 6. 2015 obs. Šv; **Vevčice** 17. 7. 2014 obs. Sa; **Znojmo – Kraví hora** 18. 8. 2014 obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 8. 8. 2015 obs. Šv; **Popice** 2. 7. 2016 obs. Vt.

Na Znojemsku je druh rozšířený na mnoha lokalitách, zejména v kaňonu Dyje na skalnatých místech, kde je místy hojný. Motýli se sluní na kamenech, listech keřů i stromů, rádi sedají na kmenech stromů i lidskou kůži a sají pot.

75. *Hipparchia semele* (Linnaeus, 1758)

– okáč metlicový – V

Velmi vzácný druh, v ČR kriticky ohrožený, na Moravě jsou po roce 2000 známy jen čtyři pozorování a nálezy ojedinelých motýlů (Dolní Dunajovice, Hodonín, Tasovice, Kobylí). Žije na lesostepích, okrajích borových lesů, stepních, kamenitých až skalnatých biotopech. Živnými rostlinami housenek jsou různé druhy trav, např. kostřava ovčí a sverp vzpřímený. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** VII. 1988 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** VII. 1994 obs. Ma (Šumpich 2011); **Tasovice** 2008 1 ex. obs. V. Vrabec, osobní sdělení.

Na Znojemsku se vyskytoval pravidelně na více lokalitách v NP Podyjí a na Jevišovicku a v některých letech i hojně, např. u Vevčic v roce 1974, postupně se jeho početnost snižovala, až v polovině 90. let zcela vymizel. Poslední ojedinelé pozorování bylo zaznamenáno v lomu u Tasovic v roce 2008. Motýli s oblibou usedají na kmenech stromů, sluní se na kamenech a holé zemi a vyhledávají kvasící mízu na stromech, květy bylin, např. mateřídoušku a také sají pot.

76. *Hipparchia statilinus* (Hufnagel, 1766)

– okáč písečný – V

Velmi vzácný druh, který v ČR vymizel, na poslední lokalitě u Hodonína vymizel v polovině 90. let. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, např. sverp vzpřímený a kavyl Ivanův. Vývoj má jednogenerační (VIII. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Výskyt v minulosti na Znojemku dokládá jediný údaj z roku 1921 a také záznamy o nálezech těsně za hranicemi v Rakousku v letech 1920 až 1927 potvrzují přítomnost druhu v této oblasti (Šumpich 2011).

Na Znojemsku se pravděpodobně vyskytoval na vřesovištích od Kraví hory až k rakouským hranicím. Motýli létají na písčinách s nezapojeným drnem, případně na okraji stepí až lesostepí, sluní se na holé zemi a kamenech, sají na vlhké půdě a květech, např. mateřídoušky, máčky.

77. *Chazara briseis* (Linnaeus, 1764)

– okáč skalní – V

Velmi vzácný druh, původně žijící v ČR na mnoha lokalitách, ale postupně vymizel. Na Moravě vymizel na poslední lokalitě, Pálavě, v 90. letech. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, např. pýchava vápnomilná, kostřava ovčí, sveřep vzpřímený. Vývoj má jednogenerační (konec VII. až pol. IX.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku žil v údolí Dyje, jak dokládají údaje z moravské i z rakouské strany z první poloviny 20. století (Šumpich 2011), v okolí Tavíkovice, kde byl poslední výskyt zaznamenán v roce 1939 (Švestka et Vítek 1988) a poslední výskyt byl zaznamenán u Mramotic 5. 8. 1963 2 ex. leg., coll. Jo (Šumpich 1998).

Motýli létají na skalnatých stráních, stepních a lesostepních biotopech, ve starých lomech, sluní se na kamenech a vyhledávají květy různých nektaronosných bylin, např. bodláků, chrastavců, hlaváčů.

78. *Minois dryas* (Scopoli, 1763)

– okáč ovsový – A

Vzácný teplomilný druh, na jižní Moravě rozšířený a dosud lokálně hojný, žijící na křovinatých stráních, v lesostepích a okrajích lesů. Živnými rostlinami housenek jsou různé druhy trav a ostříc. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 8. 8. 1988 obs. Šv; **Havraníky** 8. 8. 1988 hojný, 30. 7. 1989 hojný obs. Šv; 18. 7. 2003, 28. 7. 2011 obs. Vt; **Lubnice** 20. 7. 1989 obs. Šv; **Vranov n. D.** 20. 7. 1989 hojný, 9. 8. 2006 hojný obs. Šv; **Hradiště** 23. 7. 1989 hojný, 20. 8. 2005 obs. Vt; 1989 hojný, 4. 8. 2010, 10. 7. 2012 obs. Šv; **Popice** 23. 7. 1989 obs. Vt; **Podmolí** 21. 7. 1992, 7. 8. 1993, 7. 8. 2001 obs. Vt; 5. 8. 2016 obs. Sa; **Znojmo – Kraví hora** 30. 7. 1993, 18. 8. 2014 obs. Vt; **Šobes** 14. 7. 2002, 15. 7. 2014 obs. Vt; **Konice** 18. 7. 2003 obs. Vt; **Čížov – Široké pole** 6. 8. 2005, 15. 8. 2006 obs. Vt; 4. 8. 2015 obs. Šv; **Hnanice** 7. 8. 2009 obs. Vt; **Načeratický kopec** 10. 8. 2010 obs. Sa; **Lukov – Gálišská louka** 24. 8. 2011 obs. Sa.

Na Znojemsku je rozšířený na mnoha lokalitách, zejména v NP Podyjí, místy hojný, např. na terasách u Hradiště, u Vranova n. D., u Havraníků aj. Motýli poletují nad bylinnou vegetací i kolem keřů, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. mateřídoušky a trávničky.

79. *Brintesia circe* (Fabricius, 1775)

– okáč voňavkový – A

Teplomilný druh, rozšířený zejména na jihovýchodě Moravy, žijící na stepních a lesostepních biotopech, suchých kamenitých stráních, v okrajích řídkých lesů. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, např. sveřep přímý a kostřava ovčí. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 8. 8. 1988 obs. Šv; **Popice** 21. 7. 1989 obs. Šv; **Hradiště** 3. 7. 1990, 2. 7. 2012, 14. 7. 2013, 17. 7. 2013 obs. Šv; **Čermákovice** 20. 8. 1990 obs. Št; **Podmolí** 21. 7. 1992 obs. Vt; **Tavíkovice** 15. 7. 1993, 23. 7. 1993 obs. Št; **Horní Kounice** 11. 7. 1994 obs. Št; **Havraníky** 13. 6. 2003, 21. 6. 2012, 12. 7. 2013 obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 1. 7. 2003, 20. 8. 2005, 18. 8. 2006, 19. 6. 2007, 24. 6. 2012 obs. Vt; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Vranov n. D.** 1. 7. 2007, 9. 7. 2013, 12. 7. 2013, 30. 6. 2015 obs. Šv; **Jamolice** 19. 6. 2008 obs. Šv; **Načeratický kopec** 25. 6. 2009, 27. 6. 2012 obs. Vt; **Hnanice** 26. 6. 2012 obs. Vt; **Čížov – Hardegská stráň** 25. 6. 2014 obs. Vt.

Na Znojemsku je rozšířený na mnoha lokalitách, zejména v NP Podyjí, místy hojný. Motýli se sluní na kamenech, holé zemi, dřevě a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. bodláky i páchnoucí látky.

80. *Arethusana arethusa* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– okáč kostřavový – A

Teplomilný druh, v ČR rozšířený pouze na jižní polovině Moravy, žije na travnatých až křovinatých stepích, výsušných a skalnatých biotopech. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, různé druhy kostřav a sveřep vzpřímený. Vývoj má jednogenerační (konec VII. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Znojmo – Kraví hora** 27. 7. 1989 obs. Vt; **Šobes** 20. 8. 2005 obs. Vt; **Hradiště** 23. 7. 2007, 18. 8. 2009, 4. 8. 2010, 9. 8. 2010, 15. 8. 2012, 9. 8. 2015 obs. Šv; **Popice** 19. 8. 2009 obs. Šv; **Ječmenišť** 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 4. 8. 2012, 14. 8. 2012, 6. 8. 2013, 7. 8. 2015 obs. Šv; **Načeratický kopec** 10. 8. 2010 obs. Sa; **Horní Duna-jovice** 8. 8. 2012 obs. Sa; **Hostěradice** 28. 8. 2016 obs. Sa.

Na Znojemsku je rozšířený na více lokalitách, zejména mezi Znojmem, Konicemi, Popicemi a Havraníky, místy je hojný. Motýli poletují nad bylinnou vegetací, sluní se na kamenech nebo holé zemi a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. bodlák a s oblibou kvetoucí máčku.

81. *Erebia ligea* (Linnaeus, 1758)

– okáč černohnědý – V

Druh žijící v chladnějších horských a podhorských oblastech, sestupuje i do nižších poloh, létá na lesních světlinách a pasekách a lesních loukách. Živnými rostlinami housenek jsou lesní trávy a ostřice. Vývoj má jednogenerační (VII. až VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Na Znojemsku jsou zaznamenány tři historické údaje o výskytu u Vranova n. D., Bítova a Lubnice z let 1898, 1912 a 1972 (Švestka et Vítek 1988, Šumpich 2011), dosud zde

nebyl prokázán výskyt stálé populace. Motýli vyhledávají kvetoucí byliny, zejména starček, sluní se na listech.

82. *Erebia aethiops* (Esper, 1777)

– okáč kluběnkový – V

Lokální, na jižní Moravě vymizelý druh, vázaný na teplé křovinaté stráně, okraje a světliny listnatých a borových lesů. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, více druhů. Vývoj má jednogenerační (konec VII. až VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Na Znojemsku žil do 40. let v Podyjí a až do 70. let 20. století v okolí Kravska a Čermákovic, kde byl poslední výskyt zaznamenán v roce 1979 (Švestka et Vitek 1988).

Šumpich (2011) uvádí historický výskyt na třech lokalitách v NP Podyjí.

Motýli poletují nad bylinnou vegetací, sluní se na listech a vyhledávají květy rostlin.

83. *Erebia medusa* (Fabricius, 1787)

– okáč rosičkový – A

Všeobecně rozšířený, nehojný druh, žijící na lesostepích, křovinatých stráních, suchých i svěžích loukách, okrajích lesa. Živnými rostlinami housenek jsou trávy, více druhů. Vývoj má jednogenerační (V. až VI.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 8. 5. 1990 obs. Vt; **Šobes** 26. 5. 1995 obs. Vt; 30. 5. 2005, 2. 6. 2005 obs. Šv; **Čížov – Široké pole** 26. 5. 1995 obs. Vt; **Popice** 12. 5. 1998, 3. 5. 2007 hojný obs. Vt; **Lukov** 29. 5. 2001, 22. 5. 2005, 15. 5. 2008 obs. Vt; **Vranov n. D.** 12. 6. 2004, 27. 5. 2008 obs. Vt; **Podmolí** 21. 5. 2005 obs. Vt; **Šobes** 21. 5. 2005, 18. 5. 2009, 20. 5. 2013 obs. Vt; **Mašovice** 18. 5. 2011, 25. 5. 2011, 31. 5. 2015 obs. Šv; **Havraníky** 26. 5. 2011 obs. Vt; **Hnanice** 15. 5. 2012 obs. Šv.

Na Znojemsku je rozšířený na mnoha lokalitách, místy je relativně hojný. Motýli poletují nad bylinnou vegetací, sluní se na bylinách nebo holé zemi, vyhledávají květy nektarososných bylin i páchnoucí látky.

84. *Boloria selene* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– perleťovec dvanáctitečný – A

Rozšířený druh, žijící na svěžích lesních loukách, okrajích lesů i podél lesních cest, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (konec V. až VI., pol. VII. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Šobes** 20. 5. 2088, 25. 5. 2089 obs. Šv; **Popice** 28. 5. 1989, 30. 7. 1989 obs. Šv; **Lubnice** 26. 7. 2002 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 9. 8. 2006, 7. 6. 2014 obs. Šv; **Lukov – Gálišská louka** 20. 6. 2012 obs. Dí; **Podmyče** 8. 7. 2012, 5. 8. 2012, 23. 7. 2013, 14. 7. 2014, 2. 6. 2015 obs. Šv; **Horní Břečkov** 2013 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 31. 5. 2015 obs. Šv; **Lukov – Uhlířova louka** 5. 6. 2015 obs. Šv.

Početnost druhu není obvykle vysoká, hojnější výskyt byl pozorován na lokalitách Podmyče a Lubnice. Motýli

pomalou létají nízko nad vegetací a vyhledávají květy bylin, často kohoutek luční.

85. *Boloria euphrosyne* (Linnaeus, 1758)

– perleťovec fialkový – A

Méně častý až vzácný druh, žijící na svěžích loukách, lesních světlinách i lesostepích, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (pol. V. až pol. VI., pol. VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Popice** 4. 6. 1988, 24. 5. 1989, 7. 6. 1989 obs. Šv; **Horní Břečkov** 20. 7. 1989 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 15. 5. 1992 1 ex. obs. Vt; **Čížov** 15. 5. 1992, 14. 5. 1994 obs. Vt; **Hradiště – Široká louka** 4. 6. 1993 obs. Vt; **Šobes** 26. 5. 1994, 18. 5. 2009 1 ex. obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 25. 5. 2007 15 ex., 20. 5. 2009 20 ex. obs. Šv; **Podmolí – Lipinská louka** 18. 5. 2009 1 ex. obs. Vt; **Podmyče** 16. 6. 2014 hojný, 2. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku se obvykle vyskytuje jednotlivě. Motýli létají na květnatých lokalitách, sluní se na zemi nebo na nízké vegetaci, často vyhledávají květy kohoutku a zběhovce. Hojnější výskyt byl zaznamenán v letech 2007 a 2009 u Vranova n. D.

86. *Boloria dia* (Linnaeus, 1767)

– perleťovec nejmenší – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na stepních a lesostepních lokalitách, úhorech, okrajích vinic, suchých loukách, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. V podmínkách Znojemska má tři generace (pol. IV. až V., pol. VI. až VII., VIII. až pol. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Lubnice** 20. 7. 1989, 15. 8. 2007 obs. Šv; **Hradiště** 5. 8. 1989, 2. až 3. 5. 2006, 30. 4. 2008, 20. 8. 2009, 15. 7. 2011, 7. 8. 2011, 21. 8. 2011, 18. 8. 2014 obs. Šv; **Šobes** 10. 5. 1993 obs. Vt; **Lukov** 13. 5. 1993 obs. Vt; 22. 6. 2015, 19. 5. 2016 obs. Šv; **Čížov** 14. 5. 1994 obs. V; **Vranov n. D.** 13. 8. 2007 obs. Šv; **Havraníky** 24. 8. 1989 obs. Šv; **Vevčice** 31. 8. 1999, 21. 7. 2002 obs. Šv; **Hnanice** 22. 4. 2009, 19. 8. 2012, 26. 7. 2013, 27. 4. 2014 obs. Šv; **Ječmeniště** 22. 4. 2009, 29. 4. 2010, 9. 8. 2010, 10. 6. 2011, obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 28. 4. 2011, 25. 4. 2012, 28. 4. 2012, 30. 4. 2012, 29. 4. 2014, 10. 8. 2014, 25. 4. 2015, 22. 4. 2016, 30. 4. 2016, 19. 5. 2016 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 28. 4. 2012 obs. Dí; **Popice** 8. 5. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha lokalitách a je hojný. Motýli létají nízko nad zemí, vyhledávají květy bylin, sluní se na holé zemi a kamenech.

87. *Brenthis ino* (Rottemburg, 1775)

– perleťovec kopřivový – A

Původně na Znojemsku neznámý druh, který se od 80. let 20. století postupně rozšířil na řadu míst v Podyjí (Švestka et Vitek 1988). Žije na svěžích až vlhkých loukách v blízkosti vodních toků a mokřadů, kde se vyskytují živné rostliny housenek, tužebník, krvavec, ostružiník aj. Vývoj má jed-

nogenerační (od první dekády V. do zač. VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Mramotice** 2. 7. 1986 1 ex. Jo; 3. 7. 1987 1 ex. Jo; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 27. 6. 1990 6 ex. obs. Šv; 22. 6. 2007, 15. 6. 2012, 7. 6. 2014, 10. 6. 2014 vždy 5 až 10 ex. obs. Šv; 19. 6. 1997 5 ex., 20. 6. 2006 obs. Vt; 19. 6. 2005 2 ex., 11. 6. 2011 3 ex. obs. Dí; **Podmolí** 26. 6. 1992, 8. 6. 1993 40 ex., 11. 6. 2002 6 ex. obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 15. 6. 2009 1 ex. obs. Šv; **Lukov – Gálišská louka** 17. 6. 2012 2 ex. obs. Dí; 22. 6. 2016 3 ex. obs. Vt; **Podmyče – u Jejkala** 16. 6. 2014 10 až 15 ex., 14. 7. 2014, 14. 6. 2016 obs. Šv; **Lukov – Uhlířova louka** 17. 6. 2015 10 ex., 22. 6. 2015 1 ex. obs. Šv.

V současnosti na Znojemsku až lokálně hojný v údolí Dyje u Podmolí, Lukova, Vranova n. D. a také na lokalitě Podmyče. Motýli létají nízko nad vegetací a vyhledávají květy, zejména chřastavce.

88. *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758)

– perleťovec malý – A

Všeobecně rozšířený a hojný druh, migruje v krajině, žije na suchých i vlhkých loukách, na výslunných stepních i kamenitých stráních, úhorech, kolem polních cest, na okrajích vinohradů, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. V podmínkách Znojemska má tři generace (konec III. až IV., konec V. až VII., VIII. až X.). Přezimuje vajíčko, housenka i kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 24. 3. 1990 4 ex., 2. 4. 1990, 30. 5. 2005, 25. 4. 2006, 6. 4. 2007, 1. 4. 2008, 8. 4. 2009, 12. 6. 2009, 13. 4. 2016 obs. Šv; **Čermákovice** 26. 9. 1991, 27. 4. 2009 obs. Št; **Tavíkovice** 23. 7. 1993 obs. Št; **Vranov n. D.** 9. 8. 2006 obs. Šv; **Hradiště** 8. 8. 2007, 31. 3. 2008 hojně, 8. 4. 2008, 30. 4. 2008, 8. 7. 2008, 25. 7. 2008, 27. 10. 2010, 22. 5. 2012, 12. 7. 2012, 30. 8. 2012, 18. 9. 2014, 13. 4. 2015, 6. 6. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 2. 9. 2008, 27. 7. 2010, 25. 9. 2011, 7. 9. 2012, 28. 3. 2014 obs. Šv; **Bitov** 19. 4. 2009 obs. Šv; **Hnanice** 22. 4. 2009, 31. 5. 2012, 1. 8. 2012, 22. 7. 2013 obs. Šv; **Hrabětice** 28. 5. 2009 obs. Vt; **Podmolí** 9. 10. 2010 obs. Šv; **Dyje** 23. 9. 2013 obs. Šv; **Mašovice** 8. 8. 2015 obs. Šv; **Popice** 15. 4. 2016, 2. 6. 2016 obs. Šv; **Znojmo** 15. 9. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku široce rozšířený druh. Motýli vyhledávají kvetoucí keře, např. ptačí zob a byliny a rádi se sluní na holé zemi nebo kamenech. V jarním období, někdy již v březnu, vyhledávají nejteplejší lokality, např. terasy u Hradiště nebo vinici Šobes, kde se soustřeďují společně s babočkami (kopřivová, paví oko, bílé c).

89. *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758)

– perleťovec stříbropásek – A

Rozšířený druh, žijící na okrajích lesů, lesních loukách a pasekách, kolem lesních cest i na lesostepích, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 18. 8. 1988, 20. 8. 1990, 27. 7. 2003 obs. Št; **Horní Břečkov**

20. 7. 1989 obs. Šv; **Horní Kounice** 11. 7. 1994, 23. 7. 2000 obs. Št; **Hluboké Mašůvky** 2. 7. 1997 obs. Šv; **Tvořihráz** 29. 6. 1999 obs. Šv; **Šobes** 21. 8. 2009 obs. Šv; **Jamolice** 9. 6. 2000 obs. Šv; **Hrabětice** 13. 6. 2001 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Hradiště** 20. 8. 2005 obs. Vt; 25. 7. 2008, 9. 8. 2015, 12. 8. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 9. 8. 2010, 17. 6. 2014 obs. Šv; **Hnanice** 22. 7. 2011, 22. 7. 2013, 26. 7. 2013 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 30. 6. 2015, 5. 7. 2015 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 8. 8. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, někdy je hojný. Motýli jsou dobří letci, vyhledávají květy keřů a bylin, např. komuli, chebdi, ostružiník, pcháče, bodláky, chřastavce a rádi sají na vlhké půdě nebo páchnoucích látkách.

90. *Argynnis pandora* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– perleťovec červený – C

Druh, který občas přilétá z jihu ze Středomoří za hranice svého areálu a v příznivých podmínkách zakládá dočasné kolonie. Žije na lesostepích, výslunných svazích a kamenitých stráních, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. Vývoj má jednogenerační, let při severní hranici areálu v VI. až IX. Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Na jižní a východní Moravě se objevoval ve 20. století nepravidelně a ojediněle. V posledních 20 letech jsou pozorování z Pavlovských vrchů (9. 6. 1996 1 ex. lgt. A. Florián), Hlohovce (5. 9. 2000 1 ex. lgt. A. Laštůvka), Biskoupek (2. 9. 2005 1 ex. lgt. M. Švestka), Vápenice a Žitková (2. 7. 2013 2 ex. lgt. R. Bartas).

Pozorování a doklady výskytu: **Hnanice** 21. 7. 2013 1 ex. lgt., coll. Šv (Šumpich et al. 2014).

Druh není trvalým příslušníkem naší fauny, na území ČR zalétá vzácně v klimaticky příznivých letech. Motýli jsou vynikající letci, vyznačují se rychlým a plachtivým letem, vyhledávají květy bodláků, také komuli a rádi sají na vlhké půdě. Na Znojemsku byl výskyt dosud zaznamenán pouze jedenkrát.

91. *Argynnis aglaja* (Linnaeus, 1758)

– perleťovec velký – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na svěžích i suchých loukách, lesních světlinách, mokřadech i lesostepích, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 6. 7. 1989 obs. Šv; **Podmyče** 8. 7. 2000 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 26. 6. 2014, 30. 6. 2016 obs. Šv; **Lukov – Uhlířova louka** 22. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje řídko a spíše jednotlivě, motýli jsou dobří letci, vyhledávají květnaté lokality, sají na nektaronosných bylinách, např. jeteli, pcháčích a bodláčích a také na páchnoucích látkách.

92. *Argynnis adippe* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– perleťovec prostřední – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na svěžích i suchých loukách, lesních pasekách a světlinách, lesostepích, kde se

vyskytují živné rostliny housenek, violky. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 25. 6. 1989 1 ex. obs. Jo; **Horní Břečkov** 20. 7. 1989 1 ex. obs. Jo; 27. 6. 1990 obs. Šv; 26. 7. 1999 1 ex. obs. Dí; **Podmolí – Lipinská louka** 1. 8. 1992, 22. 7. 1993, 24. 8. 1997 vždy 1 ex. obs. Vt; **Šobes** 16. 6. 1993, 10. 8. 2006, 3. 7. 2007 obs. Šv; **Lubnice** 19. 6. 2002 obs. Šv; **Znojmo** 6. 7. 2002 1 ex. obs. Dí; **Jamolice** 25. 7. 2006 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 9. a 10. 8. 2006 desítky ex., 1. 7. 2007, 3. 7. 2007, 8. 7. 2012, 21. 7. 2012, 23. 7. 2013 obs. Šv; **Podmolí – Cerová stráž** 10. 7. 2008 1 ex. obs. Sa; **Mašovice – střelnice** 4. 8. 2010, 14. 6. 2011, 15. 8. 2012, 16. 6. 2014, 23. 6. 2014, 8. 8. 2015 obs. Šv; **Lukov – Gálišská louka** 17. 6. 2012 1 ex. obs. Dí; **Podmyče** 8. 7. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 17. 6. 2014 obs. Šv; **Čížov – Široké pole** 4. 8. 2015 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje pravidelně na více lokalitách, zejména v NP Podýjí a v některých letech, např. 2006 na loukách pod Šobesem a pod Ledovými slujemi byl pozorován hojný výskyt. Motýli jsou dobří letci, vyhledávají květnaté lokality, sají na nektaronosných bylinách, např. bodlácích a chrastavcích, na vlhké zemi a sluní se na holé zemi, kamenech, vegetaci.

93. *Argynnis niobe* (Linnaeus, 1758)

– perleťovec maceškový – V

Velmi vzácný druh, v posledních 50 letech vymizel téměř v celé ČR, dosud žije pouze na východní Moravě na Vsetínsku, na výslunných pastvinách, suchých loukách a stráních a okrajích lesa, kde se vyskytují živné rostliny housenek, violky. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Na Znojemsku vymizel již v první polovině 20. století, poslední nález je z roku 1936 (Šumpich 2011). Motýli vyhledávají květnaté lokality, sají na nektaronosných bylinách, na vlhké zemi, sluní se na kamenech.

94. *Apatura iris* (Linnaeus, 1758)

– batolec duhový – A

Vzácnější druh, žijící v údolích řek a potoků, kolem střídavě osluněných lesních cest, podél vodotečí, kde se vyskytují živné rostliny housenek, vrby a zejména v. jíva. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Horní Břečkov** 8. 7. 1988, 5. 7. 1989 vždy 1 ex. obs. Dí; 20. 6. 2002 1 ex. obs. Vt; **Hnanice – papírna** 7. 7. 1989, 29. 6. 2003 vždy 1 ex. obs. Dí; 15. 6. 1991 1 housenka obs. Vt; **Lubnice** 20. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Tvořihráz** 1. 7. 1999 1 ex. obs. Šv; **Hnanice – vinohrady** 21. 6. 2002 1 ex. obs. Šv; **Vranov n. D. – Braitava** 9. 7. 1992 1 ex. obs. Vt; **Podmolí** 21. 7. 1992 1 ex. obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 23. 7. 1992 1 ex. obs. Vt; 22. 7. 2007 2 ex. obs. Šv; 10. 7. 2013 1 ex. obs. Šv; 30. 6. až 7. 7. 2015 20 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se obvykle vyskytuje jen ojediněle, nejčastěji v údolí Dyje, v některých letech se objeví více motýlů,

např. v roce 2015 v údolí za Vranovem n. D., pod Ledovými slujemi. Vždy vysoce převažují samci, samice se zdržují v korunách stromů. Motýli jsou výborní letci, vyhřívají se na listech stromů, přitahují je páchnoucí látky, např. exkrementy nebo mršiny zvířat, rádi sají kvasící mízu nebo medovici na stromech, nebo sají na vlhké půdě.

95. *Apatura ilia* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– batolec červený – A

Vzácnější druh, žijící v údolích řek a potoků, kolem střídavě osluněných lesních cest, podél vodotečí a na okrajích listnatých porostů, větrolamů a skupin stromů ve volné krajině, kde se vyskytují živné rostliny housenek, topoly, zejména t. osika a také vrby. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (konec VI. až VII., pol. VIII. až zač. IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Tvořihráz** 7. 7. 1987, 19. 7. 1993, 3. 7. 1997, 29. 6. 1999, 1. 7. 1999 obs. Šv; **Šobes** 6. 7. 1989, 21. 6. 2002, 4. 7. 2006, 9. 7. 2010 obs. Šv; **Hnanice – údolí Dyje** 7. 7. 1989 1 ex. obs. Dí; 12. 7. 1990 4 ex. obs. Dí; 29. 6. 1999 1 ex. obs. Dí; **Horní Břečkov** 9. 7. 1989 2 ex. obs. Dí; 20. 6. 2000 4 ex. obs. Vt; **Podmolí** 7. 8. 1993 1 ex. obs. Vt; 1994 obs. Dí; **Čermákovice** 11. 7. 1994 1 ex., 13. 7. 1996 2 ex., 24. 8. 2011 1 ex. obs. Št; **Čížov** 7. 8. 1993 obs. Vt; 1994 obs. Dí; **Hnanice – vinohrady** 21. 6. 2002 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 22. 6. 2007, 9. 7. 2013 obs. Šv; **Hrabětice** 28. a 30. 5. 2009 4 ex. obs. Vt; 5. 8. 2009, 13. 6. 2011 obs. Šv; **Ječmeniště** 31. 8. až 7. 9. 2009 desítky ex., 25. 8. 2010, 3. 9. 2010, 6. 9. 2010, 14. až 26. 8. 2011 desítky ex., 9. až 28. 8. 2012 desítky ex., 17. až 23. 8. 2013 desítky ex. obs. Šv; **Hradiště** 1. 7. 2012 1 ex. obs. Dí; **Mašovice** 30. 6. 2015 1 ex. obs. Šv.

Od roku 2009 byl pozorován výskyt druhé generace motýlů. Jednotlivý (Čermákovice, Hrabětice) až hojný výskyt na lokalitě Ječmeniště, kde se v okolí skupin vrby bílé v druhé polovině srpna (2009 až 2013) shromažďovaly až desítky motýlů na přežralých plodech hrušně a slivoně v koruně stromu i pod stromem. Vedle samců přilétaly po poledni i samice. Motýli jsou výborní letci, vyhřívají se na listech stromů, přitahují je páchnoucí látky, např. exkrementy nebo mršiny zvířat, rádi vyhledávají kvasící mízu stromů nebo kvasící ovoce, sají na vlhké půdě i starých zdech, např. na kapliče, kde se také vyhřívají.

96. *Limenitis populi* (Linnaeus, 1758)

– bělopásek topolový – B

Vzácný druh, žijící jednotlivě v údolích řek a potoků, na světlinách v listnatých lesích, kolem střídavě osluněných lesních cest, kde se vyskytují živné rostliny housenek, topol osika a t. černý. Vývoj má jednogenerační (konec V. až konec VI.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 18. 6. 2005 1 ex. obs. Dí; 7. 6. 2014 1 ex. obs. Šv; **Čížov** 15. 6. 2006 1 ex., 1. 6. 2007 1 ex. obs. Vt; **Horní Břečkov** 15. 6. 2006 2 ex., 5. 6. 2007 2 ex., 6. 6. 2011 1 ex. obs. Vt; 15. 6. 2012 2 ex., 13. 6. 2013 1 ex. obs. Šv; **Hnanice**

– **vinohrady** 30. 5. 2012 1 ex. obs. Šv (Šumpich et al. 2014); **Podmyče** 14. 6. 2016 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku druh má jen velmi malou populaci, vyskytuje se vzácně a převážně ojediněle, nejčastěji mezi Horním Břečkovem a Vranovem n. D., převážně jsou to samci, samice se zdržují v korunách stromů. Motýli způsobem letu připomínají tropické motýly, vyhledávají páchnoucí látky a sají na vlhké zemi.

97. *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764)

– **bělopásek dvouřadý** – B

Lokální, vzácnější druh, žijící v řídkých listnatých lesích, na jejich okrajích a světlinách, v lesních průsecích a kolem lesních cest i na křovinatých stráních, kde rostou živné rostliny housenek, zimolezy a především z. obecný. Vývoj má jednogenerační (2. pol. VI. až 1. pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Horní Břečkov** 5. 7. 1989 1 ex. obs. Dí; **Lubnice – údolí Želetavky** 20. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Mašovice** 17. 8. 1991 1 ex. obs. Dí; 22. 6. 2014 6 ex., 23. 6. 2014 10 ex., 24. 6. 2014 6 ex., 26. 6. 2014 3 ex., 21. 6. 2015 1 ex., 26. 6. 2015 5 ex., 30. 6. 2015 1 ex., 1. 7. 2015 1 ex. obs. Šv; **Bítov – Želetavka** 17. 6. 2000 1 ex. obs. Vt; **Uherčice** 17. 6. 2000 1 ex. obs. Vt; **Šobes** 9. 7. 2010 1 ex. obs. Šv (Šumpich et al. 2014); **Podmolí – nad Žlebským rybníkem** 30. 6. 2014 1 ex. obs. Sa; **Čížov – celnice** 10. 7. 2011 1 ex. (Šumpich et al. 2014); 15. 7. 2014 1 ex. obs. Šv; **Čížov – Kozí stezky** 25. 6. 2015 4 ex., 26. 6. 2015 2 ex. obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 30. 6. 2015 1 ex., 3. 7. 2015 1 ex. obs. Šv; **Čížov – údolí Klaperova potoka** 25. 6. 2016 1 ex. obs. Sa.

Druh byl dlouhodobě na Znojemsku velmi vzácný (výjimečně v roce 1976 byl zaznamenán hojný výskyt u Bítova), pozorování jednotlivých motýlů byla zcela ojedinělá ve víceletých intervalech, teprve v roce 2014 byla u Mašovic objevena nevelká populace v lesním porostu s bohatým podrostem zimolezu, výskyt se opakoval i v roce 2015 a v témže roce byl druh pozorován i na dvou lokalitách v údolí Dyje. Motýli proletují po okrajích lesa, v lesních průsecích, sluní se na listech, sají na vlhké půdě a vyhledávají kvetoucí ostružiník.

98. *Neptis sappho* (Pallas, 1771)

– **bělopásek hrachorový** – V

Velmi vzácný druh, v ČR vymizel v druhé polovině 20. století, na Moravě poslední doložený výskyt z roku 1977 (Švestka 1999). Žil na světlinách a okrajích řídkých listnatých lesů, na lesních cestách, podél vodotečí, kde se vyskytovaly živné rostliny housenek, hrachory a trnovník akát. Vývoj má jednogenerační až dvougenerační, na Moravě byl v minulosti znám výskyt jedné generace v VII. Přezimuje housenka.

Na Znojemsku je výskyt doložen v roce 1937 z Vranova nad Dyjí (Švestka et Vítek 1988). Motýli plachtivě proletují na okrajích lesa, sluní se na listech, rádi sají na vlhké zemi i páchnoucích látkách.

99. *Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758)

– **babočka osiková** – A

Rozšířený druh, vyskytující se obvykle nehojně, jednotlivě až vzácně, nejčastěji v údolích řek a potoků a přilehlých stráních, světlinách a cestách v listnatých lesích, kde rostou hlavní živné rostliny housenek, břízy, vrby, topoly. Vývoj má jednogenerační, dospělci se po přezimování objevují od poloviny III. do poloviny V., nová generace létá od poloviny VII. do začátku IX., motýli zimují v chráněných místech (dutinách, sklepech, hromadách dřeva).

Pozorování a doklady výskytu: **Kravsko** 24. 8. 1986, 3. 5. 1988 vždy 1 ex. obs. Jo; **Mramotice** 22. 8. 1988, 8. 9. 1989 vždy 1 ex. obs. Jo; **Havraníky** 30. 7. 1989 1 ex. Šv; **Podmolí** 13. 5. 1993, 14. 6. 1994 2 hnízda housenek, 5. 5. 1995 obs. Vt; **Čermákovice** 23. 7. 1993, 13. 7. 1996 vždy 1 ex. obs. Št; **Čížov – Široké pole** 14. 5. 1994 obs. Vt; **Hnanice – Devět mlýnů** 4. 5. 1995 obs. Vt; 1. 5. 2004 1 ex. obs. Dí; **Mašovice** 23. 4. 2000 1 ex. obs. Dí; **Šobes** 13. 3. 2007 1 ex. obs. Šv; **Hradiště** 1. 4. 2010 1 ex. obs. Dí; **Ječmenišť** 7. 7. 2010 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 24. 3. 2012 2 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se druh vyskytuje obvykle vzácně, nejčastěji v údolí Dyje a přilehlých místech, ale i v jiných lesních oblastech. Motýli se po přezimování sluní na zemi, kamenech, listech stromů a vyhledávají např. kvetoucí jívky. V letním období se po vylíhnutí dospělci rozlétají v krajině, vyhledávají kvasící mízu na poraněných stromech a kvasící ovoce (společně s babočkou admirálem), také páchnoucí látky.

100. *Nymphalis polychloros* (Linnaeus, 1758)

– **babočka jilmová** – A

Nehojný, v některých letech velmi vzácný druh, žijící na lesních okrajích a světlinách, v údolích řek a potoků, kolem lesních cest, v zahradách, kde se vyskytují hlavní živné rostliny housenek, vrby, třešeň, hrušeň, jilmy, osika. Vývoj má jednogenerační, dospělci se po přezimování objevují od první dekády III. a v IV. (obvykle se vyskytují jen v relativně krátkém období od poloviny III. do první poloviny IV.). Nová generace létá v krátkém období od poslední dekády VI. do poloviny VII., potom se motýli ukrývají na chráněných místech (dutiny, hromady dříví, kůlny, tunely, půdy), kde přezimují.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 11. 3. 1997, 6. 3. 2007, 13. 3. 2007, 10. 3. 2014 vždy 1 ex. obs. Šv; **Lukov – Nový hrádek** 27. 4. 1997, 1. 4. 2001 vždy 1 ex. obs. Dí; **Tvoříhráz – údolí Únanovky** 27. 6. 1998 1 ex., 29. 6. 1999 2 ex. obs. Šv; **Horní Břečkov** 21. 7. 1987 1 ex. obs. Dí; 20. 6. 2000 1 ex. obs. Vt; **Olbramkostel** IV. 1988 1 ex. obs. Dí; **Hradiště** 7. 4. 1989, 2. 4. 1999 vždy 2 ex., 18. 3. 2001 1 ex., 19. 3. 2004 2 ex., 8. 4. 2004, 16. 4. 2004, 1. 4. 2010 vždy 1 ex., 2. 4. 2011 2 ex., 17. 3. 2012 3 ex. obs. Dí; **Vracovice** 2. 7. 2002 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 10. 3. 2007, 22. 6. 2007, 1. 7. 2007, 25. 3. 2012, 8. a 9. 7. 2013 15 ex., 11. 3. 2014 2 ex., 30. 6. až 5. 7. 2015 15 ex., 24. 6. 2016 obs. Šv; **Podmolí – vyhlídka** 28. 3. 2009 2 ex., 17. 3. 2012 1 ex. obs. Šv; **Havraníky** 23. 3. 2011 1 ex. obs. Vt; **Konice** 13.

3. 2014 1 ex. obs. Vt; **Čížov** 26. 6. 2015 2 ex., 22. 6. 2016 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 30. 6. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku se druh nejčastěji vyskytuje v údolí Dyje. Jednotliví motýli se po přezimování vyhřívají na zemi, kamelech, kmenech stromů, na slunných stránkách s jižní expozicí. V letním období na přelomu VI. a VII. se někdy objevují ve větším počtu (např. v letech 2013 a 2015 na lokalitě Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi). Sluní se na kmelech stromů, kamelech, vyhledávají kvasící mizu a páchnoucí látky společně s batolcem červeným, b. duhovým, babočkou admirálem, b. bodlákovou a dalšími druhy.

101. *Nymphalis xanthomelas* (Esper, 1781)

– **babočka vrbová** – V

Velmi vzácný druh, žijící v listnatých lesích, v údolích řek a potoků, kde rostou živné rostliny housenek, vrby, jilmy. V ČR vymizel v polovině 20. století. Na Moravě je známo několik pozorování ojedinelých motýlů mezi lety 2005 až 2016 (www.biolib.cz 2017, www.lepidoptera.cz 2017). Vývoj má jednogenerační, po přezimování se motýli objevují v III. až IV., nová generace se líhne v VI., motýli se brzy ukrývají na chráněných místech, kde přezimují.

Výskyt v minulosti na Znojemsku dokládají tři exempláře z 21. až 22. 6. 1937, pocházející z chovu (Šumpich 2011).

V důsledku schopnosti motýla přeletovat na velké vzdálenosti a šíření v některých evropských zemích není vyloučeno objevení druhu i na Znojemsku.

102. *Nymphalis c-album* (Linnaeus, 1758)

– **babočka bílá C** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící v listnatých lesích na světlinách, kolem cest, v křovinatých místech v otevřené krajině, v parcích a zahradách, kde rostou hlavní živné rostliny housenek, kopřiva dvoudomá, chmel otáčivý, bříza, jilmy, vrby. V podmínkách Znojemska má tři generace, které se částečně překrývají. Dospělci se objevují po přezimování od první dekády III. do začátku V., první generace létá od pol. VI. a v VII., druhá generace v VIII. a na začátku IX., třetí generace koncem IX. a v X. Motýli na jaře vyhledávají kvetoucí jívky a trnky, v létě různé kvetoucí byliny a také sají na vlhké půdě, kvasícím ovoci a páchnoucích látkách. Na zimu se ukrývají v křoví, trsech vegetace, mezi kořeny stromů.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Tvořihráz** 1987, 1989 obs. Šv; **Lubnice** 1989 obs. Šv; **Horní Břečkov** 25. 10. 1989 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1990, 10. 8. 2006, 1. 7. 2007, 13. 8. 2007, 24. 3. 2012, 9. 7. 2013, 1. až 7. 7. 2015 obs. Šv; **Čermákovice**, 19. 8. 1991, 18. 8. 1988, 26. 9. 1991 4 ex., 15. 4. 2005, 23. 4. 2006 obs. Št; **Vranov n. D. – Braitava** 10. 5. 1998 obs. Vt; **Horní Kounice** 23. 7. 2000 obs. Št; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Šobes** 25. 4. 2006, 6. 3. 2007, 13. 3. 2007, 1. 4. 2008, 23. 4. 2012, 10. 3. 2014 obs. Šv; **Popice** 23. 8. 2006, 1987 obs. Šv; **Podmolí** 28. 3. 2009 obs. Šv; **Ječmeniště** 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 18. 8. 2011, 4. 8. 2012, 6. 8. 2012, 13. 8. 2012, 19. 8. 2013, 23. 8. 2013 obs. Šv; **Čížov** 14. 6. 2012, 26. 6. 2015 obs. Šv;

23. 4. 2013 obs. Vt; **Hnanice** 20. 4. 2012 obs. Šv; **Podmyče** 16. 6. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku je druh všudypřítomný, rozšířený především v lesích, větrolamech, rozptýlené zeleni, v některých letech hojný. Motýli se sluní na listech keřů i stromů, na holé zemi, kamelech, skalách i zdech.

103. *Aglais io* (Linnaeus, 1758)

– **babočka paví oko** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na lesních světlinách, květnatých loukách, v otevřené krajině na neobdělávaných plochách, v parcích, zahradách a vinicích. Hlavní živnou rostlinou housenek je kopřiva dvoudomá. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj. Dospělci se objevují po přezimování od III. do V. (někdy se jednotliví motýli probudí v teplých dnech už v II.), zakládají první generaci (let konec V. až pol. VII.), na kterou navazuje druhá generace (pol. VIII. až X.). Na zimu se ukrývají v dutinách, hromadách dřeva, sklepích, půdách.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Znojmo** 28. 10. 1989 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 9. 8. 2006, 28. 4. 2010, 8. 7. 2013, 3. až 7. 7. 2015 obs. Šv; **Šobes** 13. 3. 2007, 15. 3. 2007, 6. 4. 2007, 1. 4. 2008, 4. 10. 2011, 14. 4. 2013 obs. Šv; **Hradiště** 5. 4. 2007, 20. 4. 2010, 22. 3. 2012 obs. Šv; **Ječmeniště** 2. 9. 2008, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 25. 8. 2010, 24. 9. 2011, 27. 9. 2011, 2. 10. 2011, 22. 8. 2012, 7. 9. 2012, 19. 8. 2013, 23. 8. 2013, 28. 3. 2014 obs. Šv; **Mašovice** 8. 7. 2009 obs. Šv; **Lechovice** 22. 9. 2009 obs. Šv; **Podmolí** 9. 10. 2010 obs. Šv; **Hnanice** 14. 7. 2013, 22. 7. 2013 obs. Šv.

Na Znojemsku je druh všudypřítomný a obvykle hojný. Motýli vyhledávají nektaronosné rostliny, na jaře často trnky, slivoně, mahalebku, pampelišku a v průběhu léta mnoho dalších, např. komuli, soustřeďují se na kvetoucích vojtěškových polích. Sluní se na holé zemi, kamelech, skalách, zdech. Koncem léta vyhledávají kvasící ovoce.

104. *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758)

– **babočka kopřivová** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na lesních i nelesních biotopech, kde se vyskytuje živná rostlina housenek, kopřiva dvoudomá. Početnost v jednotlivých letech výrazně kolísá. Např. v první polovině 90. let 20. století na Znojemsku zcela vymizel (žádná pozorování výskytu v letech 1994 až 1996), teprve v letech 1997 a 1998 se začali objevovat ojedinelí motýli a častější výskyt byl zaznamenán v roce 1999. V dalších letech se početnost vrátila na obvyklou úroveň, tj. všeobecné rozšíření. Vývoj má dvougenerační, dospělci se po přezimování objevují od III. do začátku V. (někdy se jednotliví motýli probudí v teplých dnech už v II., např. 7. 2. 1989 na lokalitě Znojmo), zakládají první generaci (let konec V. až pol. VII.), na kterou navazuje druhá generace (VIII. až X.). Část dospělců první generace v VII. upadá do letní diapauzy, ze které se probouzejí koncem VIII. Přezimují dospělci na chráněných místech, často ve sklepích, kůlnách, na půdách apod.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Znojmo** 7. 2. 1989 1 ex., 9. 3. 2014 obs. Šv; **Šobes** 1998, 1999, 6. 3. 2007, 13. a 15. 3. 2007, 26. 3. 2007, 6. 6. 2007, 4. 10. 2011, 21. 3. 2012, 23. 4. 2012, 14. 4. 2013, 10. 3. 2014, 29. 5. 2015 obs. Šv; **Havraníky** 27. 3. 2006 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 9. 8. 2006, 8. 7. 2013, 1. a 3. 7. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 19. 8. 2009, 15. 6. 2010, 30. 9. 2011, 28. 3. 2014 obs. Šv; **Hnanice** 21. 3. 2012, 25. 5. 2012, 29. 5. 2015 obs. Šv; **Hradiště** 22. 3. 2012 obs. Šv; **Čížov** 14. 6. 2012, 2. 6. 2014 obs. Šv; **Mašovice** 15. 8. 2012, 3. 7. 2013, 16. 6. 2014, 16. 6. 2015 obs. Šv; **Podmyče** 16. 6. 2014 obs. Šv.

Motýli se na Znojemsku zdržují na květnatých loukách, kvetoucích vojtěškových polích, v zahradách, parcích, na suchopárech, sluní se na kamenech i zdech. V jarním období vyhledávají kvetoucí jívky a různé kvetoucí byliny, v letním období např. komuli a jetel.

105. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758)

– **babočka admirál** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na lesních i nelesních biotopech, kde se vyskytuje hlavní živná rostlina housenek, kopřiva dvoudomá. Motýli se rádi sluní např. na stěnách, vyhledávají medující rostliny, mízotoky na poraněných stromech a kvasící ovoce. Početnost v jednotlivých letech závisí na přiletu tažných jedinců ze Středomoří. Vývoj má dvougenerační, v průběhu května motýli z jihu zakládají novou generaci (let konec VI. až VII.) a v podmínkách Znojemska se pravidelně vyvíjí ještě podzimní generace (pol. VIII. až zač. XI.). V podzimním období část motýlů migruje zpět na jih. Většina zimujících motýlů zahyne a jen v některých příznivých zimách jednotliví motýli přežijí (na Znojemsku v letech 2001, 2003, 2005 pozorování ojedinele motýli v III. až IV.). Výjimkou byl rok 2007, kdy byla pozorování, zřejmě přezimujících motýlů, v lednu až dubnu opakovaná.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Podmolí – Nový Hrádek** 1. 4. 2001, 28. 3. 2003, 16. 4. 2005 vždy 1 ex. obs. Dí; **Hnanice** 17. 10. 2006 1 ex. obs. Šv; **Šobes** 6. 3. 2007 1 ex. obs. Šv; **Čejkovice** 12. 4. 2007 obs. Šv; **Hrabětice** 23. 5. 2009 obs. Šv; **Popice** 19. 8. 2009 obs. Šv; **Mašovice** 17. 4. 2010 1 ex. obs. Dí; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 8. až 12. 7. 2013 desítky ex., 30. 6. až 7. 7. 2015 desítky ex. obs. Šv; **Ječmeniště** 18. 7. 2008, 22. 8. 2008, 2. 9. 2008, 15. 6. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 27. 9. 2011, 12. až 22. 8. 2012 desítky ex., Šv; 20. 10. 2012 1 ex. obs. Šv; **Znojmo** 22. 9. 2013, 6. 10. 2014 1 ex. obs. Šv; **Popice – Pustý vrch** 13. 4. 2016 2 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku je v letním a podzimním období častý výskyt na lesních pasekách a cestách, ve větrolamech, vinicích, zahradách i v okolí lidských sídlišť a na kvetoucích vojtěškových polích. V podzimním období někdy jednotliví motýli zůstávají i několik dní na určitém vymezeném místě, např. části zahrady, kde nacházejí kvasící ovoce, a toto teritorium hájí.

106. *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758)

– **babočka bodláková** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící častěji na nelesních biotopech, kde se vyskytují hlavní živné rostliny housenek, bodláky a pcháče. Početnost v jednotlivých letech závisí na přiletu tažných jedinců z jihu a jihovýchodu. Druh v našich podmínkách není schopen přezimovat v žádném vývojovém stadiu. Vývoj má dvougenerační, v průběhu dubna až června motýli z jihu zakládají novou generaci (let konec VI. až VII.) a v podmínkách Znojemska se pravidelně vyvíjí ještě druhá generace (pol. VIII. až X.). V podzimním období se motýli vrací na jih. V roce 2009 proběhla v květnu masová migrace z jihu, kdy v průběhu několika týdnů v denních hodinách tisíce motýlů prudce prolétávaly krajinou severním směrem. Odpočívající jedinci se ve stovkách shromažďovali na místech s kvetoucími bylinami, keři i stromy.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Horní Kounice** 11. 7. 1994 obs. Št; **Hnanice** 2002, 22. 7. 2011, 21. 7. 2013, 4. 7. 2015 obs. Šv; **Čermákovice** 27. 7. 2003 obs. Št; **Šobes** 4. 7. 2006 obs. Šv; **Ječmeniště** 20. 6. 2008, 18. 7. 2008, 31. 8. 2009, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010, 24. 9. až 1. 10. 2011, 22. až 23. 8. 2012, 10. až 11. 9. 2012, 23. 7. 2013 obs. Šv; **Hrabětice** 17. 5. 2009, 23. 5. 2009 desítky až stovky ex. obs. Šv; **Vranov n. D.** 20. 5. 2009, 20. 7. 2012, 2. až 3. 7. 2015 obs. Šv; **Mašovice** 15. 6. 2009, 17. 6. 2013, 22. 6. 2014 obs. Šv; **Bitov** 20. 9. 2009 obs. Šv; **Lechovice** 23. 9. 2009 obs. Šv; **Hnanice** 22. 7. 2011, 21. 7. 2013, 4. 7. 2015 obs. Šv; **Hradiště** 24. 9. 2011 10 ex. obs. Dí; 14. 7. 2013, 6. 7. 2015 obs. Šv; **Šatov** 3. 9. 2012 obs. Šv.

Na Znojemsku se v letním až podzimním období motýli zdržují na květnatých loukách, kvetoucích vojtěškových polích, ve vinicích i na suchopárech a také na polních cestách, kde posedávají na holých místech, rádi se sluní na holé zemi, stěnách nebo kamenech a vyhledávají kvetoucí keře a byliny, např. kustovnici.

107. *Araschnia levana* (Linnaeus, 1758)

– **babočka sítkovaná** – A

Rozšířený druh, žijící v údolí řek a potoků, na květnatých loukách, okrajích lesů a lesních pasekách, i na sušších biotopech v otevřené krajině, kde se vyskytuje živná rostlina housenek, kopřiva dvoudomá. Na Znojemsku má tři generace (pol. III. až pol. V., konec VI. až VII., pol. VIII. až zač. IX.). Dospělci jarních a letních generací jsou odlišně zbarvení. Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Šobes** 1988, 1989, 24. 3. 1990, 2. 4. 1990 více ex., 14. 7. 2005, 4. 7. 2006, 2007, 22. 4. 2009, 21. 8. 2009, 13. 8. 2012 obs. Šv; **Tavíkovice** 23. 7. 1993 obs. Št; **Hnanice** 4. 7. 2006, 13. 8. 2012, 22. 7. 2013, 12. 5. 2012 obs. Šv; **Čermákovice** 14. 4. 2007, 27. 4. 2009 obs. Št; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 1. 7. 2007, 28. 4. 2010, 17. 7. 2013, 30. 6. 2015, 5. 7. 2015 obs. Šv; **Lubnice** 15. 8. 2007 obs. Šv; **Ječmeniště** 14. 4. 2009, 29. 4. 2010, 7. 7. 2010, 9. 8. 2010, 25. 8. 2010, 18. až 21. 8. 2011, 13. 8. 2012, 18. 8. 2012, 17. až 23. 8. 2013, 28. 3. 2014, 19. 4. 2014,

24. 4. 2014 obs. Šv; **Bítov** 19. 4. 2009 obs. Šv; **Hrabětice** 6. 8. 2009 obs. Šv; **Podmyče** 8. 7. 2012 obs. Šv.

Druh je na Znojemsku lokálně hojný, motýli navštěvují různé kvetoucí rostliny, sají na mokré půdě a sluní se na stěnách a kamenech.

108. *Melitaea cinxia* (Linnaeus, 1758)

– **hnědásek kostkovaný** – A

Lokálně se vyskytující, v některých letech lokálně hojný druh, žijící na lesostepích, výslunných svazích, suchých i svěžích loukách, lesních světlínách, okrajích cest, kde se vyskytují živné rostliny housenek, různé druhy jitrocelů, rozrazil, chrpa. V podmínkách Znojemska má jednu generaci (od první dekády V. do poloviny VI.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Šobes** 16. 5. 1988, 30. 5. 2005, 13. 5. 2007 obs. Šv; 26. 5. 1994, 19. 5. 2007 obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 16. 5. 1990 obs. Dí; 25. 5. 2011, 4. 6. 2015 obs. Šv; **Hradiště** 14. 5. 1993 obs. Vt; **Podmolí** 17. 5. 1994, 19. 5. 2007 obs. Vt; **Hnanice** 24. 5. 1994 obs. Vt; 3. 6. 2010, 25. 5. 2012, 29. 5. 2012, 15. 5. 2012, 12. 5. 2015, 22. 5. 2016, 2. 6. 2016 obs. Šv; **Havraníky** 27. 5. 2006 hojně obs. Dí; **Jamolice** 13. 6. 2006, 22. 5. 2007, 13. 6. 2014 obs. Šv; **Čížov** 18. 5. 2007, 22. 5. 2010 obs. Vt; 18. 6. 2016 obs. Dí; **Lukov – Gálišská louka** 15. 5. 2008, 24. 5. 2011 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 20. 5. 2009 obs. Šv; **Popice** 19. 5. 2011 obs. Šv; **Konice** 20. 5. 2013 obs. Vt.

Nejčastěji se vyskytuje na vřesovištích mezi Znojmem, Konicemi, Popicemi, Havraníky a Hnanicemi, motýli rychle proletují nízko nad vegetací, kolem polních cest, sluní se na zemi nebo rostlinách, vyhledávají kvetoucí byliny.

109. *Melitaea phoebe* (Goeze, 1779)

– **hnědásek diviznový** – C

Velmi vzácný druh, žijící na teplých křovinatých stepích a lesostepích i na pasekách a světlínách listnatých lesů, kde se vyskytují živné rostliny housenek, chrpa luční a ch. čekánek. V ČR postupně vymizel, poslední nálezy na jižní a východní Moravě jsou z let 2004 a 2013. V podmínkách Znojemska má jednu generaci (konec V. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Tvoříhráz** 28. 7. 1978 1 ex. lgt., coll. Vt (Švestka et Vítek 1988); **Vevčice** 25. 5. 1989 1 ex. obs. Jo; **Hnanice** 19. 6. 2011 1 ex. lgt., coll. Šv; 21. 6. 2011 1 ex. lgt., coll. Šv (Šumpich et al. 2014).

Na Znojemsku se vyskytuje jednotlivě a velmi vzácně (1978, 1989, 1997, 2011), nebyl dosud prokázán výskyt stálé populace. Motýli vyhledávají květnaté lokality, sluní se na přízemní vegetaci, vyhledávají kvetoucí byliny, létají nízko nad zemí. Trvalý návrat druhu na Znojemsko není vyloučen.

110. *Melitaea didyma* (Esper, 1779)

– **hnědásek květelový** – A

Nehojný, lokálně rozšířený druh, žijící na stepních, lesostepních i skalnatých biotopech, výslunných okrajích vinohradů, květnatých suchých místech, kde se vyskytují některé z mnoha živných rostlin housenek, např. lnice, černýš, jitrocel, rozrazil aj. V Čechách již vymizel, přežívá na západní,

jižní a střední Moravě. V podmínkách Znojemska má jednu generaci (zač. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 10. 9. 1987 1 ex. coll. Šv; 24. 8. 1989 hojně obs. Šv; 29. 7. 2008 obs. Sa; 18. 7. 2012 obs. Vt; **Lubnice** 20. 7. 1989 1 ex. obs. Šv; **Čížov** 6. 7. 1989 2 ex. obs. Šv; **Popice** 15. 6. 1989 1 ex. obs. Šv; **Čížov** 6. 7. 1989 obs. Šv; **Jamolice** 21. 7. 1989, 5. 7. 2013 obs. Šv; **Popice** 27. 7. 1990, 18. 7. 2013 obs. Vt; **Podmolí** 26. 6. 1992 obs. Vt; **Vranov n. D. – Braitava** 9. 7. 1992 obs. Vt; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 23. 7. 1992 obs. Vt; **Hnanice** 19. 7. 1994, 18. 7. 2008 obs. Vt; 17. 6. 2013 1 ex., 21. 7. 2013 3 ex., 26. 7. 2013 2 ex., 6. 7. 2014 2 ex., 15. 8. 2014 1 ex., 2. a 3. 6. 2016 10 ex. obs. Šv; **Hradiště** 13. 7. 2010 1 ex. obs. Šv; **Mašovice** 3. 8. 2014 1 ex. obs. Šv.

Nejčastěji se vyskytuje mezi Znojmem, Konicemi, Popicemi, Havraníky a Hnanicemi, kde může být v některých letech lokálně hojnější. Na ostatních lokalitách se vyskytuje spíše jednotlivě. Motýli vyhledávají květy bylin, sluní se na zemi, kamenech, přízemní vegetaci, létají nízko nad zemí.

111. *Melitaea trivia* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– **hnědásek jižní** – V

V ČR se vyskytoval jen velmi lokálně na jižní a jihozápadní Moravě na teplých stepních až lesostepních lokalitách, na vátých písčích, případně na okrajích vinohradů, kde rostly živné rostliny housenek, různé druhy divizen. Vývoj má dvougenerační (V. až VI., VII až VIII.). Přezimuje housenka. Na Znojemsku vymizel již v první polovině 20. století.

Šumpich (2011) uvádí historický výskyt dvou exemplářů na lokalitě Znojmo (17. 7. 1937, 8. 6. 1939).

Motýli létají nízko nad zemí, vyhledávají květy bylin, sluní se na zemi, kamenech, přízemní vegetaci.

112. *Melitaea diamina* (Lang, 1789)

– **hnědásek rozrazilový** – V

Druh rozšířený především v podhorských oblastech na rašelinných a podmáčených loukách s výskytem živných rostlin housenek, kozlíku lékařského a k. dvoudomého. Na Moravě se vyskytuje již jen ojediněle. Ve střeoevropských podmínkách má vývoj jednogenerační (konec V. až zač. VIII.). Přezimuje housenka. Na Znojemsku vymizel již v první polovině 20. století.

Šumpich (2011) uvádí historický výskyt na Znojemsku v roce 1937.

Motýli létají nízko nad vegetací, vyhledávají květy bylin, sluní se na listech.

113. *Melitaea athalia* (Rottemburg, 1775)

– **hnědásek jitrocelový** – A

Rozšířený a hojný druh, žijící na suchých i vlhkých biotopech, na okrajích lesů, stepích i lesostepích, lesních loukách a světlínách, vlhkých až podmáčených loukách, kde se vyskytují některé z mnoha živných rostlin housenek, např. jitrocel, rozrazil, černýš, náprstník, lnice. Vývoj má v podmínkách Znojemska jednogenerační (konec V. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Popice** 10. 6. 1989, 15. 6. 1989, 2. 6. 1990 obs. Šv; **Lubnice** 27. 6. 1989 obs. Šv; **Čížov** 6. 7. 1989, 14. 6. 2012, 11. 7. 2013, 25. 6. 2015, 22. 6. 2016 obs. Šv; 18. 6. 2016 obs. Dí; **Hradiště** 2. 6. 1990, 11. 6. 2011 obs. Šv; **Vranov n. D.** 25. 5. 2007, 22. 6. 2007, 5. 7. 2015 obs. Šv; **Šobes** 6. 6. 2007, 10. až 11. 6. 2009, 13. 6. 2011 obs. Šv; **Hnanice** 8. 6. 2009, 10. 6. 2011, 13. 6. 2011, 3. 6. 2014, 11. 6. 2014, 17. 6. 2014, 29. 5. 2015 obs. Šv; **Mašovice** 15. 6. 2009, 18. 6. 2010, 4. 7. 2010, 18. 5. 2011, 14. 6. 2011, 16. 6. 2015, 24. 6. 2016 obs. Šv; **Jamolice** 5. 7. 2013, 28. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku druh žije na mnoha lokalitách, avšak v letech 2015 a 2016 jeho populační hustota silně poklesla. Motýli rádi společně usedají na vlhkou půdu, vyhledávají květy bylin, sluní se na kamenech i vegetaci.

114. *Melitaea aurelia* (Nickerl, 1850)

– **hnědásek černýšový** – A

115. *Melitaea britomartis* (Assman, 1847)

– **hnědásek podunajský** – A

Uvedené dva druhy jsou makroskopicky dle vzhledu nerozlišitelné a spolehlivě se odlišují podle kopulačních orgánů. Rozdíly také nejsou v biotopové vazbě, žijí na křovinatých stepích, lesostepích, výslunných lesních okrajích. Živnými rostlinami housenek obou druhů jsou jitrocel, rozrazil, černýš, kokrhel. Vývoj mají jednogenerační, doba letu (pol. VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – komplex druhů *Melitaea aurelia/britomartis*: **Popice** 7. 7. 1987, 16. 6. 1988, 10. 6. 1989, 15. 6. 1989, 8. 6. 1993, 12. 6. 2002 obs. Šv; 27. 6. 1996 8 ex., 24. 6. 1997 2 ex., 13. 6. 2003 obs. Vt; **Šobes** 18. 6. 1988, 8. 6. 1993, 16. 6. 1993, 10. až 11. 6. 2009 obs. Šv; **Havraníky** 27. 6. 1989 3 ex., 4. 7. 1989 9 ex., 28. 6. 1990 hojný obs. Vt; 20. 6. 1999 hojný, 26. 6. 1999 hojný, 19. 6. 2012 1 ex., 23. 6. 2012 5 ex. obs. Dí; **Lubnice** 27. 6. 1989, 19. 6. 2002 obs. Šv; **Vevčice** 13. 6. 1990 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 24. 6. 2006, 19. 6. 2007 hojný, 24. 6. 2008 hojný obs. Vt; 15. 6. 2009, 8. 7. 2009, 15. 6. 2009, 18. 6. 2010, 4. 7. 2010, 6. 7. 2012, 11. 7. 2012, 3. 7. 2013, 16. 6. 2014, 22. 6. 2014, 10. 8. 2014, 24. 6. 2015, 30. 6. 2016 obs. Šv; 12. 7. 2014 obs. Dí; **Hnanice** 3. 7. 2007, 12. 6. 2002, 21. 6. 2004, 12. 6. 2015 obs. Šv.

Výskyt *M. aurelia* byl prokázán na lokalitách Mramotice v roce 1965 (Šumpich 1998, 2011), Vevčice 3. 7. 2012 (Šumpich et Vítek 2014), Mašovice – střelnice 12. 7. 2014 (Dí lgt., coll.; J. Šumpich det., gen prep.).

Výskyt *M. britomartis* byl prokázán na lokalitách Mašovice – střelnice 28. 6. 2015 (Dí lgt., coll.; J. Šumpich det., gen prep.) a Havraníky 26. 6. 1981 (Vt lgt., coll.; F. Hřeben det., gen prep.).

Častý a lokálně hojný výskyt byl zaznamenán na vřesovištích mezi Popicemi, Havraníky a Hnanicemi, avšak po roce 2000 postupně početnost klesala na úroveň jednotlivého výskytu. Nadále zůstává hojnější pravidelný výskyt u Mašovic, i když i tam po roce 2010 početnost výrazně poklesla. Motýli pomalu létají nízko nad vegetací a vyhledávají květy bylin, zejména chrastavce.

Čeľad: Soumračníkovití – Hesperidae

Ze 17 druhů soumračníkovitých, zjištěných v ČR, bylo na Znojemsku zjištěno 15 druhů, z nichž tři se vyskytují zcela ojediněle. Jsou to *Pyrgus armoricanus* a *Thymelicus acteon*, kteří jsou na hranici vyhynutí. *Spialia orbifer* byl zjištěn jen jednou v celé ČR.

Ve sledovaném období 1969–2016 došlo ke dvěma změnám v zastoupení druhů čeledi soumračníkovitých. Byly objeveny druhy *Pyrgus armoricanus* a *Spialia orbifer*.

116. *Erynnis tages* (Linnaeus, 1758)

– **soumračník máčkový** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na stepích, suchých loukách, kamenitých lokalitách, kolem polních cest, kde rostou živné rostliny housenek, čičorka, štírovník, podkovka. Vývoj má dvougenerační (IV. až V., pol. VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Havraníky** 26. 7. 1988 obs. Vt; **Šobes** 10. 5. 1993 obs. Vt; 23. 4. 2012 obs. Šv; **Podmolí** 13. 5. 1993, 26. 5. 1995 obs. Vt; **Lukov** 1996, 15. 5. 2008 obs. Vt; **Načeratický kopec** 9. 5. 2004, 30. 4. 2005 obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 1994 obs. Ma; **Hnanice** 28. 7. 2002, 26. 4. 2003, 29. 6. 2003, 20. 4. 2012 obs. Šv; **Jamolice** 5. 8. 2004 obs. Šv; **Tasovice** 26. 4. 2007 obs. Vt; **Hradiště** 18. 7. 2007 obs. Šv; **Čížov** 8. 5. 2008 obs. Vt; 23. 7. 2013 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 5. 2008, 18. 7. 2008, 21. a 22. 4. 2009, 29. 4. 2010, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010 obs. Šv; **Mašovice** 28. 4. 2011, 24. až 28. 4. 2012, 8. 4. 2014, 22. 4. 2016, 30. 4. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, často je hojný. Motýli létají rychle nízko nad zemí, sluní se na vegetaci, kamenech a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. pampelišku.

117. *Carcharodus alcaeae* (Esper, 1780)

– **soumračník slézový** – A

Lokální, nehojný druh, žijící na stepních lokalitách, křovinatých lesostepích, výslunných svazích, polních cestách, okrajích vinic, druhotných stanovištích, kde rostou živné rostliny housenek, sléz a topolovka. V podmínkách Znojemska má tři generace (pol. IV. až V., pol. VI. až VII., pol. VIII. až IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Šobes** 2. 6. 1991, 19. 7. 1994 obs. Vt; 26. 5. 2004 obs. Šv; **Hnanice** 1994 obs. Vt; 4. 7. 2006, 5. 5. 2016 obs. Šv; **Ječmeniště** 20. 6. 2008, 8. 7. 2008, 18. 7. 2008, 4. 8. 2008, 22. 8. 2008, 2. 9. 2008, VII. 2009, VIII. 2009, 7. 7. 2010, 16. 7. 2010, 25. 8. 2010, 4. 8. 2016, 7. 8. 2016, 28. 8. 2016, 2. 9. 2016 obs. Šv; **Šatov – Peklo** 3. 9. 2012 obs. Šv; **Znojmo – město** 12. 5. 2014, 20. 7. 2014 obs. Šv; **Hradiště** 18. 8. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně, obvykle jednotlivě, hojnější výskyt byl zaznamenán v letech 2008 až 2010 a 2016 na lokalitě Ječmeniště. Motýli létají rychle nízko nad zemí, sluní se na listech i holé zemi, sají na vlhké půdě, vyhledávají květy bylin, např. pampelišku, čičorku, žebříček.

118. *Spialia sertorius* (Hoffmannsegg, 1804)– **soumračník skořicový** – C

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na výslunných skalnatých stepích, kamenitých vápencových stráních i druhotných stanovištích, kde roste živná rostlina housenek, krvavec menší. V podmínkách Znojemska má dvougenerační vývoj (pol. IV. až pol. VI., VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Lubnice** 15. 8. 2007 2 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje velmi vzácně a jednotlivě. Motýli létají rychle nízko nad vegetací, sluní se na rostlinách, kamenech i holé zemi, vyhledávají květy bylin, např. štírovník, hlaváč aj.

119. *Spialia orbifer* (Hübner, 1823)– **soumračník kruhoskvrnný** – C

Velmi vzácný druh, který z jihu sporadicky zalétá až do střední Evropy. Žije na výslunných skalnatých stepích, kamenitých vápencových stráních, kde roste živná rostlina housenek, krvavec menší. Vývoj má dvougenerační (V. až VI., VII. až VIII.). Přezimuje housenka.

V ČR byl zjištěn jeden exemplář na vřesovišti u Havraníků 16. 5. 1998 (Šumpich 2011).

120. *Pyrgus malvae* (Linnaeus, 1758)– **soumračník jahodníkový** – A

Rozšířený a hojný druh, žijící na svěžích i suchých loukách, stepích i lesostepích, výslunných svazích i druhotných stanovištích, kde rostou živné rostliny housenek, mochny, ostružiníky, jahodníky aj. V podmínkách Znojemska byla dosud pozorována jarní generace (pol. IV. až zač. VI.). Přezimuje kukla.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čížov** 1994 obs. Ma; **Vranov n. D.** 1994 obs. Ma; 28. 4. 2010 obs. Šv; **Lukov** 30. 4. 2002, 3. 5. 2005, 9. 5. 2008 obs. Vt; **Hnanice** 28. 5. 2002, 8. 6. 2004, 18. 4. 2012, 12. 5. 2012, 5. 5. 2016, 22. 5. 2016 obs. Šv; **Hradiště** 25. 4. 2006, 20. 4. 2010, 22. 4. 2015, 27. 4. 2015 obs. Šv; **Podmolí** 11. 5. 2006, 18. 5. 2006 obs. Vt; **Čížov** 18. 5. 2006 obs. Vt; **Tasovice** 26. 4. 2007 obs. Vt; **Jamolice** 17. 5. 2008 obs. Šv; **Ječmeniště** 14. 4. 2009 obs. Šv; **Mirolavské kopce** 24. 4. 2009 obs. Vt; **Mašovice** 25. 4. 2012, 28. 4. 2012, 8. 4. 2014, 22. 4. 2016, 30. 4. 2016 obs. Šv; 1. 5. 2012 obs. Dí; **Havraníky** 8. 5. 2014 obs. Dí; **Šobes** 13. 4. 2016 obs. Šv; **Popice** 2. 6. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na mnoha místech, často je hojný. Motýli létají nízko nad vegetací, sluní se na rostlinách, sají na vlhké půdě a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. pampelišku, jahodník aj.

121. *Pyrgus armoricanus* (Oberthür, 1910)– **soumračník podobný** – C

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na skalních stepích, suchých loukách a pastvinách, neobdělávaných plochách, kde rostou živné rostliny housenek, mochny. Vývoj má dvougenerační (V. až VI., VII. až zač. X.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku byl zjištěn jeden exemplář u Popic 17. 5. 1982 (Švestka et Vitek 1988).

122. *Pyrgus serratulae* (Rambur, 1840)– **soumračník mochnový** – B

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na kamenitých stepních stráních, vřesovištích, pastvinách a úhorech, kde rostou živné rostliny housenek, mochny. Vývoj má jednogenerační (konec IV. až pol. VI.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 26. 5. 1987, 26. 5. 2011 3 ex. obs. Vt; 21. 5. 2016 2 ex. obs. Dí; **Hradiště** 12. 5. 1994 1 ex., 5. 5. 2000 obs. Vt; **Popice** 16. 5. 1994 10 ex., 22. 5. 1999 1 ex. obs. Vt; 2. 6. 2015 1 ex. obs. Šv; 21. 5. 2016 1 ex. obs. Dí; **Šobes** 26. 5. 1994 1 ex. obs. Vt; **Černín** 1. 6. 1994 obs. Vt; **Podmolí** 22. 5. 1999 1 ex. obs. Vt; **Načeratický kopec** 27. 5. 2005 1 ex. obs. Vt; **Jamolice** 13. 6. 2005 1 ex., 8. 6. 2006 1 ex. obs. Šv; **Hnanice** 12. 5. 2015 1 ex. obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje jednotlivě, nejčastěji na vřesovištích od Kraví hory až po Hnanice, hojnější výskyt byl zaznamenán v roce 1994 u Popic. Motýli létají rychle nízko nad vegetací, sluní se na listech i kamenech a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. zběhovce, pampelišku, hvozdík.

123. *Pyrgus carthami* (Hübner, 1813)– **soumračník proskurníkový** – A

Lokální, obvykle nehojný druh, žijící na teplých stepních a skalnatých lokalitách, stráních s řídkým vegetačním krytem, kde rostou živné rostliny housenek, mochny. Vývoj má jednogenerační (V. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 1994 obs. Ma; 27. 5. 1998 obs. Vt; **Popice** 23. 5. 1994, 1. 6. 2015 obs. Vt; 23. 5. 2009 obs. Šv; **Jamolice** 11. 6. 2002, 20. 6. 2002, 5. 8. 2004, 19. 6. 2006, 17. 5. 2008 obs. Šv; **Hnanice** 23. 5. 2003, 30. 5. 2005, 25. 5. 2012, 6. a 7. 6. 2013 obs. Šv; 25. 6. 2009 obs. Vt; **Načeratický kopec** 27. 5. 2005, 1. 5. 2007 obs. Vt; **Hradiště** 20. 4. 2010 obs. Šv; **Vevčice** 7. 6. 2010 obs. Šv; **Havraníky** 26. 5. 2011 obs. Vt; 5. 6. 2011, 8. 5. 2014 obs. Dí.

Na Znojemsku se vyskytuje na řadě míst, nejčastěji na vřesovištích od Kraví hory až po Hnanice, kde je v některých letech hojný. Motýli létají rychle nízko nad zemí, sluní se na vegetaci, kamenech i holé zemi, rádi sají na vlhké půdě a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. šalvěj, dobromysl, mateřídoušku aj.

124. *Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771)– **soumračník černohnědý** – A

Lokální, nehojný druh, žijící na výslunných stepích a lesostepích, svěžích i vlhkých loukách, kde rostou živné rostliny housenek, třtina, bezkoleneček, válečka. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Lukov** 4. 7. 1991, 1997 obs. Ma; **Podmolí** 26. 6. 1992, 21. 7. 1992 obs. Vt; **Popice** 2. 7. 1992 obs. Vt; 1995 obs. Ma; **Šobes** 1. 8. 1992, 19. 7. 1994 obs. Vt; **Hnanice** 19. 7. 1994 obs. Vt; 21. 6. 2002, 2. 7. 2002, 21. a 22. 7. 2013, 4. 7. 2015 obs. Šv; **Konice** 1998 obs. Ma;

Hrabětice 24. 6. 2008 obs. Vt; **Ječmeniště** 7. 7. 2009, 7. 7. 2010, 16. 7. 2010, 17. 6. 2014 obs. Šv; 14. 7. 2013, 20. 7. 2013 (Šumpich et Vítek 2014).

Na Znojemsku se vyskytuje na nemnoha místech, obvykle spíše jednotlivě, hojnější výskyt byl zaznamenán v letech 2010 a 2014 na lokalitě Ječmeniště. Motýli poletují přerušovaně nad vegetací, sluní se na listech a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. dobromysl, kozinec aj.

125. *Carterocephalus palaemon* (Pallas, 1771)

– **soumračník jitrocelový** – A

Rozšířený, nehojný druh, žijící na suchých, svěžích i mokřích loukách, stepích i lesostepích, lesních pasekách, kde rostou živné rostliny housenek, různé trávy, např. třtina, válečka, bojínek, srha, bezkolonec. Vývoj má jednogenerační (V. až VI.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Čížov** 9. 6. 1995 obs. Vt; **Havraníky** 1996 obs. Ma; **Vranov n. D. – Braitava** 10. 5. 1998 obs. Vt; **Lukov** 10. 5. 2002 obs. Vt; **Hnanice** 12. 5. 2003, 25. 5. 2012, 22. 5. 2016 obs. Šv; **Vranov n. D. – pod Ledovými slujemi** 16. 5. 2006, 11. 5. 2007 obs. Vt; 14. 6. 2008, 20. 5. 2009, 13. 6. 2013, 2. 6. 2015 obs. Šv; **Podmolí** 18. 5. 2006, 18. 5. 2009, 16. 5. 2011 obs. Vt; **Jamolice** 8. 6. 2006, 17. 5. 2008 obs. Šv; **Šobes** 14. 5. 2008 obs. Vt; **Hrabětice** 17. 5. 2009 obs. Šv; **Mašovice** 2. 5. 2011, 6. 5. 2012 obs. Šv; **Hradiště** 6. 6. 2013 obs. Šv; **Podmyče** 2. 6. 2015 obs. Šv; **Hrabušice** 23. 5. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje na mnoha lokalitách, obvykle jednotlivě. Motýli posedávají a sluní se na vegetaci, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. kakost, smolničku, jetel, vikev aj.

126. *Thymelicus sylvestris* (Poda, 1761)

– **soumračník metlicový** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na lesostepích, suchých i vlhkých loukách, okrajích lesů a vinic, kolem polních cest, kde rostou živné rostliny housenek, trávy, např. medyněk, psárka, srha, válečka. Vývoj má jednogenerační (VI. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Havraníky** 1994 obs. Dí; **Čížov** 1994 obs. Dí; **Hnanice** 12. 6. 2002, 19. 6. 2011 obs. Šv; **Jamolice** 11. 6. 2002, 5. 7. 2013 obs. Šv; **Popice** 12. 6. 2002 obs. Šv; **Mašovice** 14. 6. 2011, 22. 6. 2014, 16. 6. 2015, 24. 6. 2015, 28. 6. 2015 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 6. 2008 obs. Šv; **Hrabětice** 3. 6. 2009 obs. Šv; **Hradiště** 29. 6. 2015 obs. Šv.

Na Znojemsku je na mnoha lokalitách hojný. Motýli poletují nad vegetací, sluní se na rostlinách, rádi sají na mokré půdě, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. hvozdík, chrastavec, šalvěj aj.

127. *Thymelicus lineola* (Ochsenheimer, 1806)

– **soumračník čárečkovaný** – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na stepích, suchých i vlhkých loukách, okrajích lesů a vinic, kolem polních cest, kde rostou živné rostliny housenek, trávy, např. srha, válečka,

jílek, bojínek, třtina. Vývoj má jednogenerační (VI. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čížov** 1994 obs. Dí; 12. 7. 2013, 24. a 25. 6. 2015 obs. Šv; **Popice** 12. 6. 2002 obs. Šv; **Hnanice** 12. 6. 2002, 2. 7. 2002, 11. 6. 2012 obs. Šv; **Ječmeniště** 12. 6. 2008, 20. 6. 2008, 8. 7. 2008, 7. 7. 2010 obs. Šv; **Hradiště** 15. 7. 2010 obs. Šv; **Jamolice** 5. 7. 2013, 13. 6. 2015 obs. Šv; **Mašovice** 22. 6. 2014, 25. 6. 2015, 24. 6. 2016 obs. Šv.

Na Znojemsku je na mnoha lokalitách hojný. Motýli poletují nad vegetací, sluní se na rostlinách, rádi sají na mokré půdě, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. dobromysl, hvozdík, chrastavec, šalvěj aj.

128. *Thymelicus acteon* (Rottemburg, 1775)

– **soumračník žlutoskvrnný** – C

Velmi vzácný druh, žijící na lesostepích a křovinatých lesních stráních, kde rostou živné rostliny housenek, trávy, např. válečka, pýr, třtina. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Čížov – Hardegská stráň** 11. 7. 2013 1 ex. lgt., coll. Šv (Šumpich et al. 2014).

Na Znojemsku byl dosud znám výskyt na jediné lokalitě v NP Podyjí, a to z Vranova n. D. z roku 1955 (Šumpich 2011). Nález z roku 2013 potvrdil velmi vzácný výskyt v regionu. Motýli rychle poletují nad vegetací, sluní se na listech a kamenech a sají nektar z různých bylin.

129. *Hesperia comma* (Linnaeus, 1758)

– **soumračník čárkovaný** – A

Lokální, nehojný druh, žijící na stepích, suchých lokách, pastvinách, kamenitých biotopech, kde rostou živné rostliny housenek, kostřava ovčí, smilka tuhá. Vývoj má jednogenerační (konec VII. až zač. IX.). Přezimuje housenka ve vaječném obalu.

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 28. 5. 1987 obs. Jo; **Popice** 22. 6. 1988 obs. Jo; **Havraníky** 26. 7. 1988, 24. 8. 1997, 23. 8. 1998, 15. 7. 2014, 27. 8. 2015 obs. Vt; **Šobes** 21. 8. 1993, 24. 8. 1997 obs. Vt; **Podmolí** 24. 8. 1997 obs. Vt; **Hnanice** 28. 7. 2002, 1. 8. 2002, 10. 8. 2006, 22. 7. 2011, 1. 8. 2012, 16. 8. 2012, 6. 8. 2013, 15. 8. 2016 obs. Šv; 7. 8. 2009 obs. Vt; **Vevčice** 29. 7. 2002, 10. 8. 2004 obs. Šv; **Jamolice** 4. a 5. 8. 2004, 12. 8. 2004 obs. Šv; **Mašovice** 20. 8. 2005 obs. Vt; 3. 8. 2014 4 ex., 10. 8. 2014 obs. Šv; **Hradiště** 20. 8. 2005 obs. Vt; 9. 8. 2015, 26. 8. 2015 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 1. 8. 2006, 18. 8. 2014 obs. Vt; **Ječmeniště** VII. 2009, VIII. 2009 obs. Šv; **Vranov n. D.** 8. 7. 2012 obs. Šv; **Načeratický kopec** 16. 8. 2014 obs. Vt.

Na Znojemsku se vyskytuje obvykle jednotlivě. Motýli létají velmi rychle nad vegetací, sluní se na rostlinách i povrchu země, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. bodlák, hlaváč, jestřábník aj.

130. *Ochlodes sylvanus* (Esper, 1777)– **soumračník rezavý** – A

Rozšířený a lokálně hojný druh, žijící na stepích, suchých i vlhkých loukách, lesních pasekách, suchých a skalnatých biotopech, kde rostou živné rostliny housenek, trávy, např. srha, bezkolenec, válečka, bojínek, třtina aj. Vývoj má jednogenerační, v nejteplejších polohách ČR se může objevit částečná druhá generace (konec V. až zač. VIII., konec VIII. až IX.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Čermákovice** 15. 8. 1989 obs. Št; **Čížov** 9. 6. 1995 obs. Vt; 16. 6. 2012 obs. Dí; **Hnanice** 28. 5. 2002, 1. 6. 2002, 2. 7. 2002, 19. 6. 2011, 3. 6. 2014 obs. Šv; **Tavíkovice** 11. 6. 2002 obs. Šv; **Jamolice** 11. 6. 2002 obs. Šv; **Tulešice** 20. 7. 2004 obs. Št; **Šobes** 14. 7. 2005 obs. Šv; 21. 5. 2012 obs. Vt; **Vranov n. D.** 1. 6. 2006 obs. Vt; 14. 6. 2008 obs. Šv; **Hradiště** 8. 7. 2008, 12. 7. 2010 obs. Šv; **Ječmeniště** 8. 7. 2008, 7. 7. 2009, 7. 7. 2010, 27. 7. 2010 obs. Šv; **Hrabětice** 28. 5. 2009 obs. Vt; 3. 6. 2009 obs. Šv; **Mašovice** 16. 6. 2014 obs. Šv; 22. 6. 2015 obs. Vt; **Podmyče** 14. 6. 2016 obs. Šv.

Na Znojmsku žije na mnoha místech, druhá generace dosud nebyla zaznamenána. Motýli létají rychle nad vegetací, sluní se na rostlinách, vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. chrastavec, ostružiník, chebdí aj.

Čeled: Vřetenuškovití – Zygaenidae

Z 22 druhů vřetenuškovitých, zjištěných v ČR, bylo na Znojmsku zjištěno 18 druhů (Vítek 2004), z toho 13 vřetenušek a 5 zelenáčků, vymizela vřetenuška chrastavcová – *Zygaena osterodensis*.

Ve sledovaném období 1969–2016 jako nově rozlišovaný druh přibyla *Zygaena minos*.

131. *Zygaena punctum* Ochsenheimer, 1808 – vřetenuška čtverotečná – B

Velmi lokální a vzácný druh, jehož areál zasahuje svým SZ okrajem na jižní Moravu. Žije na křovinatých stepích, lesostepích, úhorech, kde roste živná rostlina housenek, máčka. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – imága: **Havraníky** 28. 6. 1990, obs. Vt; **Hostěradice** 27. 6. 1993, 16. 6. 1998 obs. Vt; **Vémyslice – Kocourky** 6. 7. 1995 5 ex. obs. Vt; **Mirolavské kopce** 6. 7. 1995 15 ex., 21. 6. 1997 obs. Vt; **Šobes** 22. 6. 2003, 11. 7. 2004 obs. Vt; **Načeratický kopec** 7. 7. 2005, 19. 6. 2007 3 ex., 25. 6. 2009, 27. 6. 2012 obs. Vt.; **Ječmeniště** 12. 6. 2008 obs. Šv; **Hradiště** 16. 6. 2008, 12. a 13. 7. 2010 6 ex. (Šumpich et al. 2014), 2. 7. 2015 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 24. 6. 2012 obs. Vt; **Hnanice** 26. 6. 2012 obs. Vt.

Pozorování – housenky: **Konice** 1989, 1990, 1999, 2001, 2005 30 ex., 2007 přes 100 ex., 31. 5. 2016; **Popice** 1991, 1992, 1996, 2009, 31. 5. 2016; **Havraníky** 1993; **Hnanice** 1994, 2000, 2002; **Mirolavské kopce** 1994, 1995, 1996 15 ex., 1997, 2008; **Oleksovice** 1995, 1996; **Havraníky** 1996 25 ex., 1997, 2001 10 ex., 2009 13 ex., 2013, 3. 6. 2016 8 ex.;

Znojmo – Kraví hora 1997, 2000 15 ex., 2001; **Vémyslice – Kocourky** 1997; **Šatov** 2001, 2004; **Popice – Pustý kopec** 2003, 2006, 2009, 2010; **Tasovice** 2003, 2004; **Výrovce** 2004; **Němčičky** 2004; **Rudlice** 2004; **Dyje** 2004; **Dobšice** 2004 5 ex., 2009 9 ex., 2011; **Jamolice** 2004; **Podmolí** 2004; **Vevčice** 2005; **Jevišovice** 2005; **Mašovice – střelnice** 2006, 2007, 2008; **Načeratický kopec** 2006; **Olbramkostel** 2006; **Grešlové Mýto** 2007 5 ex., 2009 14 ex., 2010; **Ječmeniště** 2009; všechna pozorování Vt.

Na Znojmsku se druh v posledních letech rozšířil až po linii Podmolí – Mašovice – Olbramkostel – Grešlové Mýto. Vyskytuje na mnoha lokalitách, snadněji je možno nalézt housenky v V. a VI. dle požerků na máčkách. Dospělce v terénu lze pozorovat jen zřídka, obvykle jednotlivě. Motýli poletují zrána a pozdě odpoledne nad vegetací, přes den sedí na květech, např. bodláku, chrpy, pavince. Lokálně hojný výskyt byl zaznamenán v letech 2005 u Miroslavi a 2007 u Konic.

132. *Zygaena laeta* (Hübner, 1790)– **vřetenuška pozdní** – B

Velmi lokální a vzácný druh, vyskytuje se v ČR v teplých polohách, na Moravě k Brnu a Mohelnu, žije na stepích, lesostepích, pastvinách i druhotných stanovištích, kde roste živná rostlina housenek, máčka. Vývoj má jednogenerační (VII. až zač. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – imága: **Vevčice** 19. 7. 1990 obs. Vt; **Podmolí** 22. 7. 1999 obs. Vt; **Jamolice** 4. a 5. 8. 2004 obs. Šv; **Hradiště** 18. 7. 2007 4 ex., 20. 7. 2007, 18. a 19. 7. 2014 3 ex. obs. Šv; 10. až 12. 7. 2016 3 ex. obs. Dí; **Znojmo – Dobšice** 16. 7. 2014 1 ex. obs. Sa; **Šobes** 15. 7. 2016 1 ex. det. Sa; **Havraníky** 19. 7. 2016 1 ex. obs. Vt.

Pozorování – housenky: **Konice** 1987, 1989, 2005; **Popice** 1989, 1992, 3. 6. 2016; **Znojmo – Kraví hora** 1989; **Znojmo – Oblekovic** 1989; **Havraníky** 1991, 2004, 2007; **Hnanice** 1992; **Dobšice** 1992 10 ex., 1993, 2004 5 ex., 2005; **Mašovice** 1992 10 ex.; **Horní Břečkov** 1993; **Šobes** 1993 10 ex., 1994 4 ex., 2005 4 ex., 1996, 1997; **Oleksovice** 1993 500–600 ex., 1995 9 ex.; **Litobratřice** 1993 50 ex.; **Hrušovany n. J.** 1993; **Hrádek** 1993; **Bohutice** 1993; **Bantice** 1993; **Mackovice** 1993, **Hradiště** 1993 5 ex., 1998 16 ex.; **Mirolav** 1994 4 ex., 2004 7 ex., 1997; **Černín** 1994, 2005; **Výrovce** 1994; **Vranov n. D.** 1994 5 ex.; **Podmyče** 1994; **Čížov – Hardegská vyhlídka** 2007 5 ex.; **Jamolice** 2003 10 ex., 2004 20 ex.; **Plenkovic** 2005; **Vevčice** 2005; **Jevišovice** 2005, 2006; **Olbramkostel** 2005, 2006 3 ex., 2009 25 ex., 2010; **Konice** 2000 10 ex., 2005 10 ex., 2007; **Mašovice – střelnice** 2005 4 ex., 2006 4 ex., 2015; **Boskovštejn** 2006; **Prokopov** 2006 40 ex., 2007 15 ex.; **Žerůtky** 2006 3 ex.; **Grešlové Mýto** 2007 50 ex., 2009 14 ex., 2010 25 ex., 2015 30 ex.; **Vranovská Ves** 2009 6 ex.; **Popice – Pustý vrch** 2014; všechna pozorování Vt.

Na Znojmsku se vyskytuje na mnoha lokalitách, snadněji je možno nalézt housenky v V. a VI. dle požerků na máčkách, dospělce v terénu lze pozorovat jen zřídka, obvykle jednotlivě, sedí na květech, např. bodláku, hlaváče aj. Nejpočetnější nálezy housenek byly v letech 1987 až 1993, velmi hojný

výskyt byl zaznamenán v roce 1993 u Oleksovic. Po roce 2010 poklesla početnost druhu v nejteplejších lokalitách Znojemska a více pozorování bylo směrem na severozápad, až k Jemnici a k Moravským Budějovicím.

133. *Zygaena brizae* (Esper, 1800)
– vřetenuška třeslicová – B

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na stepích, suchých loukách a pastvinách, kde rostou živné rostliny housenek, pcháče, ostropes trubil. Vývoj má jednogenerační (VI.–VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – imága: **Mašovice – střelnice** 29. 6. 2004 4 ex., 1. 7. 2005 5 ex., 24. 6. 2006 2 ex., 22. 6. 2007 2 ex., 24. 6. 2008 2 ex., 1. 7. 2010 asi 15 ex., 24. 6. 2011 15 ex., 24. 6. 2012 40 ex., 18. 6. 2014 20 ex., 18. 6. 2015 4 ex., obs. Vt; 15. 6. 2009 3 ex., 24. 6. 2010 10 ex., 14. 6. 2011 10 ex., 3. 7. 2013 15 ex., 16. 6. 2014 5 ex., 22. 6. 2014 3 ex. obs. Šv; **Hnanice** 11. 6. 2014 1 ex. obs. Šv.

Pozorování – housenky: **Mašovice – střelnice** 7. 5. 2010 13 ex., 27. 4. 2011 13 ex., 14. 5. 2012 24 ex., 14. 5. 2013 2 ex., 30. 4. 2015 9 ex., 25. 5. 2016 9 ex. obs. Vt.

Tato vřetenuška byla na Znojemsku nalezena poprvé v roce 2003 (Vítek 2004), a to na Mašovické střelnici. V následujících letech byl druh na této lokalitě nacházen opakovaně (viz též Šumpich 2011 a Šumpich et al. 2014).

Přítomnost druhu na Znojemsku je velmi významná. Jen na Mašovické střelnici se však vyskytuje pravidelně, spíše jednotlivě, vyšší početnost byla pozorována v letech 2010 až 2012. Motýli nocují na stéblech trav a teprve v pozdějších dopoledních hodinách za slunečného počasí přeletují mezi květy, přednost dávají chrastavci. Housenky zde žijí nejen na pcháči *Cirsium arvense*, ale i na bodláku obecném (*Carduus acanthoides*).

134. *Zygaena purpuralis* (Brünnich, 1763)
– vřetenuška mateřídoušková – A

135. *Zygaena minos* (Denis et Schiffermüller, 1775)
– vřetenuška přehlížená – A

Uvedené dva druhy jsou makroskopicky dle vzhledu nerozlišitelné a spolehlivě se odlišují podle kopulačních orgánů nebo podle vzhledu housenek a nejlépe podle živné rostliny. Žijí na stepích, lesostepích, suchých loukách, pastvinách, kamenitých svazích, okrajích lesa, kde rostou živné rostliny housenek, mateřídoušky pro *Z. purpuralis* a bedrníky, srpek a máčka pro *Z. minos*. Oba druhy mohou žít na lokalitách společně, mají odlišné stanovištní nároky, *Z. purpuralis* vyžaduje osluněné plochy s nízkou vegetací, *Z. minos* stačí vysokostébelná vegetace. Vývoj je u obou druhů jednogenerační (konec V. až VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – komplex druhů *Zygaena purpuralis/minos*: **Havraníky** 5. 7. 1989 obs. Šv; **Znojmo – Kraví hora** 19. 7. 1995 obs. Vt; **Jamolice** 4. 8. 2004, 2. 8. 2010 obs. Šv; **Hnanice** 18. 7. 2006 obs. Vt; 13. 7. 2013, 2. 7. 2014 obs. Dí; **Hradiště** 12. 7. 2010 obs. Šv; **Vevčice** 3. 7. 2012 obs. Vt; **Mašovice** 11. 7. 2013, 19. 7. 2014, 22. 7. 2016 obs. Šv; **Popice** 18. 7. 2013 obs. Vt; **Vranov n. D.** 14. 7. 2014 obs. Šv.

Výskyt *Z. purpuralis* byl prokázán u Vranova n. D. (Šumpich 2011).

Výskyt *M. minos* byl prokázán na lokalitách Havraníky (Šumpich 2011), Mašovice – střelnice 3. 7. 2015 a Hnanice 2. 7. 2014 (Dí lgt., coll.; J. Šumpich det., gen prep.).

Na Znojemsku se vyskytují nehojně až vzácně a postupně se jejich početnost snižuje. Motýli vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. bodlák, chrastavec, hvozdík.

136. *Zygaena osterodensis* Reiss, 1921
– vřetenuška chrastavcová – V

Velmi lokální a vzácný druh, žijící na světlínách, pasekách a okrajích světlých listnatých lesů a pařezin, často na vápencovém podkladě, kde rostou živné rostliny housenek, hrachory a vikve. Vývoj má jednogenerační (konec V. až počátek VII.). Přezimuje housenka.

Na Znojemsku druh vymizel už v 1. polovině 20. století, poslední výskyt byl zaznamenán v roce 1941 v okolí Šumné (Šumpich 2011).

137. *Zygaena carniolica* (Scopoli, 1763)
– vřetenuška ligrusová – A

Rozšířený, avšak ustupující, lokálně hojný druh, žijící na lesostepích, skalnatých stepích, suchých loukách, úhorech, výslunných lesních okrajích, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, vičenec ligrus, úročník, bílojetel aj. Vývoj má jednogenerační (VII. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Konice** 26. 7. 1988, 18. 7. 2003 obs. Vt; **Vranov n. D.** 23. 7. 1991 obs. Vt; **Podmolí** 21. 7. 1992 obs. Vt; **Havraníky** 18. 7. 2003, 18. 7. 2012 obs. Vt; 19. 7. 2013 obs. Dí; **Čížov** 7. 8. 1993 obs. Vt; **Rudlice** 24. 7. 1995 obs. Vt; **Jamolice** 4. a 5. 8. 2004, 15. 7. 2005, 20. 7. 2005, 1. 8. 2005, 16. a 17. 7. 2007, 29. 7. 2009 obs. Šv; **Hradiště** 13. 7. 2007, 18. 7. 2007, 20. 7. 2007 obs. Šv; **Ječmeniště** VII. 2009, 27. 7. 2010, 9. 8. 2010 obs. Šv; **Mašovice** 1. 8. 2010, 11. 7. 2012, 3. 8. 2012, 19. 7. 2014 obs. Šv; **Popice** 18. 7. 2013 obs. Vt.

Na Znojemsku dosti rozšířený a lokálně hojný druh, velmi hojný výskyt byl pozorován v roce 2010 u Mašovic a na lokalitě Ječmeniště. Motýli vyhledávají květnatá místa, navštěvují květy nektaronosných bylin, např. chrpu, hlaváč, bodlák, chrastavec aj., na noc vytvářejí na vyvýšené vegetaci, např. trávě, seskupení až desítek jedinců.

138. *Zygaena loti* (Denis et Schiffermüller, 1775)
– vřetenuška kozincová – A

Rozšířený, lokálně hojný druh, žijící na stepích a lesostepích, úhorech, okrajích vinic a lesů, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, čičorka, podkovka, kozinec, vičenec ligrus. Vývoj má jednogenerační (VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Lubnice** 27. 6. 1989, 19. 6. 2002 obs. Šv; **Čížov** 6. 7. 1989 obs. Šv; 25. 6. 2014 obs. Vt; **Vranov n. D.** 28. 6. 1990 obs. Šv; **Hradiště** 3. 7. 1990, 13. 7. 2007, 12. a 13. 7. 2010, 11. 6. 2011, 21. 6. 2011 obs. Šv; **Vevčice** 19. 7. 1990 obs. Vt; **Lukov** 15. 6. 1999 obs.

Vt; **Hnanice** 12. a 13. 6. 2002, 19. 6. 2011, 5. 7. 2012, 3. 6. 2014, 11. 6. 2014 obs. Šv; 29. 6. 2003 obs. Vt; **Popice** 12. 6. 2002 obs. Šv; **Jamolice** 4. 8. 2004 obs. Šv; **Popice – Pustý vrch** 7. 7. 2005 obs. Vt; **Šobes** 6. 6. 2007, 11. 6. 2009 obs. Šv; **Načeratický kopec** 19. 6. 2007, 11. 7. 2008 obs. Vt; **Ječmeniště** 12. 6. 2008, 20. 6. 2008, 10. 6. 2011 obs. Šv; **Mašovice** 27. 6. 2003 10 ex., 1. 7. 2005 5 ex. obs. Vt; 14. 6. 2011, 6. 7. 2012 obs. Šv; **Štítary** 13. 6. 2011 obs. Vt; 10. 6. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku nejvíce rozšířená, nejčasněji se vyskytující vřetenuška. Motýli vyhledávají květnatá místa, navštěvují květy nektaronosných bylin, např. chrastavec, hlaváč, chrpu, bodlák aj.

139. *Zygaena viciae* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– vřetenuška komonicová – B

Rozšířený, lokálně hojný druh, žijící na vlhkých, svěžích i suchých loukách, stepních lokalitách, úhorech, okrajích lesa, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, hrachor, vikev, jetel aj. Vývoj má jednogenerační (konec V. až pol. VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Vranov n. D.** 23. 7. 1991 obs. Vt; 22. 6. 2007 obs. Šv; **Šobes** 19. 7. 1994 obs. Vt; 9. 7. 2010 obs. Šv; **Mašovice – střelnice** 27. 6. 2003, 1. 7. 2005 5 ex., 2. 7. 2006 obs. Vt; 15. 6. 2009, 8. 7. 2009, 6. 7. 2012, 11. 7. 2012, 11. 7. 2013, 28. 6. až 1. 7. 2015 50 ex. obs. Šv; **Podmolí** VII. 1997 obs. Vt; **Hnanice** 3. 7. 2007, 13. 6. 2011, 19. až 21. 6. 2011 obs. Šv; **Vevčice** 3. 7. 2012 obs. Vt.

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně na nemnoha místech, hojný výskyt byl zaznamenán v roce 2015 u Mašovic. Motýli poletují kolem poledne nad vegetací a vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. chrastavec, žebříček, hlaváč, rmen, kopretinu, jestrábník aj.

140. *Zygaena ephialtes* (Linnaeus, 1767)

– vřetenuška čičorková – A

Lokální, nehojný druh, žijící na stepích, lesostepích, slunných okrajích lesů, úhorech, kde roste živná rostlina housenek, čičorka pestrá. Vývoj má jednogenerační (VI. až zač. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Hradiště** 26. 7. 1988, 14. 7. 2002 obs. Vt; 5. 7. 1989, 13. 7. 2007, 25. 7. 2008, 12. a 13. 7. 2010, 15. 7. 2010, 15. 7. 2011, 2. 7. 2012, 14. 7. 2013 obs. Šv; 12. 7. 2016 obs. Dí; **Vevčice** 21. 7. 1989, 19. 7. 1990 6 ex. obs. Vt; **Havraníky** 30. 7. 1989 obs. Šv; **Vranov n. D.** 23. 7. 1991, 1993 obs. Vt; 8. 7. 2012 obs. Šv; **Popice – Pustý vrch** 7. 7. 2005 obs. Vt; **Jamolice** 4. 8. 2004, 12. 8. 2004, 20. 7. 2005 obs. Šv; **Načeratický kopec** 7. 7. 2005 obs. Vt; **Ječmeniště** 7. 7. 2010, 27. 7. 2010 obs. Šv; **Hnanice** 22. 7. 2011, 22. 7. 2013, 3. 6. 2014, 6. 7. 2014 obs. Šv; **Čížov** 15. 7. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje velmi lokálně až vzácně, převážně jednotlivě, výskyt více jedinců byl zaznamenán u Vevčic v roce 1990 a u Hradiště a Hnanic v roce 2013. Převažuje žlutě ephialtoidní forma v poměru přibližně 4:1 nad formou červeně ephialtoidní. Červeně peucedanoidní forma nebyla na Znojemsku dosud nalezena, žlutě peucedanoidní forma byla nalezena v roce 1986 u Vevčic (Švestka et Vitek 1988).

Motýli vyhledávají květy nektaronosných bylin, např. bodlák, chrpu, chrastavec, hlaváč, dobromysl.

141. *Zygaena angelicae* Ochseneheimer, 1808

– vřetenuška štírovníková – B

Lokální, nehojný až vzácný druh, žijící na stepních a lesostepních lokalitách, suchých loukách, okrajích lesa, kde rostou živné rostliny housenek, čičorka, podkovka, štírovník. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Hradiště** 26. 7. 1988 (Vitek 2004); **Popice** 27. 7. 1990 (Vitek 2004); **Podmolí** 22. 7. 1999, 27. 6. 2003 (Vitek 2004); **Čížov** 28. 7. 2005 obs. Vt; 11. a 12. 7. 2013 obs. Šv; **Ječmeniště** 15. 6. 2010 obs. Šv; **Mašovice** 6. 7. 2012 obs. Šv; **Hnanice** 6. 7. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje vzácně, převážně jednotlivě. Motýli vyhledávají květy hlaváče.

142. *Zygaena filipendulae* (Linnaeus, 1758)

– vřetenuška obecná – A

Všeobecně rozšířený druh, žijící na stepích, lesostepích, svěžích i vlhkých loukách, okrajích lesa, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, čičorka, bílojetel, podkovka. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až pol. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu – příklady: **Znojmo – Kraví hora** 19. 7. 1988, 1. 8. 2006 obs. Vt; 27. 7. 2013 obs. Dí; **Vranov n. D.** 23. 7. 1991; 17. 7. 2013 obs. Šv; **Čížov** 7. 8. 1993, 6. 8. 2005 obs. Vt; **Vevčice** 24. 7. 1995 obs. Vt; 29. 7. 2002 obs. Šv; **Lubnice** 26. 7. 2002 obs. Šv; **Hnanice** 28. 7. 2002, 1. 8. 2002, 21. 7. 2013, 26. 7. 2013 obs. Šv; 18. 7. 2006 obs. Vt; **Mašovice** 1. 7. 2003, 2. 7. 2006, 24. 6. 2012 obs. Vt; 15. 6. 2009, 1. 8. 2010, 3. 8. 2012, 19. 7. 2014 obs. Šv; **Onšov** 8. 7. 2003 obs. Vt; **Jamolice** 4. a 5. 8. 2004, 1. 8. 2005, 2. 8. 2010 obs. Šv; **Popice – Pustý vrch** 7. 7. 2005 obs. Vt; **Načeratický kopec** 11. 7. 2008 obs. Vt; **Hradiště** 13. 7. 2010 obs. Šv; **Ječmeniště** 22. 7. 2010, 27. 7. 2010 obs. Šv; **Popice** 18. 7. 2013 obs. Vt; **Havraníky** 19. 7. 2013 obs. Dí.

Na Znojemsku žije na mnoha místech, je to nejhojnější vřetenuška, hojný výskyt se objevuje u Mašovic, Jamolic, Hradiště, na lokalitě Ječmeniště aj. Motýli vyhledávají květnatá místa, navštěvují květy nektaronosných bylin, např. bodlák, chrastavec, chrpu, rozrazil aj.

143. *Zygaena lonicerae* (Scheven, 1777)

– vřetenuška pětitečná – A

Lokální, nehojný druh, žijící na stepích, lesostepích, suchých loukách, výslunných stráních, lesních okrajích, kde rostou živné rostliny housenek, štírovník, různé druhy jetelů. Vývoj má jednogenerační (pol. VI. až VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 6. 7. 1991 obs. Vt; **Hnanice** 29. 6. 2003, 25. 6. 2009 obs. Vt; 3. 7. 2007, 19. až 21. 6. 2011, 17. 6. 2014 obs. Šv; **Jamolice** 15. 7. 2005, 20. 7. 2005, 3. 7. 2006 obs. Šv; **Vranov n. D.** 22. 6. 2007, 1. 7. 2007 obs. Šv; **Mašovice** 1. 7. 2005, 2. 7. 2006, 24. 6. 2008,

24. 6. 2012 obs. Vt; 8. 7. 2009, 24. 6. 2010, 4. 7. 2010, 14. 6. 2011, 6. 7. 2012, 3. 7. 2013, 16. 6. 2014 obs. Šv.

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně, nehojně, obvykle jednotlivě. Motýli vyhledávají květnaté lokality, navštěvují květy nektaronosných bylin, např. chrastavec, rozrazil.

144. *Rhagades pruni* (Denis et Schiffermüller, 1775)

– zelenáček trnkový – A

Lokální druh, žijící na křovinatých biotopech a lesostepích, kde rostou živné rostliny housenek, např. slivoň, hloh, vřes. Vývoj má jednogenerační (VI. až pol. VII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Znojmo – Kraví hora** 6. 7. 1989 obs. Vt; **Havraníky** 6. 7. 1989, 11. 7. 1989, 14. 6. 2003 obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 8. 7. 2004, 1. 7. 2005 5 ex., 2. 7. 2006 3 ex., 24. 6. 2012 3 ex., 22. 6. 2015 2 ex. obs. Vt; **Hnanice** 25. 6. 2009 obs. Vt; **Výrovce** 27. 6. 2015 7 ex. (na světlo) Vt.

Na Znojemsku je nehojný, vyskytuje se obvykle jednotlivě.

145. *Jordanita subsolana* (Staudinger, 1862)

– zelenáček průsvitný – B

Velmi vzácný druh, který se v ČR vyskytuje velmi lokálně v oblasti termofytika. Vývoj má jednogenerační (konec VI. až zač. VIII.) Housenky přezimují na povrchu půdy ve stelivovém zápředku. Jejich živnými rostlinami jsou různé druhy hvězdicovitých.

Pozorování a doklady výskytu: **Vevčice** 19. 7. 1990 2 ex. obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 1. 7. 2005 1 ex., 12. 6. 2006 1 ex. obs. Vt (Šumpich 2011), 19. 6. 2007 2 ex. obs., det., gen prep. Vt., 28. 6. 2015 Dí leg., coll.; J. Šumpich det., gen prep.

Tento druh byl na Znojemsku zjištěn poprvé v roce 1979 (Švestka et Vítek 1988). Na původní lokalitě, Kraví hoře, je již nezvěstný (Vítek 2004). Ve sledované oblasti se vyskytuje velmi vzácně a nepravidelně.

146. *Jordanita globulariae* (Hübner, 1793)

– zelenáček koulenkový – A

Druh se v ČR vyskytuje lokálně a nehojně v teplejších oblastech na stepních a lesostepních květnatých loukách, výslunných stráních. Vývoj má jednogenerační (konec V. až konec VII.). Jako živné rostliny housenek jsou uváděny různé druhy chrp (hlavně *Centaurea jacea* a *C. scabiosa*) a pcháč *Cirsium tuberosum*. Housenka přezimuje jednotlivě ve svinutém listu.

Pozorování a doklady výskytu: **Havraníky** 27. 6. 1996 2 ex. (Vítek 2004), 2. 7. 1996 4 ex., 24. 6. 1997 1 ex. obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 3. 7. 1987 1 ex., 17. 6. 1992 1 ex., 10. 7. 1995 3 ex. (Vítek 2004), 8. 7. 2011 1 ex. obs. Vt; **Únanov** 7. 7. 1989 2 ex. obs. Vt; **Popice** 27. 6. 1996 3 ex. obs. Vt; **Mašovice – střelnice** 27. 6. 2003 1 ex., 29. 6. 2004 3 ex., 2. 7. 2006 1 ex., 18. 6. 2014 1 ex. obs. Vt; 3. 7. 2015 Dí leg., coll.; J. Šumpich det., gen prep. **Miroslavské kopce** 21. 6. 1997 5 ex., 4. 6. 2000 2 ex., 6. 6. 2003 1 ex. obs. Vt; **Konice** 30. 6. 2001 1 ex. obs. Vt; **Hnanice** 26. 6. 2012 1 ex. obs. Vt. Pozn.: všechny nálezy gen. prep. et det. Vt.

Tohoto zelenáčka uvádějí ze Znojemska poprvé Švestka et Vítek (1988). Ve sledované oblasti se vyskytuje pouze jednotlivě, a jen na několika lokalitách. Přilétá i v noci ke světelnému zdroji.

147. *Jordanita chloros* (Hübner, 1813)

– zelenáček chrpový – B

Velmi lokální a nehojný druh. Vyskytuje se pouze na jižní a jihozápadní Moravě na kamenitých stepích a lesostepích. Vývoj má jednogenerační (VI. až VIII.). Housenky přezimují v hibernačním zápředku v suchém listu, často i více kusů společně. Živnými rostlinami housenek jsou v ČR různé druhy chrp (*Centaurea*).

Pozorování a doklady výskytu: **Konice** 26. 7. 1988 1 ex., obs. Vt; **Znojmo – Kraví hora** 14. 7. 2005 1 ex. obs. Vt; **Popice** 14. 7. 2005 4 ex., 18. 7. 2006 1 ex., 11. 7. 2008 1 ex., 18. 7. 2013 2 ex. obs. Vt;

Tento druh byl na Znojemsku zjištěn poprvé v roce 1983 (Švestka et Vítek 1988). Vyskytuje se zde velmi vzácně, a to zejména na vřesovištích mezi Kraví horou a Hnanicemi. Byl zjištěn i na Šobesu (Vítek 2004). Motýli vyhledávají převážně modře kvetoucí byliny, zejména hadinec.

148. *Adscita statices* (Linnaeus, 1758)

– zelenáček šťovíkový – A

Nejrozšířenější a nejhojnější zelenáček, žijící lokálně na suchých až mokřých biotopech, úhorech, suchých i podmáčených loukách, písčinách i mokřadech, kde rostou živné rostliny housenek, šťovíky. Vývoj má jednogenerační (VII. až zač. VIII.). Přezimuje housenka.

Pozorování a doklady výskytu: **Znojmo – Kraví hora** 24. 7. 1987 více ex. obs. Vt; **Vranov n. D.** 7. 8. 1993 obs. Vt; **Načeratický kopec** 17. 6. 2003, **Popice** 14. 7. 2005, 11. 7. 2008 2 ex. obs. Vt; **Havraníky** 18. 7. 2012 5 ex., 19. 7. 2016 10 ex. obs. Vt.

Na Znojemsku se vyskytuje lokálně, obvykle nehojně, početnější výskyt byl zaznamenán v roce 1993 na Kraví hoře a v roce 2016 u Havraníků.

ZÁVĚR

Údaje v systematické části této práce, které byly shromážděny autory i spolupracovníky v období let 1987 až 2016 i s přihlédnutím k údajům z práce Švestka et Vítek (1988), které byly shromážděny v období let 1969 až 1986, umožňují posouzení výskytu a početnosti denních motýlů na Znojemsku v průběhu 47 let.

Na území ČR se dle publikace Macek et al. (2015) vyskytuje nebo vyskytovalo 183 druhů denních motýlů a vřetenuškovitých (Papilionoidea, Hesperidae, Zygaenidae). Na Znojemsku bylo dosud zjištěno 148 (81 %) druhů.

1) Druhy, které se vyskytovaly v 1. polovině minulého století, ale již nebyly zjištěny v 2. polovině minulého století – vymizely: *Parnassius apollo*, *Leptidea morsei*, *Colias myrmidone*, *Lycaena thersamon*, *Lopinga achine*, *Hipparchia statilinus*, *Chazara briseis*, *Argynnis niobe*,

Neptis sappho, *Melitaea trivia*, *Nymphalis xanthomelas*, *Melitaea diamina*, *Zygaena osterodensis*.

Návrat některého z těchto druhů je velmi málo pravděpodobný, poněvadž nejbližší lokality jejich výskytu jsou velmi vzdálené. Určitá naděje v tomto směru se týká posledních tří druhů.

- 2) Druhy, které se vyskytovaly ještě v 2. polovině minulého století, ale již nebyly zjištěny po roce 2000 – vymizely, ev. jsou neznámé: *Aporia crataegi*, *Satyrrium ilicis*, *Scotitantides vicrama*, *Phengaris arion*, *Phengaris teleius*, *Phengaris nausithous*, *Polyommatus dorylas*, *Hyponephele lycaon*, *Hipparchia semele*, *Erebia ligea*, *Erebia aethiops*.

Pravděpodobnost návratu je u těchto druhů vyšší než u předchozí skupiny, většina z nich se vyskytuje na jiných místech na Moravě, v některých případech nepříliš vzdálených. Např. pro výskyt *Phengaris teleius* a *Phengaris nausithous* by bylo podstatné upravit dobu sečení lokalit s jejich živnou rostlinou, případně ponechat určitá místa s výskytem krvavce totenu bez kosení.

- 3) Druhy nově objevené v době průzkumu od roku 1969 do roku 2016: *Leptidea juvernica*, *Aporia crataegi*, *Colias erate*, *Leptotes pirithous*, *Cupido alcetas*, *Scotitantides orion*, *Polyommatus thersites*, *Brenthis ino*, *Argynnis pandora*, *Melitaea cinxia*, *Melitaea aurelia*, *Melitaea britomartis*, *Spialia orbifer*, *Pyrgus armoricanus*, *Heteropterus morpheus*, *Zygaena punctum*, *Zygaena brizae*, *Zygaena minos*.

Některé nově nalezené druhy nepochybně žily na Znojemsku i v době před rokem 1969, ale chybějící údaje o výskytu souvisí s malou prozkoumaností tohoto území v minulosti, případně se údaje nezachovaly, nebo se jedná o nově rozlišované druhy. Z tohoto pohledu pro území nově objevenými druhy jednoznačně jsou jen: *Colias erate*, *Leptotes pirithous*, *Cupido alcetas*, *Brenthis ino*, *Argynnis pandora*, *Spialia orbifer*, *Pyrgus armoricanus*, *Zygaena brizae*.

- 4) Druhy, které jsou po roce 2000 hojnější než v minulém století: *Zerynthia polyxena*, *Lycaena dispar*, *Cupido argiades*, *Glaucopteryx alexis*, *Aricia agestis*, *Polyommatus bellargus*.
- 5) Druhy, které jsou na pokraji vymizení: *Hamearis lucina*, *Melitaea phoebe*, *Spialia sertorius*, *Pyrgus armoricanus*, *Thymelicus acteon*.
- 6) Druhy, které nejsou trvalými příslušníky naší fauny, ale vzácně se šíří až na naše území: *Leptotes pirithous*, *Argynnis pandora*, *Spialia orbifer*.
- 7) Druhy, které dosud nebyly zjištěny, ale jejichž výskyt v minulosti a případně i v současnosti není vyloučen: *Pieris manni*, *Pyrgus alveus*.

Souhrnně je možno konstatovat, že na území okresu Znojmo bylo dosud prokazatelně zjištěno 148 druhů denních motýlů, z nichž 24 (16 %) druhů (označení V) vymizelo. Dalších 93 (63 %) druhů (označení A) se vyskytuje pravidelně, jsou časté až velmi hojné na více až mnoha lokalitách, jejich další existence je zajištěná. Dalších 23 (16 %) druhů

(označení B) se vyskytuje pravidelně, ale jen lokálně, nehojně až vzácně, je možné je považovat za ohrožené. Do skupiny motýlů vyskytujících se zcela ojediněle a jen v některých letech, náleží osm (5 %) druhů (označení C), z nichž tři jsou druhy vzácně se šířící na naše území, zbývajících pět druhů je na pokraji vymizení.

Úbytky a přírůstky druhů ve spektru denních motýlů v časovém období od první třetiny 20. století do současnosti ukazuje tabulka 1. Podklady pro její zpracování do první poloviny 20. století byly čerpány z literárních údajů, ve zbývajícím období pak převážně z výsledků terénního průzkumu obsažených v této práci. Je zřejmé, že již ve 20. až 30. letech došlo k výraznému úbytku druhů, jehož příčiny jsou popsány níže, v některých případech je obtížné je posoudit a vysvětlit. Druhá vlna úbytku druhů proběhla mezi 60. až 80. lety a v tomto případě jsou příčiny popsány níže. Přírůstky druhů celkově početně nenahrazují úbytky. Druhy nově zaznamenané v 60. až 70. letech je pravděpodobně možné připsat na účet pravidelného terénního průzkumu, který v té době začal a mohl odhalit přítomnost druhů již v oblasti žijících, ale dosud nezaznamenaných. Nové nálezy v 90. letech a později pravděpodobně z větší části souvisí s nadprůměrně teplým počasím v tomto období.

Z přehledu změn zastoupení a početnosti druhů vyplývá, že denních motýlů na Znojemsku ubývá. Je to obdobný jev jako na celém území ČR i v celé střední Evropě. Výskyt motýlů a jeho změny v určitém faunistickém pásmu závisí na třech základních okolnostech. Především na výskytu živných rostlin, na průběhu a změnách počasí či změně klimatu a v posledních sto letech na změnách přírodního prostředí v důsledku lidské činnosti. Pro motýly příznivou okolností

Tab. 1. Změny v druhovém spektru denních motýlů na Znojemsku v období 1930 až 2016.

Tab. 1. Changes in species spectrum of butterflies in the Znojmo region in the period of 1930–2016.

Období	V území vymizelé druhy	V území nové druhy
1911–1920		
	<i>P. apollo</i> , <i>L. thersamon</i> , <i>S. statilinus</i> , <i>A. niobe</i> ,	
1921–1930	<i>N. sappho</i> , <i>N. xanthomelas</i> , <i>M. trivia</i> , <i>M. diamina</i>	
	<i>C. myrmidone</i> , <i>L. achine</i> , <i>Ch. briseis</i> , <i>Z. osterodensis</i>	
1931–1940		
1941–1950	<i>L. morsei</i>	
1951–1960		
1961–1970	<i>P. dorylas</i> , <i>E. ligea</i> , <i>E. aethiops</i>	<i>M. britomartis</i> , <i>H. morpheus</i>
1971–1980	<i>P. arion</i> , <i>P. teleius</i> , <i>P. nausithous</i>	<i>B. ino</i> , <i>P. armoricanus</i>
1981–1990	<i>S. ilicis</i> , <i>S. vicrama</i> , <i>H. lycaon</i> , <i>H. semele</i>	
1991–2000		<i>C. erate</i> , <i>S. orbifer</i>
2001–2010	<i>A. crataegi</i>	<i>L. pirithous</i> , <i>C. alcetas</i> , <i>Z. brizae</i>
2010–2016		<i>P. pandora</i>

je oteplování klimatu. Nepříznivě působí změny v tradičních způsobech hospodaření v zemědělství, kde pestrou mozaiku malých pozemků s různými plodinami nahradily velké bloky s jednou plodinou, i v lesnictví, které pro některé druhy motýlů změnilo životní podmínky. Citelná je zejména absence pastvy hospodářských zvířat v důsledku změn životního stylu obyvatelstva na venkově. Nepříznivě působí používání výkonných mechanismů a pesticidů. K nepříznivým vlivům náleží i spontánní sukcese na otevřených plochách, např. bývalých pastvinách, která často probíhá postupně pomalu v průběhu desetiletí a je příčinou vymizení některých druhů motýlů. Na mnoha místech původní řídké lesy zhoustly, volné plochy byly uměle zalesněny, travnaté plochy zarostly náletovými dřevinami a keři, případně i invazními bylinami.

Tyto nepříznivé vlivy na Znojemska zmírňuje existence NP Podyjí, který se svými pestrými přírodními podmínkami a uplatňováním ochranných opatření představuje v dané oblasti rozsáhlé území, kde je uplatňována cílená snaha o ochranu přírodního prostředí, flory a fauny, včetně společenstev denních motýlů. Ochranná opatření se daří na stepních i lesostepních lokalitách, v komplexu vřesovišť, v listnatých lesích, pařezinách. Z hlediska ochrany a podpory denních motýlů by stála za zvážení péče o nivní louky i další luční lokality a mokřady. Naráz pokosené velké plochy luk, zejména dvakrát ve vegetačním období, mají za následek ovlivnění specifických mikrostanovišť i ovlivnění pestré druhové diverzity a početnosti populací motýlů. Pro některé druhy motýlů se lokalita stává neobyvatelnou (Šumpich 2012). Východiskem by mohlo být kosení jen jednou v roce, v termínu voleném dle bionomie cenných druhů motýlů na dané lokalitě i s ohledem na růst či kvetení živné rostliny, dle možnosti uplatnit mozaikovitě sečení, nebo v jednom roce posekat jen polovinu lokality a v následujícím roce jen druhou polovinu a každý třetí rok kosení vynechat úplně. Tím by se mohly zmírnit nepříznivé důsledky celoplošných zásahů na jednotlivých biotopech a v důsledku jejich atomizace na menší plochy, jak bylo obvyklé v minulosti, zlepšit podmínky pro prosperitu společenstev motýlů.

Oblast Znojemska, s územím v nadmořské výšce 210 až 510 m a zaznamenaným výskytem 148 druhů, náleží k druhově nejbohatším oblastem České republiky a v rámci jižní Moravy, z hlediska zastoupení denních motýlů a vřetenuškovitých, je zcela srovnatelná např. s Mikulovskem nebo jihovýchodní Moravou.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem spolupracovníkům, kteří se podíleli na shromáždění údajů o výskytu denních motýlů a vřetenušek uplatněných v předložené práci a dále Ing. R. Stejskalovi, RNDr. A. Reiterovi a P. Bezděčkovi za cenné rady k formálnímu uspořádání práce.

LITERATURA

- MACEK J., LAŠTŮVKA Z., BENEŠ J. et. TRAXLER L. (2015): Motýli a housenky střední Evropy IV. – Academia, Praha, 539 pp.
- MOUCHA J. (1951): Poznámka k zeměpisnému rozšíření *Leptidea morsei* Fent. ssp. *major* Lork. – Časopis Československé Společnosti Entomologické, 48: 181–186.
- NOVÁK I., LAŠTŮVKA Z., VÁVRA J., MAREK J., ZELENÝ J., LIŠKA J., KRÁLÍČEK M., GOTTWALD A., PIPEK P., SPITZER K., JAROŠ J., VANČURA B., AŠMERA J., JANOVSKÝ J., LEKEŠ V. et. KRAMPL F. (1992): Česká jména motýlů. – Zprávy Československé Společnosti Entomologické, při ČSAV, 28 (1): 1–54.
- ŠUMPICH J. (1998): Faunistické doklady z Podyjí ve sbírce motýlů (Lepidoptera) K. Jordána uložené v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. – Acta Musei Reginae-hradecensis, s. A., 26: 39–54.
- ŠUMPICH J. (2011): Motýli Národních parků Podyjí a Thaya-tal. Die Schmetterlinge der Nationalparke Podyjí und Thaya-tal. – Správa Národního parku Podyjí, Znojmo, 428 pp.
- ŠUMPICH J. (2012): Motýli Národního parku Podyjí: přehled druhů významných z hlediska ochrany přírody a poznámky k jejich ochraně. – Thayensia, 9: 33–50.
- ŠUMPICH J. et. VÍTEK P. (2014): Význačné nálezy motýlů Znojemska (Lepidoptera). – Acta rerum naturalium, 17: 69–84.
- ŠUMPICH J., SITEK J., ŠVESTKA M., LIŠKA J., ELSNER G., ELIÁŠ K. et. DVOŘÁK I. (2014): Nové a další význačné druhy motýlů (Lepidoptera) zjištěné v Národním parku Podyjí. – Příroda, 32: 213–233.
- ŠVESTKA M. (1995): Expanse *Colias erate* Esp. a výskyt *Colias crocea* Fourc. na Moravě. – Přírodovědný sborník Západoslavského muzea v Třebíči, 20: 111–129.
- ŠVESTKA M. (1977): Historický výskyt jasoně *Parnassius apollo marcomanus* Kammel, 1909 v Podyjí. – Zprávy Československé společnosti Entomologické ČSAV, 13: 33–42.
- ŠVESTKA M. (1999): Z bionomie a etologie bělopáska *Neptis sappho* Pal. – Přírodovědný sborník Západoslavského muzea v Třebíči, 39: 47–52.
- ŠVESTKA M. et. VÍTEK P. (1988): Denní motýli (Lepidoptera, Rhopalocera a Zygaenidae) Znojemska. – Přírodovědný sborník Západoslavského muzea v Třebíči, 16: 25–53.
- VÍTEK P. (2004): Vřetenušky a zelenáčci (Lepidoptera: Zygaenidae) Národního parku Podyjí. – Thayensia, 6: 47–54.
- www.biolib.cz/cz/taxonimage/id254850/?taxonid=51402 (17. 1. 2017)
- www.biolib.cz/cz/taxon/id51595/ (17. 1. 2017)
- www.lepidoptera.cz/motyli/babocka-vrbova-nymphalis-santhomeladenis-schiffermueller-1775 (17. 1. 2017)
- www.vithotarek.cz/motyli/motyl-ostruhacek-cesvinovy-satyrium-ilicis-232-c.php (17. 1. 2017)